

Poznań 4-2003

PORADNIK

Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
i Centrum Animacji Kultury

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2003

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka

Beata Nowak

Maria Beba

ISSN 0238-9142

Material szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

SPIS TREŚCI

	str.
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Urszula Bzdawka)	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Karol Maliszewski – Dystans wobec powinności	15
Urszula Bzdawka – Powstanie wielkopolskie – 85 rocznica	22
Andrzej Dudziak – Biblioterapia, biblioteki a niepełnosprawni	39
Urszula Bzdawka – „Opus Dei” czyli „Dzieło Boże”	46
Bibliografie osobowe: Konstanty Ildelfons Gałczyński.....	49
Julian Tuwim.....	52
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Jadwiga Ratajczak – Wydawnictwo periodyczne opublikowane w Internecie źródłem wiedzy	57
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	67
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego.....	77
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	104
V. KRONIKA.....	114

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na IV kwartał 2003 roku. Szerszy zestaw dat na IV kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

P a ź d z i e r n i k

(85)	X	1918	– Utworzenie Polskiej Agencji Telegraficznej, obecnie Polskiej Agencji Prasowej (PAP)
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Muzyki (ustanowiony z inicjatywy Yehudi Menuhina przez Międzynarodową Radę Muzyki, obchodzony od 1975 r.)
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Ludzi Starszych, ustanowiony przez ONZ w 1991 r., obchodzony w rocznicę inauguracyjnego posiedzenia Światowej Organizacji ds. Ludzi Starszych
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Lekarza, obchodzony od 1984 r.
(65)	2 X	1938	– Wojska polskie zajęły Zaolzie
(170)	2 X	1833	– Ur. Edmund Callier, oficer, historyk, publicysta wielkopolski (zm. 14 XII 1893)
(75)	2 X	1928	– Utworzenie w Madrycie przez ks. Josemarii Escriva de Balaguera „Opus Dei” (obecnie „Pralatura Świętego Krzyża i Opus Dei”)
	4 X		– Światowy Dzień Ochrony Zwierząt
(25)	5 X	1978	– Weszła w życie międzynarodowa konwencja o zakresie używania technicznych środków oddziaływania na środowisko naturalne w celach militarnych
(290)	5 X	1713	– Ur. Denis Diderot, pisarz i filozof francuski (zm. 30 VII 1784)

	6 X		– Światowy Dzień Mieszkalnictwa (ustanowiony przez ONZ)
(215)	6 X	1788	– Początek obrad Sejmu Czteroletniego, podczas którego uchwalono Konstytucję 3 Maja 1791 r. (zakończoną 29.05.1792 r.)
(130)	6 X	1873	– Zm. Paweł Edmund Strzelecki, podróżnik, odkrywca, badacz Australii (ur. 20 VII 1797)
(85)	7 X	1918	– Rada Regencyjna Królestwa Polskiego wydała manifest „Do Narodu Polskiego” formułujący zasadę niepodległości Polski na podstawie 13 punktu orędzia prezydenta USA Thomasa Woodrowa Wilsona
(190)	10 X	1813	– Ur. Giuseppe Verdi, włoski kompozytor operowy (zm. 27 I 1901)
(35)	11 X	1968	– Zm. Jean Cocteau, poeta, dramaturg i powieściopisarz francuski (ur. 5 VII 1889)
(80)	12 X	1923	– Zm. Heliodor Święcicki, lekarz, organizator i pierwszy rektor Uniwersytetu Poznańskiego (obecnie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza) (ur. 3 VII 1854)
	14 X		– Dzień Edukacji Narodowej
(230)	14 X	1773	– Powstanie Komisji Edukacji Narodowej, pierwszego Ministerstwa Oświaty w Polsce i na świecie
	14 X		– Światowy Dzień Normalizacji (ustanowiony w 1971 r. przez Organizację Normalizacyjną (ISO)
	15 X		– Międzynarodowy Dzień Niewidomych – „Dzień Białej Łaski”, uchwalony przez Europejską Unię Niewidomych w Warszawie w 1993 r.
(760)	15 X	1243	– Zm. św. Jadwiga, księżna śląska, kanonizowana 26 III 1267 (ur. (ok. 1178-1180)
(170)	15 X	1833	– Zm. we Florencji Kleofas Ogiński, działacz polityczny, pisarz, kompozytor, m.in. mazurków, polonezów – „Pożegnanie z Ojczyzną” (ur. 7 X 1765)

- (115) 16 X 1888 – Ur. Eugene O'Neill, dramaturg amerykański, laureat nagrody Nobla w 1936 r. (zm. 27 XI 1953)
- (450) 16 X 1553 – Zm. Lucas Cranach (Starszy), niemiecki malarz okresu renesansu (ur. 4 X 1472)
- (25) 16 X 1978 – Wybór Karola Wojtyły na 264 z kolei papieża – Jana Pawła II
- 17 X – Dzień Walki z Rakiem (ogłoszony przez Prezydenta RP w 1997 r.)
- (155) 17 X 1848 – Ur. Wiktor Gomulicki, poeta, prozaik (zm. 14 II 1919)
- (480) 18 X 1523 – Ur. Anna Jagiellonka, królowa Polski 1575-1583 (zm. 9 IX 1596)
- 18 X – Dzień Poczty Polskiej
- (445) 18 X 1558 – Uruchomienie pierwszej w Polsce międzynarodowej linii pocztowej między Krakowem i Wenecją
- (35) 19 X 1968 – Zm. Anatol Stern, poeta, prozaik, komediopisarz, tłumacz, krytyk literacki i filmowy (ur. 24 X 1899)
- (270) 20 X 1733 – Ur. Adam Naruszewicz, poeta, historyk, tłumacz (zm. 8 VII 1796)
- (170) 21 X 1833 – Ur. Alfred Nobel, szwedzki chemik, przemysłowiec, wynalazca dynamitu, fundator najbardziej prestiżowej nagrody (zm. 10 XII 1896)
- (55) 22 X 1948 – Zm. kardynał August Hlond, prymas Polski (ur. 5 VII 1881)
- (160) 23 X 1843 – Ur. Henryk Siemiradzki, malarz, autor obrazów o tematyce antycznej (zm. 23 VIII 1902)
- 24 X – Światowy Dzień Informacji (obchodzony z inicjatywy ONZ od 1972)
- 24 X – Dzień Organizacji Narodów Zjednoczonych, obchodzony w rocznicę wejścia Karty NZ (1945)
- (445) 24 X 1558 – Ur. Szymon Szymonowic, poeta (zm. 5 V 1629)

- (55) 24 X 1948 – Zm. Ferenc Lehár, węgierski kompozytor (ur. 30 IV 1870)
- (165) 25 X 1838 – Ur. George Bizet, kompozytor francuski (zm. 3 VI 1875)
- (90) 27 X 1913 – Ur. Kornel Filipowicz, powieściopisarz, nowelista (zm. 28 II 1990)
- (75) 27 X 1928 – Ur. Witold Zegalski, pisarz poznański (zm. 31 VIII 1974)
- (275) 27 X 1728 – Ur. James Cook, angielski żeglarz i odkrywca (zm. 14 II 1779)
- (865) 28 X 1138 – Zm. Bolesław Krzywousty, władca Polski od 1102 r. (ur. 1085)
- (45) 28 X 1958 – Włoski kardynał Angelo Giuseppe Roncalli został wybrany na papieża – Jana XXIII
- (85) 29 X 1918 – Ur. Paweł Hertz, poeta, prozaik, eseista, tłumacz, edytor (zm. 13 V 2001)
- (100) 29 X 1903 – Ur. Mieczysław Jastrun, poeta, eseista, prozaik (zm. 23 II 1983)
- (50) 30 X 1953 – Zm. Imre Emmerich Kalman, kompozytor węgierski, twórca operetek (ur. 24 X 1882)
- 31 X – Światowy Dzień Oszczędności
- (155) 31 X 1848 – Stłumienie w Wiedniu przez wojska cesarskie rewolucji zwanej „Wiosną Ludów”

L i s t o p a d

- (55) XI 1948 – Utworzenie w Państwowym Instytucie Matematycznym w Warszawie Grupy Aparatów Matematycznych, która zapoczątkowała rozwój informatyki w Polsce
- 1 XI – Święto Zmarłych

- (10) 1 XI 1993 – Wszedł w życie układ z Maastricht, na mocy którego w miejsce Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej powołano Unię Europejską
- (110) 1 XI 1893 – Zm. Jan Matejko, malarz polski (ur. 24 VI 1838)
- (110) 6 XI 1893 – Zm. Piotr Czajkowski, kompozytor rosyjski (ur. 7 V 1840)
- (90) 7 XI 1913 – Ur. Albert Camus, pisarz francuski, laureat nagrody Nobla w 1957 r. (zm. 4 I 1960)
- (85) 7 XI 1918 – Ogłoszenie Manifestu Lubelskiego przez Tymczasowy Rząd Republiki Polskiej z premierem Ignacym Daszyńskim
- (50) 8 XI 1953 – Zm. Iwan Bunin, prozaik i poeta rosyjski, laureat nagrody Nobla w 1933 r. (ur. 22 X 1870)
- (40) 7 XI 1963 – Zm. Stanisław Ossowski, socjolog, filozof (ur. 22 V 1897)
- (70) 8 XI 1933 – Inauguracja działalności Polskiej Akademii Umiejętności (z prezesem Wacławem Sieroszewskim)
- (65) 9 XI 1938 – „Kryształowa noc” – masowy pogrom ludności żydowskiej w Niemczech
- (95) 9 XI 1918 – Zm. Guillaume Apollinaire (właśc. nazw. Wilhelm Apolinaris Kostrowicki), poeta francuski polskiego pochodzenia (ur. 26 VIII 1880)
- (185) 9 XI 1818 – Ur. Iwan Turgieniew, pisarz rosyjski (zm. 3 IX 1883)
- 10 XI – Międzynarodowy Dzień Młodzieży
- (20) 10 XI 1983 – Zm. Jalu Kurek, poeta, prozaik, eseista, dziennikarz (ur. 27 II 1904)
- (520) 10 XI 1483 – Ur. Marcin Luter, reformator Kościoła (zm. 18 II 1546)
- (1000) 10 XI 1003 – Zginęli pod Międzyrzeczem pierwsi polscy męczennicy (Benedykt, Jan, Izaak, Mateusz, Krystyn)

- (85) 11 XI 1918 – Podpisanie w Compiègne układu o zawieszeniu broni – zakończenie I wojny światowej. Polska po 123 latach odzyskała niepodległość
- 11 XI – Święto Narodowe Polski, Dzień Niepodległości
- (330) 11 XI 1673 – Zwycięstwo wojsk polskich pod dowództwem hetmana Jana Sobieskiego nad armią turecką pod Chocimiem
- (85) 11 XI 1918 – Przejęcie przez Józefa Piłsudskiego dowództwa nad tworzącym się wojskiem polskim
- (25) 11 XI 1978 – Zm. Helena Boguszewska, prozaiak, autorka książek dla dzieci i młodzieży (ur. 30 X 1886)
- (105) 12 XI 1898 – Ur. Leopold Okulicki „Niedźwiadek”, generał, ostatni dowódca Armii Krajowej, jeden z oskarżonych w „moskiewskim procesie szesnastu” (zm. 24 XII 1946)
- (100) 12 XI 1903 – Zm. Camille Pissarro, malarz francuski, jeden z głównych przedstawicieli impresjonizmu (ur. 10 VII 1830)
- (170) 12 XI 1833 – Ur. Aleksander Borodin, rosyjski kompozytor (zm. 27 II 1887)
- (135) 13 XI 1868 – Zm. Gioacchino Rossini, kompozytor włoski, twórca oper (ur. 29 II 1792)
- 14 XI – Światowy Dzień Cukrzycy
- (125) 14 XI 1878 – Ur. Leopold Staff, poeta, dramaturg, tłumacz (zm. 31 V 1957)
- 16 XI – Światowy Dzień Tolerancji, proklamowany przez UNESCO (obchodzony od 1996 r.)
- (80) 17 XI 1923 – Otwarcie w Warszawie Transatlantyckiej Centrali Radiotelegraficznej
- (175) 19 XI 1828 – Zm. Franciszek Szubert, kompozytor austriacki (ur. 31 I 1797)

- (5) 20 XI 1998 – Zm. Marian Brandys, prozaik, eseista, reportażysta, autor książek dla dzieci i młodzieży (ur. 25 I 1912)
- (145) 20 XI 1858 – Ur. Selma Lagerlöf, pisarka szwedzka, laureatka nagrody Nobla w 1909 r. (zm. 16 III 1940)
- (110) 20 XI 1893 – Ur. Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, poetka (zm. 9 VII 1945)
- 21 XI – Światowy Dzień Życzliwości (obchodzony od 1973 r.)
- 21 XI – Światowy Dzień Telewizji
- (220) 21 XI 1783 – Pierwszy swobodny lot człowieka balonem (Jean Pilatre de Rozier i markiz d'Arlander przelecieli nad Paryżem)
- (125) 22 XI 1878 – Zm. Ludwik Mierosławski, dowódca powstań, działacz polityczny (ur. 17 I 1814)
- (40) 22 XI 1963 – Zm. John Fitzgerald Kennedy, polityk amerykański, prezydent USA w latach 1961-63 (ur. 29 V 1917)
- (205) 23 XI 1798 – Ur. Klementyna (z Łańskich) Hoffmanowa, prozaik, pierwsza w Polsce autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 21 IX 1845)
- (40) 23 XI 1963 – Zm. Aldous Huxley, pisarz angielski (ur. 24 VII 1894)
- (35) 26 XI 1968 – Zm. Upton Sinclair, pisarz amerykański (ur. 20 IX 1878)
- (35) 26 XI 1968 – Zm. Arnold Zweig, prozaik niemiecki (ur. 10 XI 1887)
- (50) 27 XI 1953 – Zm. Eugene O'Neill, dramaturg amerykański, laureat nagrody Nobla w 1936 r. (ur. 16 X 1888)
- (115) 30 XI 1888 – Ur. Stanisław Vincenz, pisarz, filolog polski, okres powojenny przeżył na emigracji (zm. 28 I 1971)
- (235) 30 XI 1768 – Ur. Jędrzej Śniadecki, chemik, lekarz, biolog i filozof (zm. 12 V 1838)

- (135) 30 XI 1868 – Zm. Hipolit Cegielski, wielkopolski przemysłowiec i działacz społeczno-kulturalny (ur. 6 I 1813)

G r u d z i e Ń

- XII 1513 – W krakowskiej oficynie Floriana Unglera i Wolfganga Lerna wydano pierwszą drukowaną książkę polską „Raj duszny” Biernata z Lublina
- 1 XII – Światowy Dzień Zapobiegania AIDS, ogłoszony przez WHO z inicjatywy Międzynarodowej Konferencji AIDS w Londynie w 1988 r.
- 3 XII – Dzień Osób Niepełnosprawnych, ogłoszony przez ONZ
- (440) 4 XII 1563 – Zakończenie Soboru Trydenckiego, rozpoczętego 13 XII 1545, początek kontreformacji w Kościele katolickim
- (85) 4 XII 1918 – Ur. Witold Wirpsza, poeta, tłumacz literatury niemieckiej (zm. 16 IX 1985)
- 5 XII – Międzynarodowy Dzień Pomocy Cierpiącym, ogłoszony w 1985 r. z inicjatywy Zgromadzenia Ogólnego NZ (obchodzony od 1986)
- 5 XII – Międzynarodowy Dzień Wolontariusza, ogłoszony w 1985 r. z inicjatywy zgromadzenia ogólnego NZ
- (85) 5 XII 1918 – Utworzona z inicjatywy kilku dziennikarzy niezależna Polska Agencja Telegraficzna – PAT stała się urzędową agencją prasowo-informacyjną Rzeczypospolitej
- (60) 6 XII 1943 – Zm. Stanisław Chudoba, prawnik, działacz ruchu robotniczego, związany z Wielkopolską (ur. 23 IV 1913)
- (50) 6 XII 1953 – Zm. Konstanty Ildefons Gałczyński, poeta, satyryk, tłumacz (ur. 23 I 1905)

- (85) 7 XII 1918 – W poznańskich szkołach przywrócono naukę w języku polskim
- (70) 7 XII 1933 – Zm. Roman Wilkanowicz, poeta, satyryk, dziennikarz, związany z Wielkopolską (ur. 27 II (15 IV) 1886)
- (100) 8 XII 1903 – Zm. Herbert Spencer, filozof angielski (ur. 27 IV 1820)
- (395) 9 XII 1608 – Ur. John Milton, poeta angielski (zm. 8 XI 1674)
- 10 XII – Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka
- (110) 10 XII 1893 – Ur. Jerzy Stempowski, eseista, krytyk literacki (zmarł na emigracji 4 X 1969)
- (200) 11 XII 1803 – Ur. Hector Berlioz, kompozytor francuski (zm. 8 III 1869)
- (95) 11 XII 1908 – Ur. Aleksander Janta-Polczyński, pisarz, dziennikarz, tłumacz związany z Wielkopolską (zm. 19 VIII 1974)
- (160) 11 XII 1843 – Ur. Robert Koch, uczonec niemiecki, odkrywca bakterii wąglika i cholery oraz prątków gruźlicy (zm. 27 V 1910)
- (140) 12 XII 1863 – Ur. Edward Munch, malarz norweski (zm. 23 I 1944)
- (130) 13 XII 1873 – Ur. Walerij Briusow, poeta rosyjski, przedstawiciel symbolizmu (zm. 9 X 1924)
- (500) 14 XII 1503 – Ur. Nostradamus, francuski astrolog, lekarz (zm. 2 VII 1566)
- (110) 14 XII 1893 – Zm. Edmund Callier, oficer, historyk, publicysta wielkopolski (ur. 2 X 1833)
- (10) 15 XII 1993 – Zm. Janusz Pasiерб, ksiądz, historyk sztuki, pisarz, profesor ATK w Warszawie (ur. 7 I 1929)
- (85) 15 XII 1918 – Ur. Maria Jarochowska, pisarka i publicystka (zm. 20 VIII 1975)
- (20) 17 XII 1983 – Zm. Jan Maria Gisges, poeta, prozaik, tłumacz poezji (ur. 15 I 1914)

- (100) 17 XII 1903 – Ur. Erskine Caldwell, pisarz amerykański (zm. 12 IV 1987)
- (200) 18 XII 1803 – Zm. Johann Gottfried von Herder, filozof i poeta niemiecki (ur. 25 VIII 1744)
- (155) 19 XII 1848 – Zm. Emily Jane Brontë, powieściopisarka angielska (ur. 20 VIII 1818)
- (35) 20 XII 1968 – Zm. John Steinbeck, pisarz amerykański, laureat nagrody Nobla w 1962 r. (ur. 27 II 1902)
- (45) 21 XII 1958 – Zm. Lion Feuchtwanger, pisarz i dramaturg niemiecki (ur. 7 VII 1884)
- (145) 22 XII 1858 – Ur. Giacomo Puccini, kompozytor włoski (zm. 29 XI 1924)
- (205) 24 XII 1798 – Ur. Adam Mickiewicz, poeta, dramaturg, publicysta (zm. 26 XI 1855)
- (65) 25 XII 1938 – Zm. Karol Čapek, pisarz czeski (ur. 9 I 1890)
- (120) 26 XII 1883 – Ur. Maurice Utrillo, malarz i grafik francuski (zm. 5 XI 1955)
- (80) 26 XII 1923 – Zm. Włodzimierz Tetmajer, malarz, poeta, działacz ludowy (ur. 31 XII 1861)
- (50) 27 XII 1953 – Zm. Julian Tuwim, poeta, satyryk, tłumacz (ur. 13 IX 1894)
- (85) 27 XII 1918 – Wybuch powstania wielkopolskiego, zakończonego polsko-niemieckim rozejmem podpisanym w Trewirze (16 II 1919)
- (120) 30 XII 1883 – Zm. Jan Konstanty Żupański, księgarz i wydawca wielkopolski (ur. czerwiec 1804)
- (200) 31 XII 1803 – Ur. Jose Maria de Heredia, poeta kubański (zm. 7 V 1839)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Karol Mallszewski

DYSTANS WOBEC POWINNOŚCI

Przyjęło się uważać, że młoda poezja drugiej połowy lat osiemdziesiątych opierała swój światopogląd na znużeniu „estetyką powinności”. Wraz z jej zaistnieniem na szerszym forum literackim upowszechnił się w poezji model powściągliwości obywatelskiej i politycznej. Prywatność wkradająca się do wierszy szerokim, niepowstrzymanym strumieniem skutecznie zagłuszała treści wspólnotowe, społeczne i narodowe. Przede wszystkim zwracała uwagę redukcja poczucia przynależności narodowej, symboliczna rezygnacja z „Polski” rozumianej jako patetyczna projekcja uczuć obywatelskich na rzecz „Polski” zminimalizowanej, ograniczonej zasięgiem do wymiarów malej ojczyzny albo jeszcze dalej – mieszkania, podwórka, ulicy.

Ukoronowaniem trendu „dystansu wobec powinności” w młodej poezji lat osiemdziesiątych stał się wiersz Marcina Świetlickiego zatytułowany „Dla Jana Polkowskiego”, wskazujący na inny jeszcze aspekt procesu stopniowej prywatyzacji poezji.

Dla Jana Polkowskiego

Trzeba zatrzaskać drzwiczki z tektury i otworzyć okno,
otworzyć okno i przewietrzyć pokój.
Zawsze się udawało, ale teraz się nie
udaje. Jedyne przypadki,
kiedy po wierszach
pozostaje smród.

Poezja niewolników żywi się ideą,
idee to wodniste substytuty krwi.
Bohaterowie siedzieli w więzieniach,
a robotnik jest brzydki, ale wzruszająco
użyteczny – w poezji niewolników.

W poezji niewolników drzewa mają krzyże
wewnątrz – pod korą – z kolczastego drutu.
Jakże łatwo niewolnik przebywa upiornie
długą i prawie niemożliwą drogę

od litery do Boga, to trwa krótko, niby
splunięcie – w poezji niewolników.

Zamiast powiedzieć: ząb mnie boli, jestem
głodny, samotny, my dwoje, nas czworo,
nasza ulica – mówią cicho: Wanda
Wasilewska, Cyprian Kamil Norwid,
Józef Piłsudski, Ukraina, Litwa,
Tomasz Mann, Biblia i koniecznie coś
w jidysz.

Gdyby w tym mieście nadal mieszkał smok
wystawiałiby smoka – albo kryjąc się
w swoich kryjówkach pisaliby wiersze
– małeńkie piąstki grożące smokowi
(nawet miłosne wiersze pisane by były
smoczymi literami...)

Patrzę w oko smoka
i wzruszam ramionami. Jest czerwiec. Wyraźnie.
Tuż po południu była burza. Zmierzch zapada najpierw
na idealnie kwadratowych skwerach.

'88

„Zimne kraje”, 1992

Nie ma chyba drugiego tekstu, napisanego przez poetę z kręgu „bruLio-
nu”, który obrósiłby w tak liczne komentarze zwracające zgodnie uwagę na jego
demonstracyjną manifestacyjność. Napisany w roku 1988, po raz pierwszy zo-
stał zaprezentowany w czerwcu 1989 w mówionej edycji czasopisma „Na Głos”,
zaś w postaci wydrukowanej ujrzał światło dzienne dopiero w czerwcu 1990 ro-
ku w pierwszym numerze „Tygodnika Literackiego”. Moim zdaniem, pierwsze
rozpoznanie tej wypowiedzi zbytnio akcentowały jego polemiczny charakter
i wikały ową polemiczność w konteksty polityczne. Być może jest to wiersz
ostentacyjnie zrywający z literackim etosem służenia Sprawie, ale czytany dzi-
siaj wydaje się raczej manifestem całkowitej niezależności, zupełnie prywatnej
opcji, która w swej istocie nie opowiada się za którąkolwiek ze stron w sporze
o etyczne i estetyczne pryncypia. Blisko mi raczej do takiego rozumienia wier-
sza, jakie zaprezentował Dariusz Pawelec w książce pt. „Kanonada. Interpreta-
cje wierszy polskich (1939–1989)”. „Wiersz Świetlickiego nie jest więc
wierszem przeciwko klasykom, ale jest wierszem przeciwko etyce. Na tym też,
jak sądzę, polega jego dramatyzm i jego przełomowy w poezji polskiej charak-

ter, zapowiedź przejścia na »ciemną stronę«. Naruszając etykę porozumiewania się poprzez poezję, przesyła autor dodatkowo w swoim udawanym podarunku propozycję osiągnięcia wolności przez zignorowanie etyki: »Patrzę w oko smoka i wzruszam ramionami«. »Oko smoka« poczyniło jednak, jak widać spore spustoszenie – unicestwiło zmysł etyczny.¹

Pojawił się więc ktoś, reprezentant pokolenia „myślących i czujących Inaczej”, kto chciałby zupełnie odsunąć od siebie spory rozpalające ówczesne elity umysłowe i tworzyć poezję nie dopisującą kolejnych wzniosłych zdań do wielkich monologów przeszłości, poezję oddaną egzystencji. Egzystencji czystej, wypranej z uzależnień wyższego rzędu, także z poczucia tradycyjnego piękna, moralności, stylu i smaku. Być „poza etyką” to znaczy ustanawiać terytorium prywatnych imponderabiliów umożliwiających odbudowanie czytelnych kontaktów ze światem. Choćby to miało być permanentne „wzruszanie ramionami”. Nie wiem, kim jest poeta w polskiej tradycji – mówi bohater tych wierszy – i nie chcę wiedzieć, natomiast dobrze wiem, kim jestem i co czuję w danym momencie i jakim językiem, możliwie najprostszym, będę to wyrażał...

To bardzo istotna cecha niektórych wierszy z kręgu „bruLionu” – zanik aksjologii wyższego rzędu i wypełnianie pustki mozaiką prywatnych imponderabiliów sygnalizujących porzucenie powinności. Powinności rozumianych tradycyjnie, wręcz przypisanych poecie. Powinności poety kodyfikatora, jednoosobowej instancji i instytucji ustalającej normy dla świata i ludzi. Koniec z tym – głoszą te wiersze. Wydaje mi się, że tego zjawiska wówczas nie rozpoznano w pełni. Najpierw czytano ów „gest Świetlickiego” jako pamflet, przejaw osobistego urazu do Jana Polkowskiego, wybitnego poety lat osiemdziesiątych, żywego symbolu tyrejskiej poezji epoki. Wkrótce pojawiły się interpretacje kładące nacisk na jego manifestacyjny, przelomowy, pokoleniowy charakter, ewentualnie traktujące go jako głos w sporze z „klasycystami” i ich papierowym światem. Paweł Rodak zauważał, że „Marcin Świetlicki w wierszu *Dla Jana Polkowskiego* napisał o »poezji niewolników«, dla której idee, symbole, wartości, wyobrażenia są istotniejsze niż najzwyczajsze, codzienne odczucia i obserwacje”². Jacek Gutorow w szkicu „Poezja i tradycja” konstatawał: „W odpowiedzi na Rozum gloryfikuje się instynkty, intuicję lub szaleństwo, sens jest wypierany przez nonsens, gloryfikuje się brak zaangażowania, a przede wszystkim – co najprostsze – zdecydowanie odrzuca się przeszłość”³. Jarosław Klejnocki i Jerzy Sosnowski w swojej „pierwszej monografii literatury 30-latków” piszą, że ów

¹ D. Pawełek „Oko smoka. O wierszu Marcina Świetlickiego *Dla Jana Polkowskiego*” (w: „Kanonada. Interpretacje wierszy polskich 1939–1989”, Katowice 1999, s. 182).

² P. Rodak „Kilka uwag”, „Kresy” nr 21 (1995), s. 181

³ J. Gutorow „Poezja i tradycja”, „Kresy” nr 25 (1996), s. 141.

wiersz „stał się punktem wyjścia dla debaty nad funkcją poezji po antykomunistycznym przewrocie”⁴. Z kolei autorzy „Niebawem spadnie błoto”, Izolda Kiec i Rafał Grupiński, używają pojęcia „wiersz-manifest”, a w innym miejscu – „wiersz programowy” i interpretują wymowę utworu jako pamfletową i celowo prowokacyjną, będącą elementem swoistej promocji: „dobrze przemyślanej, dostosowanej do reguł współczesnego rynku kampanii, upowszechniającej tę dziwną, elitarną sztukę, jaką jest poezja”⁵. Piotr Śliwiński postrzegał utwór Świetlickiego w kontekstach historycznoliterackich i omawiał go jako poetyckie przywitanie III Rzeczypospolitej – „wiersz *Dla Jana Polkowskiego* wpisuje się w przestrzeń asocjacji tekstowych, w obrębie których znaleźć można i *Herostatesa* Jana Lechonia i *Czarną wiosnę* Antoniego Słonimskiego”⁶. Podsumowującym dyskusję wydaje się być szkic Mariana Stali, chociaż ukazał się wcześniej od niektórych omawianych tu tekstów. Ukazał się w „Tekstach Drugich” pod tytułem „Polkowski, Machej, Świetlicki, Tekieli...”, a następnie w książce pt. „Druga strona” wydanej przez „Znak” w 1997 roku. Czytamy w nim, że „opcja Świetlickiego jest w swej istocie odmową uczestnictwa w świecie wykraczającym poza przeżycia jednostkowe i międzyosobowe. Nie są ważne idee, ani wspólnoty, nieistotna jest polityka, etyka, metafizyka. Naprawdę jest tylko własny, odrębny, osobny świat. Tylko on gwarantuje wolność, tylko on jest wolnością: nie jako idea, broń Boże, tylko jako konkretna, jednostkowa egzystencja. Tylko od niej można rozpoczynać budowę świata”⁷. Na pozostawanie na poziomie prostych doznań zwracał również uwagę Jacek Łukasiewicz w szkicu „b.g.wstajmfske przychodzi”: „Jednocześnie »barbarzyńca« to jakby młody Skamandryta w 1918 roku. Ma się już prawo do bezpośredniej afirmacji prostych doznań, do erotyki. Ale w przeciwieństwie do tamtych, poetów z lat dwudziestych – ci nowi skarżą się na trudności we wzajemnym komunikowaniu się, na niemożność spontanicznego doznawania”⁸.

Wraz z tym wierszem (był rok 1989) zamyka się epoka dojrzewania pokolenia do rewizji i negacji, epoka zdobywania umiejętności powiedzenia stanowczego „nie”. Wraz z rokiem 1989 i przemyślaniami społeczno-politycznymi „bruLion” mógł wyjść z podziemia, wypłynąć na szersze wody i zaproponować młodej polskiej inteligencji literaturę obliczoną na zaspokojenie jej gustów, na odnalezienie się we wspólnej przestrzeni znaków kultury „pożegnania z eto-

⁴ J. Klejnocki, J. Sosnowski „Chwilowe zawieszenie broni. O twórczości tzw. pokolenia bruLionu (1986-1996)”, Warszawa 1996, s. 33.

⁵ R. Grupiński, I. Kiec „Niebawem spadnie błoto”, Poznań 1997, s. 60.

⁶ P. Śliwiński „Poetyka bez etyki?” (w: „Z perspektywy końca wieku”, Poznań 1997, s. 258).

⁷ M. Stala „Polkowski, Machej, Świetlicki, Tekieli...”, „Teksty Drugie” nr 1 (1990), s. 46-62.

⁸ J. Łukasiewicz „Rytm, czyli powinność”, Wrocław 1993, s. 229.

sem". Szeroko rozumiane „pożegnanie z etosem” stało się również pożegnaniem z poetycką problematyką ojczyzny, z poczuciem przynależności do wspólnoty narodowej. Jakikolwiek powroty do tej tematyki – jeżeli w ogóle się zdarzały – cechowała ironia i zmysł parodii, świadomość niestosowności podjętego tematu, sarkazm, groteska, absurdalny humor. Powaga uchowała się jedynie w realizacjach „małoobrazkowych” – w obrazach Polski pomniejszonej, sprowadzonej do wymiarów najbliższej, sprawdzalnej przestrzeni wypełnionej osobistymi interpretacjami „wspólnotowych” znaków i znaczeń. Nie znaczy to, że tematyka tego rodzaju w ogóle zniknęła z utworów poetów urodzonych po 1960 roku. Ona istnieje, lecz w różnych formach zawoalowanych i symbolicznych, bardzo dalekich od dosłowności.

Prócz wspomnianej „traumy martyrologicznej” wyzwalającej nastawienie antytyrtejskie ważnym rysem nowej poezji było „pragnienie osobności”, świadome zejście na margines, outsiderstwo, samotność w tłumie, obcość pośród rytuałów życia społecznego, niechęć do utożsamienia, poczucie alienacji. „Colin Wilson określał outsiderystę jako patrzenie przez dziurę w płocie. Tutaj idzie raczej o możliwość ogarnięcia, spojrzenia z góry. Pewnie, że takie spojrzenie z góry wiążemy z tradycyjnym obrazem poety, przekonanym o własnej wyjątkowości. Z romantycznym indywidualistą czy z modernistycznym estetą. Nie to jednak jest tutaj grane. Ci poeci bowiem starają się o konieczną niezależność (przeciwieństwo uzależnienia, w konsekwencji tragicznego – jak uzależnienie od alkoholu czy narkotyków). O swobodę, ale i konieczność afirmowania, na które jest się w pewien sposób skazanym.”⁹ Przywoływany we wszystkich chyba antologiach wiersz Marcina Senddeckiego pt. „Tym razem obędzie się bez ofiar” przynosi obraz świadomości zmęczonej publicznymi rytuałami, „jałowością końca PRL-u i początków nowego państwa”¹⁰.

Będzie święto, nagle i podniosłe, pełne
słońca i błyszczących butów. Tym
razem mikrofony nie zawiodą, chłopcy będą
radośnie pluć z balkonów i mięso, mięso
ruszy ulicą, zapalimy papierosy od podręcznych
zniczy. I tyle będzie słów, jasnych jak miedź, jak
drzwi kościoła. Będzie święto, będziemy jeść
ciastka

„Z wysokości”, 1992

---

⁹ J. Łukasiewicz „Rytm, czyli powinność”. Wrocław 1993, s. 230.

¹⁰ A. Legeżyńska, P. Śliwiński „Poezja polska po 1968 roku”, Warszawa 2000, s. 120.

„Sendecki sprawia wrażenie etycznego maksymalisty, którego świadomość poraża niedoskonałość i pustka, ideowe wydrażenie tego, co istnieje (...). W rezultacie poeta stara się precyzyjnie i oszczędnie opisywać odległość dzielącą wyrazy i sensy, pragnienia i spełnienia, egzystencję i esencję, wielkość i małość – unika patosu i hysterii, rejestruje różne postacie dysonansu i obcości.”¹¹ W wielu tekstach bagatelizuje się albo wręcz ośmiesza postawę zaangażowania, a problematykę narodową pomniejsza się i ustawia w krzywym zwierciadle. W wierszu Miłosza Biedrzyckiego pojawia się pisana wspak „Polska” (z Norwidem – Diwronem i Różewiczem – Cziweżórem) i oto nagle znajdujemy się w fantasmagorycznym państwie o dziwnej nazwie „Asklop”.

Asklop, może to jakieś duńskie miasto
jestem tu przejazdem, co prawda
na nieco dłużej, bo ministrowie rolnictwa
usiedli na bankach z mlekiem i zatarasowali
wszystkie szosy, zdążono mnie trochę rozwałkować
lokalnymi osobliwościami, jak Diwron
czy Cziweżór, kochałem tutejsze dziewczyny,
policja parę razy pogoniła mnie po
chodnikach, mieszkańcy są bardzo serdeczni
namawiają, żebym został na dłużej, obiecują
wam, gdziekolwiek się znajdę, zawsze pamiętać będę,
Asklop.

(z tomu *, 1993)

Zauważmy tę nową postawę zbywania istotności doświadczenia obywatelskiego, odrzucania jego rzekomej istotności czy pierwotności. „Narodową formę i problematykę traktuje lekko, od niechcenia, a ważne tematy przywołuje jedynie po to, by mogła ujawnić się ich ulotność.”¹² Pojawić się tu mogą skojarzenia z postawą błazeńską, z estetyką naigrywania się z prawzoru. Tym wzorem wydaje się być zaangażowana poezja wcześniejszej dekady. Ta stylizowana niepowaga nabiera tu znamion autentyzmu charakterystycznego dla pojedynczego losu, testującego świat wielkich słów indywidualnym przeżyciem a nie retoryką wspólnoty. Szczególnie dużo fragmentów spod znaku „walczącej niepowagi” znajdujemy w wierszach Krzysztofa Jaworskiego. Na przykład w wierszu „Poczekam jeszcze”.

---

¹¹ Tamże.

¹² Tamże, s. 121.

ależ to oczywiste pewnie
że ktoś chciałby żebym latał z kamieniem
po ulicy i wrzeszczał jak wariat ale nie mogę
zrozumiecie jestem przecież czymś w rodzaju
proroka albo drugiego mesjasza jakiś
zamach bombowy to i owszem śmierć głodowa
i te rzeczy rozumiesz może i dałbym się
namówić pod odpowiednim pretekstem co
mi szkodzi powyglupiać się trochę powiercić
(...) i pewnie pomyślisz
ze to co piszę nikogo nie obchodzi
jest po prostu nieważne i masz rację
ale to ważne cholernie ważne
bo przytrafiło się mnie

Wiersze, 1992

Taka postawa uświęca samotność i nieufność względem wspólnoty (także „wspólnej poezji”) i ostatecznie uwzniośla prywatne znaczenie pisania wierszy jako czegoś w rodzaju egzystencjalnego pewnika. „W rezultacie ochroną przed uproszczeniami i uroszczeniami jakiegokolwiek ideowej całości czy patriotyczno-tradycyjalnej systematyki zostają objęte tak obcość, fundamentalna nieprzy-stawalność (»nieprzysiadalność« powiedziałby Świetlicki) do świata społecznego, jak i zwykłość, marginalność, pospolitość.”¹³ Od pospolitości niedaleko już do banalności. Ta cecha doczekała się nawet krytycznoliterackiego ukonstytu-owania w postaci pojęcia „banalizmu”. Istotność wypowiedzi literackiej, jej szczególna prawomocność retoryczna została w niektórych wierszach poetów „bruLionu” postawiona w stan podejrzenia. Ta niewątpliwie ważna cecha zmieniającej się świadomości poetyckiej omówiona zostanie jednakże w innym miejscu.

---

¹³ Tamże, s. 122.

Urszula Bzdawka
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE – 85 ROCZNICA

Powstanie wielkopolskie wybuchło spontanicznie 27 grudnia 1918 roku w wyniku manifestacji polskości związanej z przybyciem Ignacego Paderewskiego do Poznania. Sprzeciw Naczelnej Rady Ludowej wobec zbrojnego działania, w obliczu ewentualnych pozytywnych skutków konferencji pokojowej nie powstrzymał zwycięskiego w efekcie zrywu narodowego. Nie było to jednak zwycięstwo przypadkowe. Na jego sukces Wielkopolanie pracowali kilkadziesiąt lat tworząc rozbudowany system polskich organizacji narodowych, budując spółki zarobkowe i banki dające Polakom dobre podstawy finansowe w konkurencji z Niemcami, organizując sieć związków gospodarczych, kulturalnych, oświatowych. Istotne było, iż wobec germanizacji – mimo wszelkich dzielących ich różnic – występowali solidarnie, czego wyrazem była skupiająca elitę polskiego ruchu narodowego polska reprezentacja w sejmie pruskim i Parlamencie Rzeszy Niemieckiej. Tak więc w przededniu wybuchu I wojny światowej społeczeństwo wielkopolskie było dobrze zorganizowane, zdyscyplinowane a także posiadało swych naturalnych liderów. Starcie się ze sobą okupantów stworzyło nadzieje na odzyskanie wolności i możliwie najkorzystniejsze ustalenie granicy zachodniej. W opinii zwycięskiej koalicji, Niemcy nie zamierzali oddawać terenów Śląska, Gdańska, Pomorza i Poznania. Francuzi sugerowali konieczność wystąpienia zbrojnego, aby Wielkopolanie sami pokazali, że chcą należeć do państwa polskiego. Spontaniczna reakcja na wizytę Paderewskiego zaowocowała zwycięstwem. Jednak ceną była śmierć 1714 Wielkopolan.

Zwycięstwo powstania wielkopolskiego uczy nas „Że w czynach, żeby zwyciężać politycznie trzeba umieć się dobrze organizować, rozumieć chwilę dziejową, która może być pomyślna lub nie, i być konsekwentnym w działaniu. To cechowało powstańców wielkopolskich. Za każde powstanie, za każdą wojnę zapłaciliśmy daninę krwi. To co wczoraj–dziś–jutro stanowi całość, i o tym nie zawsze pamiętamy.” (Janusz Pajewski)

Opracowana bibliografia uwzględniła wybrane wydawnictwa książkowe i artykuły prasowe opublikowane po 1989 roku. Prezentuje obecny stan wiedzy i zainteresowań historyków przebiegiem działań zbrojnych w poszczególnych rejonach Wielkopolski na przełomie 1918/1919 roku oraz dokumentuje pamięć poszczególnych środowisk o swoich bohaterach. Uwzględniła też wybrane opracowania nt. Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego oraz wykaz scenariuszy imprez dot. powstania.

I. Dział ogólny

a. Pozycje zwarte

1. CHORAĞWIE weteranów powstania wielkopolskiego 1918-1919 w zbiorach Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego / Jarosław Łuczak. – Poznań : MN, 1999. – 356 s. : il. – (Katalog Zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu; vol. 6)
2. MIEJSCA pamięci Powstania Wielkopolskiego / oprac. Paweł Anders. – Poznań : Wojew. Biblioteka Publ., 1993. – 127 s., 16 s. il. kolor. : mapki. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
3. MOGIŁY powstańców wielkopolskich poległych i zmarłych w czasie walk powstańczych 1918/1919 : (stan badań nad grobownictwem Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 na koniec 2002 roku / red. Zdzisław Kościański, Zenon Wartel; Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Zarząd Główny. – Poznań : ZGTPPW 1918/1919, 2002. – 98 s. – Bibliografia

Zawiera wykaz mogił powstańców wielkopolskich poległych w trakcie powstania oraz wykaz powstańców wielkopolskich poległych w trakcie powstania.

4. OD idei do czynu : myśl i organizacje niepodległościowe w Poznańskim w latach 1887-1919 / Janusz Karwat. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 2002. – 618 s. – (Wielkopolska. Historia. Społeczeństwo. Kultura; 14)
5. POWSTANIA w Wielkopolsce XVIII-XX w. : materiały z XI Ogólnopolskiego Seminarium Historyków Powstania Wielkopolskiego / red. nauk. Bogusław Polak; Politechnika Koszalińska. – Koszalin : Wydaw. Uczelniane PK, 1999. – 206 s. : il., mapa
6. POWSTANIE Wielkopolskie na tle walk o przetrwanie narodowe pod zaborem pruskim / Marcei Kosman. – Poznań : Wojew. Biblioteka Publ., 1993. – 172 s. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
7. POWSTANIE Wielkopolskie 1918-1919 / Stanisław Jaroszewicz. – Zieleną Góra : Regionalne Centrum Animacji Kultury, 2001. – 34 s. : il., mapy
8. SIEDEMDZIESIĄTA rocznica odzyskania niepodległości i wybuchu Powstania Wielkopolskiego / red. Tadeusz Kotłowski. – Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 1992. – 174 s. – (Seria Historyczna; nr 167)
9. WIERNI tradycji : kronika obchodów 80. rocznicy Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 / red. nacz. Józef Mozio; Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Zarząd Główny. – Poznań : „Interfund” Sp. z o.o. w Poznaniu, 1999. – 92 s. : fot.

Zawiera m.in.: Kalendarium Powstania Wielkopolskiego. – Wykaz szkół noszących imię bohaterów Powstania Wielkopolskiego 1918-1919

10. ZAOPATRZENIE medyczno-sanitarne w powstaniu wielkopolskim i udział w nim farmaceutów / Jan Majewski. – Poznań : Wyd. „Kontekst”, 1998. – 178 s. : il., faks., fot., mapy, portr.. – Bibliografia

b. Artykuły

1. BOHATER drugiego szeregu / Marek Rezler // Głos Wielkop. – 2000, nr 57, s. 9
2. CHORAĞWIE weteranów powstania wielkopolskiego / Marek Rezler // Kron. Wielkop. – 1999, nr 3, s. 129-131
3. DŁUGI marsz powstańców / Kazimierz Młynarz // Głos Wielkop. – 1999, nr 12, s. 17
4. DOWÓDZTWO w „Royalu” / Marek Rezler // Głos Wielkop. – 1999, nr 66, s. 22
5. DZIEJE zaczynają się od ludzi : 80-lecie Powstania Wielkopolskiego / wypow. Jerzy Topolski; rozm. przepr. Włodzimierz Braniecki // Arkusz. – 1998, nr 12, s. 1-2
6. FOTOGRAFIE z Powstania Wielkopolskiego / Marian Olszewski // Wielkop. Powst. – 2002, nr 8, s. 28-33
Fotografie Kazimierza Augusta Gregera, eksponaty ze zbiorów archiwów, muzeów i bibliotek oraz zdjęcia zamieszczone w publikacjach i czasopismach polskich i niemieckich okresu międzywojennego.
7. HARCERZE w powstaniu wielkopolskim / stasz // Przem. na Szlaku Piast. – 2002, nr 51/52, s. 8
8. I WYBUCHŁA wolność / Piotr Grochmański // Głos Wielkop. – 2000, nr 300, s. 3
9. JEDYNE zwycięskie / Stefan Barłóg; rozm. Zygmunt Rola // Trybuna. – 2002, nr 294 dod. Trybuna Regionów, s. III
10. JEDYNE polskie zwycięskie / Piotr Grochmański // Głos Wielkop. – 2001, nr 301, s. 3
11. KAZIMIERZ Greger – dokumentalista Powstania Wielkopolskiego / Grzegorz Łukomski // Wielkop. Powst. – 1999, nr 5, s. 36-39
12. KLĘSKA bliższa wyobraźni / Aleksandra Kosicka-Pajewska // Gaz. Pozn.; Ziem. Kalis. – 2002, nr 301, s. 9
13. KRZYŻ z patentem dla Matki / Władysław Chalupka // Przew. Katol. – 1999, nr 51/52, s. 71
Dot. odznaczenia przyznawanego przez gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego matkom poległych powstańców.
14. KSIĘŻA katolicycy w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919 / Mariola Gluszczyk // Wielkop. Powst. – 2002, nr 8, s. 3-12

15. KSIĘŻA katolicycy w powstaniu wielkopolskim / Mariola Głuszczyk // *Przew. Katol.* – 2001, nr 50/51, s. 49-50
16. LEKCEWAŻONE powstanie / Witold Mazurczak // *Gaz. Pozn.; Ziem. Kalis.* – 2002, nr 301, s. 8-9
17. ŁUP wojenny / Marcin J. Januszkiewicz, Adam Pleskaczyński // *Głos Wielkop.* – 2002, nr 76 dod. *Głos Poznaniaka*, s. VII
18. MARSZAŁEK a powstanie : czy Józef Piłsudski był pozytywnie ustosunkowany do Powstania Wielkopolskiego? / (GK) // *Pan. Leszcz.* – 2000, nr 52, s. 14
19. MIEJSCA pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego / Halina Bogdańska // *Wielkop. Powst.* – 2000, nr 6, s. 40-44
20. MIEJSCA pamięci Powstania Wielkopolskiego w Poznaniu : (propozycja dla wycieczek szkolnych i harcerskich) // *Wielkop. Powst.* – 1999, nr 5, s. 44-50
21. MOJE wspomnienia / Andrzej Kurnatowski; wstęp Michał Boksa // *Kron. Wielkop.* – 2002, nr 1, s. 75-86
Fragment pamiętnika dot. udziału w Powstaniu Wielkopolskim i wojnie 1920 r.
22. MOJE wspomnienia 1918 r. / Halina Maryańska // *Prz. Wielkop.* – 1999, nr 3/4, s. 64-65
Poznań w okresie Powstania Wielkopolskiego
23. MÓJ udział w Powstaniu Wielkopolskim / Jan Władysław Grzegorzewski // *Kron. Wielkop.* – 1999, nr 4, s. 85-92
Wspomnienia dot. Powstania Wielkopolskiego w Poznaniu.
24. NIE ujrzymy już weteranów w niebieskich mundurach / Marek Rezler // *Głos Wielkop.* – 2002, nr 301 dod. *Głos Poznaniaka*, s. VI-VII
25. NIEZWYKŁE powstanie / Paweł Klak // *A B C.* – 1999, nr 102, s. 4
26. OBCHODY osiemdziesiątej rocznicy powstania wielkopolskiego / oprac. Elżbieta Ławicka-Poplewska; Przemówienie Jerzego Buzka, premiera Rzeczypospolitej Polskiej, z okazji 80. rocznicy Powstania Wielkopolskiego // *Kron. Wielkop.* – 1999, nr 2, s. 155-159
Obchody w Poznaniu.
27. ODZYSKANIE lotniska / Marek Rezler // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 7, s. 19
28. 81 [OSIEMDZIESIĄT jeden] lat temu zmartwychwstała Wielkopolska / Romana Brzezińska // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 301, s. 8-9
29. OSIEMDZIESIĄT dwa lata temu Wielkopolanie poszli w bój / MAJ; Powstanie bardzo wielkopolskie / Waldemar Łazuga; rozm. Maria Nowak // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 300, s. 6-7

30. PAMIĘTAJMY o zwycięstwie / MAZ // G a z . P o z n . – 2002, nr 301, s. 4
Obchody rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego w Poznaniu.
31. PAMIĘTNY rok 1918/1919 / Lucjan Michałowski; wstęp Komel Michałowski // K r o n . W i e l k o p . – 1998, nr 4, s. 91-95
Fragment dziennika poznańskiego architekta dot. przebiegu i obchodów rocznicy Powstania Wielkopolskiego w Poznaniu.
32. POKAZALI światu, że tu Polska / Grzegorz Okoński // G a z . P o z n . – 2002, nr 300, s. 8
33. POMNIK Powstańców Wielkopolskich w Poznaniu / Krzysztof Rzepa // K r o n . M . P o z n . – 2001, nr 2, s. 152-165
Krótko o tablicach pamiątkowych i pomnikach na cmentarzach poznańskich w okresie międzywojennym.
34. POSZLI wszyscy, choć nikt im nie kazał / Krzysztof Styszyński // P o z n a n i a k . – 1999, nr 52, s. 22-23, 24
35. POWSTANIE Wielkopolskie / Andrzej Sikorski // P r z e w . K a t o l . – 2001, nr 51/52, s. 41
36. POWSTANIE Wielkopolskie / Marek Staski // P r z e w . K a t o l . – 1999, nr 51/52, s. 70-71
37. POWSTANIE Wielkopolskie 1918/1919 a edukacja regionalna dzieci i młodzieży (problematyka wychowawcza) / Zdzisław Kościański // W i e l k o p . P o w s t . – 2001, nr 7, 46-50
38. POWSTANIE Wielkopolskie 1918-1919 : kronika wydarzeń listopad-luty / B e r // P a n . G r o d z i s . – 1999, nr 2/3, s. 3
39. POWSTANIE Wielkopolskie (1918-1919) i jego medyczne zabezpieczenie / Jerzy Durkałec, Kazimierz Janicki // N o w . L e k . – 2002, nr 6, s. 556-563. – Bibliografia
40. POWSTANIE wielkopolskie na pocztówkach, plakatach, dyplomach i ulotkach (do 1921 r.) / Jarosław Mułczyński // K r o n . M . P o z n . – 1998, nr 4, s. 214-226
41. POWSTANIE Wielkopolskie w filmie / Marian Olszewski // W i e l k o p . P o w s t . – 1999, nr 5, s. 22-26
42. POWSTANIE Wielkopolskie w sztukach plastycznych / Marian Olszewski // W i e l k o p . P o w s t . – 2000, nr 6, s. 33-39
43. POWSTANIE wraca do Odwachu / Zygmunt Roła // T r y b u n a . – 2002, nr 12, s. 14
44. POWSTAŃCY, którzy umieli rachować / Janusz Pajewski; rozm. Marcin Bosacki // G a z . W y b o r . – 1999 dod. Magazyn, nr 8, s. 40-44
45. POWSTAŃCZY pamiętnik / Waldemar Dankowski, Longina Liman-Dankowska // K w a r t . W r z e s . – 2000, nr 3, s. 36-37
Pamiętnik uczestnika powstania wielkopolskiego z Wrześni.

46. POWSTAŃCZY rodowód 2 Pułku Strzelców Wielkopolskich / Bartosz Kruszyński // *Wielkop. Powst.* – 1999, nr 5, s. 17-21
Dot. głównie walk w zachodniej Wielkopolsce.
47. STAN badań nad historią Powstania Wielkopolskiego / Antoni Czubiński // *Dzieje Najnow.* – 1998, nr 4, s. 107-124
48. U PROGU niepodległości / Andrzej Kwilecki // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 30, s. 21
49. USTANOWIENIE Wielkopolskiego Krzyża Powstańczego – fragment stenogramu z 5 posiedzenia Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w dniu 22 marca 1957 roku // *Wielkop. Powst.* – 2001, nr 7, s. 24-26
50. WALKA dłuższa niż powstanie / Piotr Grochmański // *Głos Wielkop.* – 2002, nr 56, s. 3
51. ZA każdą wojnę płaciliśmy daninę krwi / Janusz Pajewski // rozm. Cyryla Staszewska, Andrzej Sikorski // *Przew. Katol.* – 2000, nr 52/53, s. 42-43
52. ZAMIAST plebiscytu : 82 rocznica Powstania Wielkopolskiego / (gt) // *Pan. Leszcz.* – 2000, nr 51, s. 21
53. ZOSTAŁO siedmiu / pg // *Głos Wielkop.* – 2001, nr 302, s. 3

II. Powstanie w poszczególnych rejonach Wielkopolski

a. Pozycje zwarte

1. MIEJSKA Górka w Powstaniu Wielkopolskim / Stanisław Jędraś. – Leszno; Miejska Górka : Urząd Miasta i Gminy Miejska Górka, 2000. – 47 s. : fot., portr.
2. NIKT im iść nie kazał... : Powstanie Wielkopolskie [1918-1919] : publikacja jubileuszowa w 80 rocznicę zwycięstwa na ziemi ostrzeszowskiej / Władysław Graf. – Ostrzeszów : Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Ostrzeszowskiej, 1999. – 89 s. : fot., il., mapy, portr.
Zawiera m.in.: Dowódcy i działacze, s. 18-31
3. NOWEGO Tomyśla drogi do niepodległości / red. Bogumił Wojcieszak. – Nowy Tomyśl : Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, 2000. – 98 s.
4. O POWSTAŃCACH wielkopolskich w Grudziądzu w latach 1920-1996 / Tadeusz Klatt. – Gdańsk : „Regnum”, 2000. – 48 s. : il.
5. 80 [OSIEMDZIESIĄTA] rocznica powrotu Rawicza do Polski / Stanisław Jędraś. – Rawicz : Wydaw. „Gamma”, 2000. – 24 s. : fot., portr.
Zawiera m.in.: sylwetkę Stanisława Jędrasia, nauczyciela i regionalisty z Leszna, a także opis i wizerunki chorągwi organizacji kombatanckich ziemi rawickiej.

6. POLSKI czyn niepodległościowy i Powstańcy Wielkopolscy w Pile 1918-1919 / Roman Chwaliszewski. – Piła : Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego. Zarząd Koła w Pile, 1999. – 12 s. : fot., mapy, portr.
7. POMNIK i grobowiec w hołdzie powstańcom wielkopolskim w Wągrowcu w 1926 i 1929 r. / Władysław Purczyński. – Wągrowiec : Agencja Wydaw.-Reklamowa „Głos Wągrowiecki”, 1997. – 35 s. : fot., il. – (Biblioteka „Głosu Wągrowieckiego”) (Wielkie Wydarzenia w Małym Miasteczku; nr 7)
8. POWSTANIE Wielkopolskie 1918-1919 na ziemi grodziskiej. – Grodzisk Wielkopolski : Wydaw. Muzeum Ziemi Grodziskiej przy MGOK w Grodzisku Wlkp., 1999. – 103 s. : fot., rys. – (Grodziskie Zeszyty Historyczne; nr 1)
9. POWSTANIE Wielkopolskie 1918/1919 na ziemi rawickiej / Zbigniew Pilarczyk. – Rawicz : Wydaw. „Gramma”, 1999. – 30 s.
10. POWSTAŃCY Wielkopolscy z ziemi ostrzeszowskiej / red. nauk., wstęp, teksty biogramów Marek Rezler. – Warszawa : Tow. Przyjaciół Ziemi Ostrzesz., 2001. – t. 1. – Warszawa : Tow. Przyjaciół Ziemi Ostrzesz., 2001. – 151 s. : il., portr.
11. POWSTAŃCZE boje o Wysoką / Roman Chwaliszewski. – Piła : Wojewódzki Oddział Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Pile; Wysoka : Zarząd Miasta i Gminy, 1998. – 11 s. : [8] s. tabl., fot., mapy, portr.
Powstanie wielkopolskie w Wysokiej.
12. POWSTAŃCZE tradycje Opalenicy / Grzegorz Łukomski, Bogumił Wojcieszak; Burmistrz i Rada Miejska w Opalenicy. – Opalenica : Opalograf s.c., 2000. – 278 s. : fot., pl., portr., bibliogr.
Dot. m.in. udziału mieszkańców Opalenicy w wydarzeniach Wiosny Ludów i Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919 r. Także miejsca pamięci narodowej i organizacje kombatanckie w Opalenicy.
13. REPUBLIKA Ostrowska : przyczynek do historii Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 / Zenon Dykciak. – Ostrów : Muzeum Miasta Ostrowa Wlkp., 1995. – 39 s. – (Biblioteka Ostrowska; [tom] 6)
14. UDZIAŁ społeczeństwa pakoskiego w powstaniu wielkopolskim 1918/19 / Henryk Łada. – Pakość : Urząd Miasta i Gminy, 1978. – 19 s.
15. W ROCZNICĘ Powstania Wielkopolskiego w powiecie międzychodzkiem : wydarzenia lat 1918-1920 / oprac. A. Taczanowski. – Międzychód : Komitet Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Międzychodzie : Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Międzychodzie, 2001. – 16 s. : il.
16. WĄGROWIEC w dobie Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 / Władysław Purczyński. – Wągrowiec : Agencja Wydaw.-Reklamowa „Głos

- Wągrowiecki". 1998. – 131 s. : fot. – (Biblioteka „Głosu Wągrowieckiego”) (Seria Wągrowiec przez Wiek; nr 3)
17. WIERNI macierzy : bydgoszczanie w Powstaniu Wielkopolskim / Małgorzata Hojka. – Bydgoszcz : Wydział Kultury i Nauki Urzędu Miasta, 1999. – 49 s. : il.
  18. WRZEŚNIANIE w Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919 / Leopold Kostrzewski, Bolesław Święcichowski. – Wrzesińskie Towarzystwo Kulturalne. – Wrzesnia : WTK, 1999. – 108 s., [4] s. tabl. : il., mapy. – (Biblioteczka WTK; 4)
Dot. m.in. Kazimierza Grudzielskiego.
  19. ZIEMIA gostyńska w Powstaniu Wielkopolskim : materiały sesji popularnonaukowej pod patronatem naukowym prof. dra hab. Antoniego Czubińskiego, która odbyła się 6 stycznia 1995 r. w Zespole Szkół Zawodowych im. Powstańców Wielkopolskich w Gostyniu w rocznicę włączenia się mieszkańców Gostynia i okolic do Powstania Wielkopolskiego / red. Mirosław Sobkowiak; fot. Michał Skoracki. – Gostyń : Zespół Szkół Zawodowych im. Powstańców Wielkopolskich, 1995. – 88 s., [18] s. tabl. : fot.
  20. ZIEMIA Kościańska w Powstaniu Wielkopolskim (1918-1919) : praca zbiorowa / pod red. Bogusława Polaka. – Kościan : Przedsięb. AGA, 1999. – 334 s. : fot., portr.
  21. ZIEMIA Lwówecka w Powstaniu Wielkopolskim : (materiały sesji naukowej z okazji 80 rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 r., Lwówek, 18 marca 1999 roku) / Zdzisław Kościański. – Lwówek : Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, 1999. – 14 s. : il., fot., portr., rys.
  22. ZIEMIA rawicka w powstaniu wielkopolskim 1918-1919 / Stanisław Jędraś / Urząd Miejski Gminy Rawicz. – Rawicz : UMG, 2001. – 135 s. : fot., portr., mapy

b. Artykuły

1. ABY pamięć przetrwała – odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej powstańcowi [wielkopolskiemu] Józefowi Raczkowskiemu w Chodzieży / Henryk Zydorczak // *Wielkop. Powst.* – 2002, nr 8, s. 73-74
2. BARDZO krótko o Powstaniu Wielkopolskim na naszych ziemiach / oprac. Barbara Wiedera // *Ujskie Spr.* – 2002, nr 2, s. 1, 14-15
M.in. lista mieszkańców Ujścia – uczestników powstania.
3. BITWY o Rawicz : powstanie wielkopolskie / Stanisław Jędraś // *Pan. Leszcz.* – 2002, nr 6, s. 8

4. DROGA do wolności / Zofia Barnaś // *N a d n o t . E c h a .* – 1999, nr 6, s. 8
Walki powstańcze w okolicach Wałkovic w okresie powstania wielkopolskiego.
5. DZIAŁANIA powstańcze na Ziemi Czarnkowskiej / Zofia Barnaś // *W i e ł k o p . P o w s t .* – 2001, nr 7, s. 9-14
6. 27 [DWUDZIESTEGO siódmego] grudnia 1918 roku / Roman Jeziorny // *W i a d . L o k a l .* – 1999, nr 9, s. 6
Gmina Nowe Miasto nad Wartą w okresie Powstania Wielkopolskiego.
7. EPIZODY powstańcze na Pomorzu / Wojciech Zawadzki // *W i e ł k o p . P o w s t .* – 2000, nr 6, s. 6-11
8. GOSTYŃ w dniach przełomu listopadowo-grudniowego 1918 roku / Robert Czub // *G a z . G o s t .* – 1999, nr 1, s. 32
9. JAK powstańcy rozbroili niemiecki patrol / Stanisław Jędraś // *P a n . L e s z c z .* – 1999, nr 1, s. 28
Powstanie Wielkopolskie 1918/19 w Osiecznej.
10. LUBONIANIE w Powstaniu Wielkopolskim / Robert Wrześniński // *W i e ś c i L u b o Ń .* – 1999, nr 12, s. 11
11. MIEJSCA pamięci Powstania Wielkopolskiego [na ziemi średzkiej] / Jerzy Sobczak // *Ś r e d z . K w a r t . K u l t .* – 1999, nr 1, s. 5-10
12. MOMENT religijny w powstaniu wielkopolskim [w Gostyniu] / Bernard Śliwiński // *G a z . G o s t .* – 2001, nr 1, s. 42
13. OD harcerstwa do powstania. Cz. 1-2 / Zdzisław Kościański; oprac. MIK // *N a s z D z i e Ń p o D n i u .* – 2002, nr 47, s. 20; nr 51, s. 32
Wspomnienia dot. harcerstwa i Powstania Wielkopolskiego w Grodzisku Wilkp.
14. ODSŁONIĘCIE obelisku w Wałkovicach k/Czarnkowa / Tadeusz Stachowski // *W i e ł k o p . P o w s t .* – 2001, nr 7, s. 72-76
15. ODSŁONIĘCIE pomnika Powstańców Wielkopolskich 1918-1919 w Grabowie nad Prosną [pow. Ostrzeszów] / Marek Rezler // *K r o n . W i e ł k o p .* – 1999, nr 4, s. 140-142
16. OFIARY ciekawości? : podczas powstania wielkopolskiego Niemcy zbombardowali Poniec / Gerwazy Konopczyński // *P a n . L e s z c z .* – 2003, nr 1, s. 21
17. 80 [OSIEMDZIESIĄTA] rocznica powstania wielkopolskiego / Halina Danieluk // *K ó r n i c z a n i n .* – 1999, nr 1, s. 12-13
Udział mieszkańców Kórnik i okolic.

18. PAMIĄTKI po powstaniu / Tomasz Wojtala // *Życie Plesz.* – 2001, nr 12, s. 13
Pleszewskie Towarzystwo Upamiętniania Powstania Wielkopolskiego w Pleszewie.
19. PAMIĄTKI Powstania Wielkopolskiego w zbiorach katiskiego muzeum / Jerzy Aleksander Splitt // *Wielkop. Powst.* – 2002, nr 8, s. 34-38
20. PAMIĘĆ o Powstaniu Wielkopolskim [w Kórniku] / Robert Wrzesiński // *Kórniczanie.* – 2001, nr 12, s. 10-11
21. PAMIĘĆ o powstaniu wielkopolskim w międzywojennej Opalenicy / Bogumił Wojcieszak // *Echa Opal.* – 2000, nr 1/2, s. 10-13; *Wielkop. Powst.* – 2000, nr 6, s. 25-32
22. 5 [PIĄTEGO] stycznia / Stanisław Jędraś // *Pan. Leszcz.* – 2000, nr 20, s. 19
Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 w Wolsztynie.
23. PIERWSZA kompania średzka // *Średz. Kwart. Kult.* – 1998, nr 4, s. 7-10
Udział średzian w Powstaniu Wielkopolskim. Przedruk z „Kuriera Średzkiego” nr 93 z 1935 r. M.in. program obchodów rocznicy.
24. PIŁA w czasie Powstania Wielkopolskiego / Roman Chwaliszewski // *Wielkop. Powst.* – 2000, nr 6, s. 3-5
25. PIŁA w okresie powstania wielkopolskiego 1918-1919 / Marek Fijałkowski // *Tyg. Nowy.* – 2000, nr 52, s. 4
26. POLSKO, wspomnij ty o nas / Krystin Gurgul // *Życie Plesz.* – 2001, nr 51, s. 19
27. „POSZLI, choć im nikt nie kazał” / Cz. Włodarczyk // *Akt. Gm. Krzykosy.* – 1999, nr 1, s. 3
28. POWSTANIE ochotniczej kompanii bukowskiej i jej szlak bojowy od 10 I 1919 r. / Tomasz Nowacki; przedręgowano na podst. opracowania Stefana Mińskiego – powstańca z Buku // *Wielkop. Powst.* – 2002, nr 8, s. 13-17
Dot. Powstania Wielkopolskiego 1918-1919.
29. POWSTANIE [Wielkopolskie] w fotografii i nie tylko / Grażyna Cybulska-Sitek // *Nadnot. Echa.* – 1999, nr 1, s. 4
„Na stos rzuciliśmy nasz życia los” – wystawa w Muzeum Ziemi Czarnkowskiej.
30. POWSTANIE Wielkopolskie / M.M. // *Kur. Rogoziń.* – 2001, nr 1, s. 3
„Przebieg powstania w Rogoźnie” – przedruk artykułu z „Kuriera Rogozińskiego” z 1929 r.

31. POWSTANIE Wielkopolskie [w Buku] / oprac. Elżbieta Cicha // *Kos. Bukow.* – 1999, nr 1, s. 6-7, 8
32. POWSTANIE Wielkopolskie 1918-1919 r. [w Rogoźnie] / (K. Krowicki) // *Kur. Rogoziń.* – 1999, nr 1, s. 18
33. POWSTANIE Wielkopolskie na Ziemi Grodziskiej / red. Piotr Berger, Dariusz Matuszewski // *Pan. Grodzis.* – 1999, nr 1, s. 9-12
Zawiera m.in. sylwetki powstańców wielkopolskich: Kazimierza Zenklera, Józefa Skrzydlewskiego i Antoniego Janusa.
34. POWSTAŃCY z okolic Damasławka / G. Kusz // *Głos Wągrow.* – 1999, nr 2, s. 13
Udział mieszkańców Damasławka w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919.
35. POWSTAŃCZY pomnik / Dionizy Zdziabek // *Przem. na Szlaku Piast.* – 1999, nr 3, s. 17
Powstanie Wielkopolskie we Wrześni.
36. PRZEBIEG powstania wielkopolskiego we Wrześni / Karol Krause // *Kwart. Wrzes.* – 2002, nr 15, s. 17-20
37. ŚLADAMI Powstania Wielkopolskiego / Hanka Wojcieszak-Blandzi // *Życie Plesz.* – 2002, nr 33, s. 15
Miejsca pamięci w Pleszewie i Kucharkach, pow. Pleszew.
38. UDZIAŁ Pleszewian w Powstaniu Wielkopolskim / Kryspin Gurgul // *Życie Plesz.* – 2001, nr 51, s. 15
39. UPAMIĘTNIJMY powstańców grodziskich / Marek Rezler // *Pan. Grodzis.* – 2000, nr 2, s. 10; Upamiętnijmy powstańców wielkopolskich / Dariusz Matuszewski // *Tamże.* – nr 3, s. 8
Projekt publikacji dot. udziału mieszkańców Grodziska Wlkp. w Powstaniu Wielkopolskim.
40. W HOŁDZIE walczącym o wolność / Wojciech Kruk // *Głos Wągrow.* – 1999, nr 2, s. 12
Obchody 80. rocznicy Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 oraz działania powstańcze w Łeknie, pow. Wągrowiec.
41. WIECZNA Chwała Powstańcom Wielkopolskim 1918/1919, którzy cierpieli i umarli za Polskę w Pile / Ryszard Jan Garbarczyk // *Wielkop. Powst.* – 2000, nr 6, s. 81-83
Uroczystość odsłonięcia pamiątkowego obelisku.
42. WRZEŚNIANIE w powstaniu wielkopolskim / Marek Rezler // *Kron. Wielkop.* – 2000, nr 4, s. 120-121
43. WRZESIŃSKIM powstańcom / Dionizy Zdziabek // *Przem. na Szlaku Piast.* – 2003, nr 1, s. 8

44. WSZYSCY już na wiecznej warcie / Grzegorz Jeziorny, Henryk Nowakowski // *Kułisy Gnieźn.* – 1999, nr 1, s. 7
Powstańcy wielkopolscy z ziemi gnieźnieńskiej.
45. WSPOMNIENIA z Powstania Wielkopolskiego / Władysław Fiedler // *Średz. Kwart. Kult.* – 1998, nr 4, s. 10-13
Wspomnienia mieszkańca Środy Wlkp. Przedruk z „Kuriera Średzkiego” z 1935 r.
46. Z KART naszej historii / LB // *Kur. Rogoziń.* – 1999, nr 37, s. 9
Powstanie Wielkopolskie 1918/19 w okolicach Rogoźna, pow. Oborniki.
47. Z NOTATNIKA żołnierza Powstania Wielkopolskiego / Adam Białobłocki // *Nasza Wielkop.* – 2002, nr 40, s. 20-22
Notatnik–śpiewnik Wojciecha Trybułskiego (1900-1984), żołnierza Powstania Wielkopolskiego z Gniezna. Omówienie zawartości i sylwetka autora.

III. Biografie

a. Pozycje zwarte

1. BIOGRAFISTYKA Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 / red. Bogusław Polak. – Koszalin : Wyższa Szkoła Inżynierska, 1985. – 172 s. : il., portr.
2. GENERAL Stanisław Taczak 1874-1960 / Bogusław Polak. – Wyd. 3 poszerz. – Koszalin : Wydaw. Uczelniane Politechniki Koszalińskiej, 1998. – 297 s. : il., portr.
Dowódca Powstania Wielkopolskiego.
3. POWSTAŃCY wielkopolscy z ziemi ostrzeszowskiej : słowniczek biograficzny. T. 1 / red. nauk. Marek Rezler. – Poznań : Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Ostrzeszowskiej Klub w Poznaniu, 2001. – 151 s. : il., portr.
4. SŁOWNIK biograficzny powstańców wielkopolskich 1918-1919 / red. nauk. Antoni Czubiński, Bogusław Polak. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 2002. – 427 s. : portr.

b. Artykuły

1. BERNARD Śliwiński (1883-1941) / Eugeniusz Śliwiński // *Leszcz. Not. Akad.* – 2001, nr 4, s. 18-19
Dowódca odcinka Leszno Powstania Wielkopolskiego, adwokat.
2. BERNARD Śliwiński [powstaniec wielkopolski z Ponieca, pow. Gostyń] / Stanisław Jędraś // *Pan. Leszcz.* – 2001, nr 15, s. 28

3. BOHATEROWIE powstania wielkopolskiego / Zdzisław Kościański // *Otwarta Szk.* – 1999, nr 1, s. 9
Dowódcy odcinków powstańczego frontu: Kazimierz Grudzielski, Kazimierz Zenkteler, Władysław Wawrzyniak i Bernard Śliwiński.
4. BOHATEROWIE z Trzcinicy [pow. Kępno] / Zenon Brembor // *Wielkop. Powst.* – 2002, nr 8, s. 21-22
Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego.
5. CZAS robi swoje / Piotr Bojarski // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 301, s. 3
Powstaniec wielkopolski z Poznania.
6. CZESŁAW Klaczyński przeżył cały wiek : Powstaniec Wielkopolski ze Śremu ma obecnie 99 lat / Ewa Roszak // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 300, s. 6-7
7. CZŁOWIEK trzech wieków / Marta Kurkiewicz // *Życie Raw.* – 2002, nr 37, s. 2
104-letni mieszkaniec Kawcza, pow. Rawicz, powstaniec wielkopolski.
8. DOWÓDCA z Ponieca [pow. Gostyń] : bohater powstania wielkopolskiego / Gerwazy Konopczyński // *Pan. Leszcz.* – 2001, nr 51/52, s. 13
9. GEN. Józef Dowbor-Muśnicki / Jędrzej Mosica // *Pieśń Skrzydł.* – 2001, nr 1, s. 28-29
Dowódca Powstania Wielkopolskiego.
10. GENERAL Stanisław Taczak / Paweł T. Dolata // *Gaz. Jar.* – 2001, nr 5, s. 21
Pierwszy dowódca Powstania Wielkopolskiego.
11. GENERAL Stanisław Taczak / Marek Rezler // *Kron. Wielkop.* – 2000, nr 1, s. 121-123
Dowódca Powstania Wielkopolskiego.
12. GENERAL Stanisław Taczak : 1874-1960 : pierwszy naczelny dowódca Powstania Wielkopolskiego // *Nasza Wielkop.* – 1998, nr 3, s. 4-5
13. IGNACY Nowak 1887-1996 / Jan Urbaniak // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 299, s. 9
Lekarz, powstaniec wielkopolski.
14. JAN Rzepa z Wroniek [pow. Szamotuły] – sylwetka powstańca [wielkopolskiego] / Marian Śliwa // *Wielkop. Powst.* – 2001, nr 7, s. 22-23
15. JAN Starzak : wspomnienie (1892-1972) / Marcin Lehmann // *Gaz. Wybór. Poznań.* – 2002, nr 94, s. 10
Kolejarz z Kwilcza, pow. Międzychód, powstaniec wielkopolski.

16. JAN Tomaszewski (1867-1942) / Sławomir Leitgeber // *Gaz. Wielkop.* – 2001, nr 251, s. 12
Kupiec poznański, uczestnik Powstania Wielkopolskiego.
17. KONRAD Golniewicz (1878-1944) / Tadeusz Maciejewski // *Gaz. Wielkop.* – 2001, nr 136, s. 10
Powstaniec wielkopolski, architekt z Poznania.
18. MARIAN Szermer (1889-1941) powstaniec [wielkopolski] i fundator grodzkiego stadionu / oprac. D. Matuszewski. – (Grodziski słownik biograficzny) // *Pan. Grodzis.* – 1998, nr 3, s. 2
19. MÓJ ojciec / Włodzimierz Braniecki // *Przew. Katol.* – 2001, nr 51/52, s. 40
Powstaniec wielkopolski z Poznania.
20. NA tropach generała / Arkadiusz Jakubowski // *ABC.* – 2002, nr 88, s. 11
Dowódca Powstania Wielkopolskiego.
21. NAJSTARSZY powstaniec [wielkopolski] // *Gaz. Pozn.* – 2002, nr 260, s. 4
22. ODKRYĆ duszę generała / Arkadiusz Jakubowski // *Przew. Katol.* – 2003, nr 1, s. 34-35
Dowódca Powstania Wielkopolskiego.
23. OJCZYZNĘ nosił w sercu / (popi) // *Rzecz. Krot.* – 2002, nr 29, s. 11
104-letni powstaniec wielkopolski, mieszkaniec Kawcza, pow. Rawicz.
24. OSTATNI rycerz Ziemi Jarocińskiej / Piotr Marchwiak // *Gaz. Jar.* – 2001, nr 24, s. 21
Właściciel majątku w Tarcach, pow. Jarocin, powstaniec wielkopolski.
25. PIASKOWIANIE w Powstaniu Wielkopolskim. (Cz. VIII) / Jan Niedziela // *Gaz. Gost.* – 1999, nr 1, s. 8
26. POWSTAŃCY wielkopolscy z komp. bukowskiej pod dowództwem Kazimierza Zenktelea i Witolda Wegnera... / oprac. Elżbieta Cicha // *Kos. Bukow.* – 2000, nr 12, s. 6; 2001, nr 1, s. 7
27. POWRÓT dowódcy frontu zachodniego powstania [wielkopolskiego], płk. Kazimierza Zenktelea [1884-1955] do Wielkopolski... / Zdzisław Kościński // *Wielkop. Powst.* – 2002, nr 8, s. 23-27
Biografia. Dot. m.in. sprowadzenia prochów K. Zenktelea do Buku, pow. Poznań w 2001 r.
28. POZOSTAŁO siedmiu wspaniałych // *Gaz. Pozn.* – 2001, nr 301, s. 6-7
Sylwetki żyjących uczestników Powstania Wielkopolskiego.

29. ROMAN Witkowski (1900-1973) powstaniec wielkopolski [z ziemi grodziskiej] / oprac. Wiesław Jan Witkowski. – (Grodziski słownik biograficzny) // *Pan. Grodzis.* – 2000, nr 11, s. 2
30. STANISŁAW Taczak : wspomnienie (1874-1960) / Marian Sobczak // *Gaz. Wybor. Poznań.* – 2002, nr 12, s. 8
Dowódca Powstania Wielkopolskiego.
31. STEFAN Henclewski : wspomnienie (1899-1999) / Maciej Grzeszczak // *Gaz. Wybor. Poznań.* – 2002, nr 42, s. 9
Powstaniec wielkopolski z Kleczewa, pow. Konin.
32. STEFAN Rybarczyk (1896-1986) / oprac. D. Matuszewski. – (Grodziski słownik biograficzny) // *Pan. Grodzis.* – 1999, nr 6, s. 2
Powstaniec wielkopolski, działacz konspiracyjny w okresie II wojny światowej w Grodzisku Wlkp.
33. UDZIAŁ generała Józefa Dowbora-Muśnickiego w Powstaniu Wielkopolskim / Małgorzata Kubiak-Gajowiecka // *Prosto z Ratusza.* – 2002, nr 2, s. 9
34. UDZIAŁ lekarzy ziemi kościańskiej w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919 / Henryk Florkowski // *Pam. Tow. Miłoś. Ziemi Kośc.* – 1996-2000 [wyd. 2001], s. 169-178
Biogramy lekarzy: Teofila Jórge, Antoniego Wilkowskiego, Bolesława Olejniczaka i Emanuela Twórze.
35. UJSKIE zyciorysy : podporucznik Michał Jaskulski – powstaniec wielkopolski – ujęcianiń z wyboru / Barbara Wiedera // *Ujskie Spr.* – 2002, nr 2, s. 15-16; nr 3, s. 16, 18-19
36. WŁADYSŁAW Dakowski (1882-1945) kupiec i powstaniec wielkopolski [z Grodziska Wlkp.]. – (Grodziski słownik biograficzny) / Ligia Grażyna Michałak // *Pan. Grodzis.* – 2000, nr 12, s. 2
37. WSPOMNIENIE o pułkowniku Kazimierzu Zenktelezce [1884-1955] / Zdzisław Kościański // *Kron. Wielkop.* – 2002, nr 2, s. 160-164
Dowódca Grupy Zachodniej Powstania Wielkopolskiego.
38. WSPOMNIENIE o Stefanie Jasińskim powstańcu wielkopolskim i lekarzu z Rakoniewic [pow. Grodzisk Wlkp.] / oprac. Edward Laskowski. – (Powiatowy grodziski słownik biograficzny) // *Pan. Grodzis.* – 2000, nr 4, s. 11
39. WSPOMNIENIE z powstania / Zofia Barnaś // *Nadnot. Echa.* – 2000, nr 24, s. 10
Sanitariuszka w okresie Powstania Wielkopolskiego z Czarnkowa.
40. Z ZIEMI obcej do Polski / Andrzej Chróst // *Pan. Grodzis.* – 2000, nr 11, s. 9
Powstaniec wielkopolski związany z Grodziskiem Wlkp.

41. Z POLA walki do szkoły / Monika Huchwajda // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 209 [właśc. 215] dod. Powiaty, s. 8
42. ZYCIORYS powstańca / E.S. // *Ujskie Spr.* – 2000, nr 10, s. 14
Uczestnik Powstania Wielkopolskiego z Ujścia, pow. Pila (1894-1961)
43. ŻYŁ dla ojczyzny / (popi) // *Rzecz Krot.* – 2003, nr 11, s. 8
Powstaniec wielkopolski, mieszkaniec Chruszczyn, pow. Ostrów Wlkp.

IV. Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego

1. ABY pamięć nie zaginęła o tych, co za Waszą i naszą wolność walczyli! / Stanisław Jaroszewicz // *Wielkop. Powst.* – 2000, nr 6, s. 78-80
2. II KRAJOWY Zjazd Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego [w Poznaniu] / Tadeusz Musiał // *Wielkop. Powst.* – 1999, nr 5, s. 55-58
3. KULTYWUJĄ pamięć o Powstaniu / Jur // *Tyg. Nowy.* – 2003, nr 4 dod. Ziemia Piłska, s. 3
Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Koło w Pile.
4. PREZENTUJE się Oddział Kujawsko-Pomorski Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 / Marian Kadow // *Wielkop. Powst.* – 2000, nr 6, s. 72-77
5. PRZED 80 rocznicą Powstania Wielkopolskiego // *Kron. Wielkop.* – 1998, nr 4, s. 156-157
Przygotowania do obchodów. Dot. m.in. Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 w Poznaniu.
6. SZACUNEK dla zwycięzców / Jan Ryszard Garbarczyk; rozm. D. Repczyńska // *Tyg. Nowy.* – 2000, nr 52, s. 4
Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w Pile.
7. TOWARZYSTWO Pamięci Generała Józefa Dowbora-Muśnickiego [w Lusowie, pow. Poznań w latach 1994-2002] / Karolina Kaczorowska // *Prz. Wielkop.* – 2003, nr 1/2, s. 127-129
8. UCHRONIĆ od zapomnienia / T.S. // *Nadnot. Echa.* – 2000, nr 5, s. 8
Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 Koło Powiatowe w Czarnkowie.

9. WALCZYLI o wolną Polskę / Zygmunt Rola // *Trybuna*. – 2003, nr 88 dod. Regiony, s. III
Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w Poznaniu.
10. WRĘCZENIE sztandaru Towarzystwu Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 [w Poznaniu] / Eugeniusz S. Barłowski // *Wielkop. Powst.* – 1999, nr 5, s. 51-54

V. Scenariusze imprez

1. BYŁO to wczoraj! : scenariusz widowiska z okazji rocznicy Powstania Wielkopolskiego zorganizowanego w Szkole Podstawowej nr 75 w Poznaniu / Mieczysław Stachowiak // *Wielkop. Powst.* – 1999, nr 5, s. 27-35
2. INSCENIZACJA z okazji rocznicy Powstania Wielkopolskiego / Ewa Wańska // *Wielkop. Powst.* – 2001, nr 7, s. 39-45
3. SCENARIUSZ na święto Patrona Szkoły / Anna Wolfram // *Wielkop. Powst.* – 2000, nr 6, s. 58-65
Dot. Powstania Wielkopolskiego.
4. SCENARIUSZ lekcji poświęconej rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego / Henryka Jeske, Małgorzata Chołodowska // *Wielkop. Powst.* – 2001, nr 7, s. 51-57
Lekcja z udziałem uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Muzeum Ziemi Złotowskiej w Złotowie.
5. Z POWSTAŃCAMI przy wigilijnym stole : fragmenty scenariusza przedstawienia Barbary Wachowicz [„Wigilie Polskie”] w poznańskim Teatrze Wielkim // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 301, s. 8-9
Fragment dot. Powstania Wielkopolskiego.
6. ŻEBY Polska była Polską! : scenariusz programu z okazji rocznicy Powstania Wielkopolskiego / Henryk Socha // *Wielkop. Powst.* – 2002, nr 8, s. 39-44

Andrzej Dudziak
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

BIBLIOTERAPIA, BIBLIOTEKI A NIEPEŁNOSPRAWNI

Przekonanie o wychowawczym i terapeutycznym oddziaływaniu książki ma bardzo długą i odległą historię. W ostatnich dziesiątkach lat zagadnienie to doczekało się naukowych opracowań a ich rezultaty wprowadzane są coraz śmielej do bibliotekarskiej praktyki pod ogólną nazwą biblioterapii. Jest to terapia poprzez czytanie książek, korzystanie z odpowiednio dobranych materiałów bibliotecznych. Celem takiego postępowania jest wspomaganie osoby, stosownie do jej potrzeb i stanu psychofizycznego. Właściwie prowadzona terapia może oddziaływać pozytywnie na rozwój i wychowanie, dać lepszy wgląd we własne doznania i uczucia oraz poszerzyć wiedzę o dolegliwościach i sposobach relaksacji. Solidna wiedza z zakresu biblioterapii oraz szeroka oferta specjalnych materiałów czytelniczych (np. książki mówione na kasetach, dyskietkach, płytach CD, książki z dużą czcionką itp.) stwarzają nowe możliwości pozyskania przez bibliotekę czytelników niepełnosprawnych, którym korzystanie z tradycyjnych książek sprawia trudności.

Zestawienie prezentowane w Europejskim Roku Osób Niepełnosprawnych zawiera materiały o biblioterapii i korzystaniu z bibliotek przez osoby niepełnosprawne. Wyodrębniono omówienia książek i publikacje szczególnie przydatne w biblioterapii. Bibliografia (wybór) obejmuje pozycje zwarte (od 1973 roku) oraz artykuły (1996-2003).

1. Biblioterapia, czytelnik niepełnosprawny

a. Pozycje zwarte

1. ARTETERAPIA : sesja naukowa w Radziejowicach k/Warszawy w dniach 16-18 marca 1989 r. / [zespół red. Leon Hanek, Marja Passella]; Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Departament Kształcenia Artystycznego Ministerstwa Kultury i Sztuki. – Wrocław : AM, 1989. – 143 s. : 2 wykr. – (Zeszyt Naukowy / Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; nr 48)
2. BIBLIOTEKA otwarta dla czytelników niepełnosprawnych : materiały z konferencji Grudziądz 2001 – Warszawa 2002 / [oprac. red. Ewa Sta-

- chowska-Musiał, Franciszek Czajkowski]. – Warszawa : Wydaw. SBP, 2002. – 128 s. : il. – (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; 50)
3. BIBLIOTEKA szpitalna dla pacjentów : poradnik / Wanda Kozakiewicz, Bożena Brzózka. – Warszawa : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 1984. – 90 s.
  4. BIBLIOTEKA w procesie rewalidacji dzieci niepełnosprawnych / Józef Szocki. – Warszawa; Wrocław : Instytut Kształcenia Nauczycieli im. Wł. Spasowskiego. Oddział Doskonalenia Nauczycieli, 1989. – 161 s.
  5. BIBLIOTEKI i książki w procesie rewalidacji dzieci i młodzieży z odchyleniami i zaburzeniami rozwojowymi / Józef Szocki, Janina Żyromska; [Instytut Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych]. – Wrocław : IK-NiBO, 1980. – 30 s.
  6. BIBLIOTERAPEUTA w poszukiwaniu tożsamości zawodowej : materiały z konferencji, 18 kwietnia 1997 / [red. Krystyna Hrycyk]; Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu [SKiBA]. – Wrocław : „Silesia”, 1997. – 147 s.
  7. BIBLIOTERAPIA / Irena Borecka; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie. – Olsztyn : Wydawnictwo WSP, 1992. – 20 s.
  8. BIBLIOTERAPIA i czytelnictwo w środowiskach osób niepełnosprawnych : zbiór studiów / pod red. Bronisławy Woźniczki-Paruzel; Uniwersytet Mikołaja Kopernika. – Toruń : Wydaw. UMK, 2001. – 125 s. : il.
  9. BIBLIOTERAPIA – nowa szansa książki : [rozprawa habilitacyjna] / Irena Borecka. – Olsztyn : Wydawnictwa WSP, 1992. – 174 s. : il. – (Studia i Materiały / Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie; nr 39. Bibliotekoznawstwo)
  10. BIBLIOTERAPIA formą terapii pedagogicznej : skrypt dla studentów pedagogiki / Irena Borecka. – Wałbrzych : Wydaw. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, 2001. – 96 s. : il.
  11. BIBLIOTERAPIA : terapia i praktyka : poradnik / Irena Borecka. – Warszawa : Wydaw. SBP, 2001. – 143 s. – (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; 46)
  12. BIBLIOTERAPIA w edukacji czytelniczej i medialnej w szkole podstawowej i gimnazjum : materiały dydaktyczne dla nauczycieli i bibliotekarzy / Irena Borecka; [Polskie Towarzystwo Biblioterapeutyczne we Wrocławiu]. – Wałbrzych : „Unus”, 2002. – 165 s.
  13. BIBLIOTERAPIA w środowisku współzależnych z grup rodzinnych Al-Anon : (od teorii do działań praktycznych) / Bronisława Woźniczka-Paruzel. – Toruń : Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Wydaw., 2002. – 213 s.

14. CZYTELNICTWO i biblioterapia w pedagogice specjalnej / Ewa Tomasiak: [poszczeg. tematy w rozdz. napisali Elżbieta Barbara Zybert i in.]. – Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1994. – 197 s.
15. CZYTELNICTWO niewidomych, niedowidzących i osób starszych : materiały z sesji popularnonaukowej / red. Franciszek Czajkowski, Maria Skarżyńska. – Toruń : Wojew. i Miejska Biblioteka Publ., 1985. – 73 s.
16. DZIECKO niepełnosprawne w bibliotece : materiały z seminarium w Gdańsku (14-15 IX 1994) oraz Krynicy Morskiej (7-8 XII 1995) / [red. Janusz Nowicki, Mieczysław Szyszko]. – Warszawa : Wydaw. SBP, 1996. – 79 s. – (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; 8)
17. KSIĄŻKA bez barier : materiały z ogólnopolskiej konferencji (Poznań–Stęszew, 18-20 IX 2000 r.) / red. t. Janusz Nowicki]. – Warszawa : Wydaw. SBP, 2000. – 100 s. – (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; 43)
18. KSIĄŻKA w działalności terapeutycznej : praca zbiorowa / red. meryt. Elżbieta Barbara Zybert. – Warszawa : Wydaw. SBP, 1997. – 97 s. – (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; 19)
19. KSIĄŻKI, które pomagają żyć : rewalidacyjna i terapeutyczna funkcja książki w zakładach opieki zdrowotnej i społecznej : materiały z ogólnopolskiego seminarium w Ustroniu Zawodziu 7-9 czerwca 1999 r. / oprac. materiałów Elżbieta Barbara Zybert; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa : Wydaw. SBP, 2000. – 112 s. – (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich; 34)
20. LITERATURA piękna a zdrowie psychiczne / Wanda Krzemińska; przedm. A. Hulek. – Warszawa : Państ. Zakł. Wydaw. Lekarskich, 1973. – 159 s. : il.
21. METODYKA pracy z czytelnikiem chorym i niepełnosprawnym : wstęp do biblioterapii / Irena Borecka; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie. – Olsztyn : Wydawnictwa WSP, 1991. – 130 s.
22. MIASTO specjalne – Ostrołęka : pamiętnik bibliotekarza / Tadeusz Gawroński. – Ostrołęka : Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki, 1998. – 193 s. : il.
23. MOJE spotkania z książką i biblioteką : prace nagrodzone w konkursie organizowanym przez Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych WBPiKM w Toruniu / [red. Dorota Motylewska, Arleta Tuleya]. – Toruń : Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Książnicy Miejskiej, 1995. – 36 s. : il.
24. OBSŁUGA czytelników niepełnosprawnych. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 1981. – 77 s. – (Zeszyty Przekładów; nr 43)

25. **POGRANICZA** – literatura, teatr i psychiatria : polsko-niemiecki bilans badań naukowych i doświadczenia praktycznego / pod red. Anny Radzik. – Kraków : Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2001. – 149 s.
26. **PISMO** i książka w systemie L. Braille'a w Polsce : historia i funkcje rewali-dacyjne / Małgorzata Czerwińska. – Warszawa : Stow. Bibliotekarzy Polskich, 1999. – 172 s. – (Propozycje i Materiały; nr 28)
27. **PRACA** z czytelnikiem niepełnosprawnym : ...z doświadczenia bibliotek publicznych w dzielnicy Łódź-Górna / [oprac. Iwonna Szymczak]. – Łódź : Dzielnicowa Biblioteka Publiczna im. Władysława Stanisława Reymonta Łódź-Górna, 1997. – 19 s.
28. **PRAWO** do czytania : człowiek niepełnosprawny w bibliotece, alternatywne materiały czytelnicze : materiały z międzynarodowego semina-rium, Toruń 24-25 październik 1994 r. / [red. Maria Skarżyńska, Arleta Tuleya, Franciszek Czajkowski]. – Toruń : Ośrodek Czytelnictwa Cho-rych i Niepełnosprawnych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Książnicy Miejskiej : Fundacja Literatury „Łatwej w Czytaniu”, 1994. – 76 s.
29. **PRZEŁAMYWANIE** barier osamotnienia : o obsłudze bibliotecznej osób unieruchomionych / Franciszek Czajkowski. – Toruń : Ośrodek Czytel-nictwa Chorych i Niepełnosprawnych WBP [Wojewódzkiej Biblioteki Pu-blicznej] i Książnicy Miejskiej, 1996. – 49 s.
30. **PSYCHOTERAPEUTYCZNE** oddziaływanie sztuki : materiały z konfe-rencji, Cieplice, 18-20.III.1975 r. / [streszczenie referatów i oprac. dys-kusji Wanda Kozakiewicz]. – Wrocław : WiMBP, 1977. – 13 s. – (Materiały Metodyczne dla Bibliotekarzy / Wojewódzka i Miejska Biblio-teka Publiczna im. Tadeusza Mikulskiego)
31. **SPECJALNE** materiały czytelnicze dla osób niepełnosprawnych : zarys dziejów, formy, obieg społeczny / Małgorzata Fedorowicz. – Toruń : Wy-daw. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2002. – 146 s., 20 s. tabl. kolor. : il.
32. **SYMBOLE** duszy / Brigitte Brun, Ernst W. Pedersen, Marianne Runberg. – Warszawa : Jacek Santorski & CO. Agencja Wydawnicza, cop. 1995. – 220 s. : il. – (Psychologia i Medycyna)
33. **TERAPIA** Wielkiego Ładu / Maria D. Gostyńska. – Kraków-Wrocław : Wydaw. Literackie, 1984. – 95 s.
34. **TEORETYCZNE** podstawy arteterapii : II Sesja Naukowa w Jagniątko-wie k/ Jeleniej Góry w dniach 19-21 X 1989 r. / [zespół red. Leon Hanek, Maria Passella]; Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wro-clawiu, Departament Kształcenia Artystycznego Ministerstwa Kultury i

Sztuki. – Wrocław : AM, 1990. – 152. : rys. – (Zeszyt Naukowy / Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; nr 52) (Arteterapia; 2)

35. TWÓRCZOŚĆ i sztuka w życiu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych : I Ogólnopolskie sympozjum, Wrocław 8-9 grudnia 1984 r. / [kol. red. Zbigniew Hora (przewodn.)]. – Wrocław : Wrocławski Oddział Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem, 1986. – 221 s., [10] s. fot.

b. Artykuły

1. BIBLIOTEKI szpitalne w Łodzi / Jadwiga Milewska // *Rocz. Książ. Miej. Łodzi.* – 1998, s. 107-116
  2. BIBLIOTERAPIA – idee i praktyka / Tomasz Maciej Kruszewski // *Bibliotekarz.* – 2000, [nr] 3, s. 16-19
  3. BIBLIOTERAPIA jako jedna z metod kształtowania osobowości dziecka z upośledzeniem umysłowym na lekcjach języka polskiego / Maria Niedźwiecka // *Szk. Spec.* – 2000, nr 4, s. 211-214
  4. BIBLIOTERAPIA jako metoda pedagogiki specjalnej : (podsumowanie programu z lat 1989-96) / Ewa Tomasik // *Szk. Spec.* – 1998, nr 1, s. 16-20
  5. BIBLIOTERAPIA jako pomoc rodzinie / Ewa Tomasik // *Bibl. Zach.-Pom.* – 1998, nr 4, s. 34-42
  6. BIBLIOTERAPIA – między dyscypliną naukową a metodą rewalidacji / Małgorzata Czerwińska // *Rocz. Bibl.* – R. 45. – (2001), s. 105-120
  7. BIBLIOTERAPIA w pedagogice terapeutycznej / Ewa Tomasik // *Rocz. Pedag. Spec.* – T. 7. – (1996), s. 426-443
  8. BIBLIOTERPIA w podmiotowym podejściu do osób niepełnosprawnych / Agnieszka Andrzejewska // *Opieka Wychow. Ter.* – 2001, nr 1, s. 29-31
  9. DOBÓR materiałów do zajęć biblioterapeutycznych z dziećmi przewlekle chorymi / Bernadeta Szczupał // *Rocz. Pedag. Spec.* – T. 7. – (1996), s. 168-172
  10. DZIAŁALNOŚĆ bibliotek publicznych na rzecz specjalnych kategorii użytkowników / Elżbieta Barbara Zybert // *Bibliotekarz.* – 1996, [nr] 1, s. 11-15
  11. ELEMENTY biblioterapii w domach dziecka / Irena Borecka // *Probl. Opiek.-Wychow.* – 1995, nr 9, s. 25-27
  12. KSIĄŻKA jako narzędzie terapeutyczne / Tomasz Kruszewski // *Wychow. na co Dzień.* – 1999, nr 1/2, s. 12-13
  13. KSIĄŻKA pomaga / Lidia Ippoldt // *Guliwer.* – 1998, nr 2, s. 32-34
- Spotkania biblioterapeutyczne w krakowskich placówkach wychowawczych.

14. MOŻLIWOŚCI zastosowania biblioterapii względem osób starszych / Ewa Tomasiak // *Rocz. Pedagog. Spec.* – T. 8. – (1997), s. 286-296
15. O EDUKACJI nauczycieli w zakresie biblioterapii / Irena Borecka // *Bibliotekarz.* – 2000, [nr] 7/8, s. 31-33
16. O MOŻLIWOŚCI wykorzystania książek i bibliotek do rozwiązywania problemów mniejszości etnicznych / Elżbieta Barbara Zybort // *Rocz. Pedagog. Spec.* – T. 7. – (1996), s. 220-225
17. O RZETELNĄ bibliografię biblioterapii / Wita Szulc // *Bibliotekarz.* – 2000, [nr] 12, s. 13-16
18. O ZAWODZIE i doskonaleniu zawodowym biblioterapeuty / Irena Borecka // *Bibliotekarz.* – 2001, [nr] 3, s. 11-12
19. O BIBLIOTERAPII reminiscencyjnej / Małgorzata Dudzikowska, Ewa Tomasiak // *Szk. Spec.* – 1998, nr 4, s. 279-284
20. ROSNĄCA rola i znaczenie biblioterapii / Danuta Krzaczkowska // *Bibl. Zach.-Pom.* – 1998, nr 4, s. 43-46
21. SEMINARIUM z cyklu „Biblioterapia jako metoda pedagogiki specjalnej” : (20.10.1995, WSPS w Warszawie) / Elżbieta Paradowska // *Szk. Spec.* – 1996, nr 2, s. 115-117
22. SPECJALNE materiały czytelnicze – próba zdefiniowania oraz charakterystyki / Małgorzata Fedorowicz // *Bibliotekarz.* – 1997, nr 1, s. 16-19
Materiały czytelnicze dla osób niepełnosprawnych.
23. SPOTKANIA biblioterapeutyczne z grupą dzieci niedosłyszących (słabo słyszących) / Mirosława Zatorska // *Rocz. Pedagog. Spec.* – T. 6. – (1995), s. 72-77
24. TERAPIA słowa / Tomasz Kruszewski // *Probl. Alkohol.* – 2001, nr 1, s. 12-13
25. TERAPEUTYCZNY charakter materiałów czytelniczych / Tomasz Kruszewski // *Opleka Wychow. Ter.* – 2000, nr 1, s. 45-47
26. UDZIAŁ szczecińskich bibliotek publiczno-szpitalnych w działalności terapeutycznej / Danuta Krzaczkowska // *Bibl. Zach.-Pom.* – 1996, nr 1/2, s. 40-42
27. UDZIAŁ szczecińskich bibliotek w działalności terapeutycznej : na przykładzie biblioteki Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Głuchych w Szczecinie / Danuta Krzaczkowska // *Bibl. Zach.-Pom.* – 1997, nr 1/2, s. 53-56

II. Materiały do biblioterapii – omówienia

a. Pozycje zwarte

1. BAJKI, które leczą / Doris Brett. Cz. 1-2. – Wyd. 2. – Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2002. – 2 cz. (234; 218 s.) : il.
2. BAJKI terapeutyczne / Maria Molicka. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Poznań : Media Rodzina, 2000. – 207 s. : il.
3. CO czytać, aby łatwiej radzić sobie w życiu czyli wprowadzenie do biblioterapii / Irena Borecka, Lidia Ippoldt; [Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy we Wrocławiu]. – Wrocław : „Silesia”, [1998]. – 154 s. : faks., fot., rys.
4. JAK pomóc własnemu dziadkowi? : poradnik bibliograficzny / oprac. Arleta Tuleya. – Toruń : Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Książnicy Miejskiej, 1996. – 28 s.
5. KSIĄŻKI zalecane chorym : wybór z lat 1980-1985 : adnotowany zestaw bibliograficzny / pod red. Marii Skarżyńskiej. – Toruń : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika. Ośrodek Informacyjno-Metodyczny Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych, 1987. – 99 s.
6. KSIĄŻKI zalecane chorym : wybór z lat 1986-1988 : adnotowany zestaw bibliograficzny / pod red. Marii Skarżyńskiej. – Toruń : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika. Ośrodek Informacyjno-Metodyczny Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych, 1989. – 70 s.
7. LITERATURA i muzyka dla osób ze schorzeniami serca i układu krążenia : poradnik / Maciej Kierył, Maria Skarżyńska. – Toruń; Warszawa : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika. Ośrodek Informacyjno-Metodyczny Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych, 1993. – 15 s.
8. MUZYKA w pracy bibliotekarza i biblioterapeuty : poradnik / oprac. przez Macieja Kieryła i Marię Skarżyńską. – Warszawa : Ośrodek Informacyjno-Metodyczny Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych; Toruń : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika, 1990. – 30 s. : rys.
9. PROBLEMY ludzi niepełnosprawnych w literaturze pięknej polskiej i zagranicznej : adnotowany zestaw bibliograficzny / oprac. Barbara Momot. – Toruń : Wojew. Biblioteka Publ. i Książnica Miejska, 1986. – 19 s.
10. SZYBKO wyzdrowiej! : rady i wskazówki dla rodziców oraz opowiadania dla chorych dzieci / Nicole Zijnen. – Kielce : „Jedność”, 2002. – 126 s. : il.

11. BAJKI przydrożne : komentarze / red. Katarzyna Szpilowska. – Łódź : Wydaw. Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, 2002. – 48 s. : il.
12. SPACER po tęczy : odprężające opowiadania dla chorych dzieci / Elke Fuhrmann-Wönkhaus. – Kielce : „Jedność”, 2003. – 111 s. : il.

b. Artykuły

1. KSIĄŻKA dla chorego / Zofia Beszczyńska // Guliwer. – 1997, nr 2, s. 44-45
2. KSIĄŻKA, która leczy / Ewa Biernacka // Gutenberg. – 2001, nr 2, s. 30-32
3. LEKTURY pomagające osobom chorym / Ewa Tomasiak // Bibli. Zach. - Pom. – 1999, nr 3/4, s. 38-45
4. TERAPEUTYCZNY charakter książki / Tomasz Kruszewski // Nowe Książ. – 2000, nr 1, s. 78-79

Urszula Bzdawka

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

„OPUS DEI” CZYLI „DZIEŁO BOŻE”

Opus Dei (łac. Dzieło Boże), jest pralaturą personalną Kościoła Katolickiego. Jej pełna nazwa brzmi Pralatura Świętego Krzyża i Opus Dei. Organizację, początkowo jako instytucję chrześcijańską, założył (2 X 1928 r.) hiszpański ksiądz katolicki Josemaria Escriva de Balaguer, którego papież Jan Paweł II kanonizował w ubiegłym roku. Do lat sześćdziesiątych instytucja działała poza strukturami oficjalnego Kościoła, który nie dopuszczał do nadania jej kształtu prawnego. Dopiero Sobór Watykański II wyraził zgodę na działalność Opus Dei, a papież Jan Paweł II w 1982 roku podniósł ją do rangi „personalnej pralatury”, która stanowi nową normę prawną w strukturze Kościoła. Obecnie do Pralatury należy 80 000 osób z pięciu kontynentów (ponad 100 krajów). Siedziba Pralatury – wraz z kościołem pralackim – znajduje się w Rzymie.

Podstawową formą działalności wiernych Pralatury jest uświęcanie pracy i codziennych obowiązków w swoim własnym środowisku, zgodnie z nakazem założyciela: „Uświęcać pracę, uświęcać się w pracy, uświęcać się poprzez pra-

cę". Wykonywanie tej pracy w pełnym poszanowaniu praw i zgodnie z wymogami etycznymi, działanie w pragnieniu służenia współobywatelom i przyczynianiu się do postępu społeczeństwa jest posłannictwem członków.

Księża Opus Dei tworzą Kapłańskie Stowarzyszenie Świętego Krzyża, założone w 1943 r. przez Josemarię Escriva de Balaguer, celem ich działania jest apostołstwo świeckich. Na czele Opus Dei stoi wybierany dożywotnio przez jego członków i potwierdzany przez papieża prałat, który musi być kapłanem od ponad pięciu lat. Obecnie jest nim Javier Echevarria (od 20 kwietnia 1994 r.). Opus Dei podejmuje pracę w nowej diecezji za zgodą miejscowego biskupa, z którym wikariusz generalny Prałatury utrzymuje stały kontakt.

Do podstawowych zadań członków Opus Dei należą: poszukiwanie świętości poprzez usilne kształcenie religijne, intensywne życie duchowe, praktyki ascetyczne i apostołstwo. Stowarzyszenie prowadzi ośrodki kształcenia zawodowego, domy studenckie, ośrodki wychowawcze. Utrzymuje się z dobrowolnych datków swoich członków. Do Opus Dei można wstępować po ukończeniu 18 roku życia, każdy musi przejść okres kandydacki o bardzo zaostrożonych regułach postępowania. Strukturę wewnętrzną tworzą członkowie duchowni i świeccy żyjący w celibacie w ośrodkach Opus Dei, oraz osoby stanu wolnego, zamężne i żonate, które uczestniczą w życiu organizacji w zależności od obowiązków rodzinnych i zawodowych.

W Polsce Opus Dei działa od 1989 roku, ośrodki znajdują się w Szczecinie, Warszawie i Krakowie. Spotkania formacyjne odbywają się także w Gdańsku, Lublinie, Poznaniu i innych miastach. Centrum formacyjno-rekolekcyjne znajduje się w miejscowości Boża Wola niedaleko Warszawy.

Załączona bibliografia prezentuje nieliczne opracowania zwarte i artykuły nt. Opus Dei oraz jej założyciela Josemarii Escriva de Balaguer. Szczegółowe informacje nt. Prałatury Opus Dei można znaleźć na stronach internetowych – www.opusdei.org lub www.opusdei.pl oraz www.escrivaworks.org.

a. Pozycje zwarte

1. JOSEMARIA Escriva de Balaguer : szkic biografii założyciela Opus Dei / Salvador Bernal; tłum. Maciej Stasiński. – Katowice : Księgarnia św. Jacka, 1991. – 326 s.
2. KATOLICKA mafia / Matthias Mettner; tłum. Barbara Ostrowska. – Warszawa : „Interart”, 1995. – 340 s.
3. KOCHAĆ kościół / Josemaria Escriva de Balaguer; tłum. Agnieszka Baranek. – Katowice : Księgarnia Św[iętego] Jacka, 1994. – 154 s.

4. OPUS Dei : postannictwo, inicjatywy, ludzie / Giuseppe Romano; tłum. Anna Księżopolska-Makuracka, Anna Wieczorek-Niebielska. – Częstochowa : Edycja Świętego Pawła, 2002. – 234 s.
5. OPUS Dei, próba wyjaśnienia. – Lublin : Promotor, 1998
6. ROZMOWY z prałatem Escriva / Josemaria Escriva de Balaguer; tłum. Jerzy Garus. – Katowice : Księgarnia Św[iętego] Jacka, 1993. – 298 s.
7. ŚLEDZTWO w sprawie Opus Dei / Vittorio Messori; tłum. Anna Wieczorek-Niebielska. – Warszawa : „Fronda”, 2002. – 278 s. – (Biblioteka „Frondy”)
8. ŚWIADKOWIE XX wieku / Paweł Zuchniewicz. – Warszawa : Wydaw. Księży Marianów, 2000. – 208 s. : il.
9. ŚWIĘTY Józef mąż wiary : św. Józef w nauczaniu bł. Josemarii Escriva / Laurentino Maria Herran; tłum. Iwona Jaśkiewicz. – Kraków : Wydaw. Karmelitów Bosych, 1999. – 84 s.
10. UŚWIĘCENIE codziennej pracy : istota i duch Opus Dei / Andrew Byrne; tłum. Andrzej Karol Sypel. – Katowice : Księgarnia Św[iętego] Jacka, 1992. – 47 s.; 1 portr.
11. W DRODZE na ołtarze – Josemaria Escriva de Balaguer / tłum. Jerzy Garus. – Warszawa : Wicepostulacja Opus Dei w Polsce, 1992. – 34 s.; 1 portr.
12. ZAŁOŻYCIEL Opus Dei : życie Josemarii Escrivy. [T.] 1, Panie, żebym przejrzał! / Andres Vazquez de Prada; tłum. Paweł Skibiński. – Kraków : „M”, 2002. – 723 s., il.
13. ŻYCIE wedle ducha : co to jest Opus Dei / Eligiusz Weron. – Poznań : Wyd. „Pallottinum”, 1987. – 265 s. : tabl., fot., portr.

b. Artykuły

1. APOSTOŁOWIE codzienności : „gdzie dwaj są albo trzej...” – Opus Dei / Jarosław Makowski, Jan Strzałka // *T y g . P o w s z .* – 2000, nr 12, s. 8-9
2. DO DZIEŁA / Konrad Niklewicz // *G a z . W y b o r .* – 1997, nr 272, s. 22-23
Katolicka organizacja Opus Dei.
3. LUDZKIE dzieło boże / Adam Szostkiewicz // *P o l i t y k a .* – 2002, nr 40, s. 87-89
Opus Dei – działalność organizacji założonej przez Escriva de Balaguera [beatyfikowany w październiku 2002 r.].
4. NOW! jezuici / Cezary Gmyz // *W p r o s t .* – 2001, nr 1, s. 34-35
Organizacja Opus Dei w Polsce.

5. OPUS Dei / Józef Nitecki // *Dziś*. – 2002, nr 5, s. 103-113
6. OPUS Dei – Dzieło Boże: 6 października 2002 roku kanonizacja ks. Escrivy de Belaquer / Waldemar Hanas // *Przew. Kat.* – 2002, nr 40, s. 28-29
7. OPUS Dei : komercjalizacja religii autorytarnej / Katarzyna Nadana, Kacper Sokołowski // *Bez Dogmatu*. – 2002, nr 53, s. 30-32
8. OPUS Dei : mistyka codzienności / Hanna Karaś // *Głos*. – 2001, nr 13, s. 8
9. OPUS Dei wychodzi z cienia / Keneth Woodward // *Nesweek*. – 2002, nr 4, s. 46-47
10. ŚLEDZTWO w sprawie Opus Dei [fragm. książki] / Vittorio Messori; tłum. Anna Wieczorek-Niebielska // *Fronda*. – 1997, nr 9/10, s. 23-42
11. ŚWIĘTY Jose Maria Escriva de Balaguer / Marcin Ludwicki // *Znaki Now. Czasów*. – 2002, nr 2, s. 11-12

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Konstanty Ildefons Gałczyński 50 rocznica śmierci

Konstanty Ildefons Gałczyński – ur. 23.01.1905 – zm. 6.12.1953 – poeta, satyryk, dramaturg, tłumacz. Urodził się w Warszawie w rodzinie pracownika kolei. Naukę podjętą w szkole kolejowej przerwał wybuch I wojny światowej. Wraz z rodziną został ewakuowany do Moskwy, gdzie spędził lata 1914-1918. Uczył się tam w polskiej szkole, pobierał lekcje gry na skrzypcach, występował w amatorskim teatryku. Po wojnie przybył do Warszawy, gdzie ukończył gimnazjum i uzyskał świadectwo dojrzałości (1923). W tym roku opublikował pierwszy wiersz „Wiatr w zaułku”. Studiował filologię klasyczną i angielską. Po studiach został powołany do szkoły podchorążych rezerwy, z której usunięto go dyscyplinarnie i służbę kończył jako szeregowiec w Berezie Kartuskiej. Współpracował z tygodnikiem satyrycznym „Cyrulik Warszawski” (1926-1933) z grupą poetycką „Kwadryga” (1928-1930). W 1930 roku ożenił się z Natalią Awałow, córką gruzińskich emigrantów. Przebywał w Berlinie (1931-1933) jako referent kulturalny polskiego konsulatu, wiele podróżował po Niemczech. W 1934 roku osiadł w Wilnie, gdzie pisał do miejscowej prasy i radia. Oferta współpracy (1936) z tygodnikiem „Prosto z mostu” spowodowała przeniesienie do Warszawy. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku, dostał się do niewoli so-

wieckiej, przekazany Niemcom wojnę spędził w obozie jenieckim. Po wyzwoleniu przebywał na Zachodzie (m.in. w Paryżu, Brukseli i Rzymie). Do kraju wrócił w 1946 roku i zamieszkał w Krakowie, gdzie podjął współpracę z czasopismami: „Przekrój”, „Tygodnik Powszechny”, „Odrodzenie”, „Szpilki” i kabaretem „Siedem Kotów”. Mieszkał także w Szczecinie (1948-1949). W 1949 roku przeniósł się do Warszawy, skąd udawał się na dłuższe wakacje do leśniczówki Pranie na Mazurach.

Stworzył oryginalny styl liryczny łączący różnorodne składniki tradycyjnych i nowoczesnych nurtów poetyckich – baśniowość z realizmem, groteskę i absurdalny dowcip z liryką nastrojów, tradycje folkloru plebejskiego z tradycjami renesansowo-barokowymi. Choć angażował się w działalność agitacyjno-propagandową władze komunistyczne pozbawiły go okresowo możliwości publikowania. Szeroką popularność zyskał w latach pięćdziesiątych.

Najważniejsze prace to: poematy – „Koniec świata” (1929), „Bal u Salomona” (1931), „Ludowa zabawa” (1934), „Niobe” (1951), „Wit Stwosz” (1952); zbiory poezji – „Utwory poetyckie” (1937), „Zaczarowana dorożka” (1948), „Wiersze liryczne” (1952); felietony poetyckie – „Listy z fiołkiem” (1964); groteskowe miniatury dramatyczne – „Teatryk „Zielona gęś” ma zaszczyt przedstawić” (1968).

a. Pozycje zwarte

1. CZARY-MARY sztukmistrza Ildefonsa : wspomnieniowy esej o poecie wesołym, przekornym, sentymentalnym i paradoksalnym / Jan Nagrabiecki. – Podkowa Leśna : „Aula”, cop. 2000. – 72 s.
2. „CZAS swe wzory uklada” : dziennik z Prania / Kira Gałczyńska. – Warszawa : „Czytelnik”, 1984. – 265 s., [32] s. tabl. : faks., fot., portr.
3. GAŁCZYŃSKI / Kira Gałczyńska. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1998. – 236 s. : il., faks., fot., mapy, portr. – (A to Polska Właśnie)
4. GAŁCZYŃSKI a wzory literackie / Marta Wyka. – Warszawa : Państw. Instytut Wydaw., 1970. – 171 s.
5. GAŁCZYŃSKI na Mazurach / Andrzej Drawicz. – Olsztyn : Pojezierze, 1971. – 170 s. : il.
6. JAK się te lata mylą... / Kira Gałczyńska. – Warszawa : Czytelnik, 1989. – 191 s.
7. KONSTANTY Ildefons Gałczyński / Adam Kulawik. – Wrocław ; Warszawa : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1977. – 41 s. – (Nauka dla Wszystkich; nr 275)

8. KONSTANTY Ildelfons Gałczyński / Andrzej Drawicz. – Warszawa : Państw. Zakł. Wydaw. Szkolnych, 1972. – 299 s. : il., portr. – (Biblioteka „Polonistyki” / red. Bolesław Faron)
9. KONSTANTY Ildelfons Gałczyński / Wiesław Paweł Szymański. – Warszawa : Państw. Instytut Wydaw., 1972. – 135 s. : il., portr. – (Portrety Współczesnych Pisarzy Polskich / red. Anna Bukowska)
10. KONSTANTY Ildelfons Gałczyński / wstęp i oprac. Kiry Gałczyńskiej; [układ graf. Anna Tworowska-Barankiewicz]. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1981. – 124 s. : il. portr.
11. KONSTANTY Ildelfons Gałczyński – Kriegsgefangener 5700 / Kira Gałczyńska; Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu. – Opole : Wydaw. CMJW, 1993. – 58 s., [18] s. tabl. : faks., fot., portr. – (Jeńcy Wojenni 1939-1945)
12. KONSTANTY Ildelfons Gałczyński : 1905-1953 / Kira Gałczyńska. – [Suwałki] : Suwalskie Towarzystwo Kultury, 1987. – 27 s. : il. – (Portrety Suwalskie)
13. KONSTANTY syn Konstantego / Kira Gałczyńska. – [Wyd. 2]. – Warszawa : „Nasza Księgarnia”, 1990. – 167 s. : faks., fot., portr.
14. LEŚNICZÓWKA Pranie : Muzeum K.I. Gałczyńskiego / Kira Gałczyńska. – Warszawa : Wydaw. PTTK [Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego] „Kraj”, 1989. – 28 s. : fot.
15. NARODZINY Zaczarowanej Dorożki : szkice do portretów – Władysław Broniewski, Konstanty Ildelfons Gałczyński, Adam Polewka, Jan Wiktor, Jerzy Zawieyski / Jerzy Ronard Bujański; ilustr. Maria Szonert. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 213 s.
16. SPLĄTAŁO się, zmierzchno : wspomnienia / Kira Gałczyńska. – Warszawa : „Iskry”, 1995. – 185 s., [24] s. tabl. : faks., fot., portr.
17. TRZY legendy literackie – Przybyszewski, Witkacy, Gałczyński. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1980. – 171 s.
18. MAZURSKIE szlaki Gałczyńskiego / Kira Gałczyńska. – Warszawa : Wydaw. PTTK (Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego) „Kraj”, 1986. – 109 s., [1] k. mapa : faks., fot., portr. – (Szlakiem Wielkich Ludzi, Wydarzeń, Zabytków Kultury)
19. ZIELONY Konstanty czyli Opowieść o życiu i poezji Konstantego Ildelfonsa Gałczyńskiego / Kira Gałczyńska. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, cop. 2000. – 383 s., [24] s. tabl. : il.

b. Artykuły

1. CZELADNIK u Kochanowskiego / Kira Gałczyńska; rozm. przepr. Zbigniew Kresowaty // P A L Prz. Artyst. - Lit. – 2000, nr 6, s. 7-17
2. GAŁCZYŃSKI – czyli siódmy wymiar! / Michał Łukaszewicz // Lite-ratura. – 1999, nr 1, s. 8-9, 59
3. GAŁCZYŃSKI i „Prosto z Mostu” / Stanisław Stanik // Nowa Myśl Pol. – 2003, nr 12, s. 14
4. GWIAZDZISTY Trubadur : w 45-lecie śmierci Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego / Tadeusz Zwilnian Grabowski // Bibl. Zach. - Pom. – 1998, nr 1/2, s. 99-104
5. PIEKŁO życia Gałczyńskiego / Kira Gałczyńska; rozm. przepr. Helena Kowalik // Przegląd. – 2000, nr 43, s. 16-17
6. POŻEGNANIE z Mazurami / Kira Gałczyńska; rozm. Ewa Likowska // Prz. Tyg. – 1998, nr 22, s. 23
7. PRZEDMIOT w poezji / Stanisław Bortnowski // Polonistyka. – 2002, nr 10, s. 580-586
Wiersze Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego i Stanisława Grochowiaka.
8. PRZYJAŹNIE dostałam w wianie / Kira Gałczyńska; oprac. Janusz Krawczyk // Not. Wyd. – 1996, nr 6, s. 28-30
9. SMORGOŃSKI Savonarola : humorystyczny o Konstantym Ildefonsie Gałczyńskim / Julian Tuwim // Gaz. Wybor. – 1999, nr 295, s. 24-26
10. UTWORY poetyckie / Maciej Krassowski. – (Arcydzieła kultury polskiej) // W i a d. Kult. – 1997, nr 20, s. 14
11. WOKOŁ „Poematu dla zdrajcy” / Wojciech Kass // Topos. – 2002, nr 4/5, s. 59-64
12. ZACZAROWANY Gałczyński / Tadeusz Nyczek // Gaz. Wybor. – 2003, nr 24, s. 10

Julian Tuwim
50 rocznica śmierci

Julian Tuwim – ur. 13.09.1894 – zm. 27.12.1953 – poeta, satyryk i tłumacz. Urodził się w Łodzi, gdzie spędził dzieciństwo i młodość, ukończył gimnazjum (1914) W latach 1916-1918 studiował na Wydziale Prawa oraz na Wydziale Filozofii (polonistykę) Uniwersytetu Warszawskiego. Debiutował

w 1913 roku wierszem „Prośba”. Współpracował z warszawskim czasopismem studenckim „Pro arte et studio” (1916-1919). Był współzałożycielem kabaretu literackiego „Pikador” (1918), współtwórcą (1920) i czołowym przedstawicielem grupy poetyckiej „Skamander”, współpracownikiem miesięcznika „Skamander” oraz tygodnika „Wiadomości literackie” (od 1924). Współpracował także z pismami satyrycznymi „Cyrułk Warszawski” (1926-1933) i „Szpilki” (1936-1939) oraz kabaretami artystycznymi Warszawy, gdzie pełnił często rolę kierownika literackiego: „Qui Pro Quo” (1919-1932), „Banda” (1932-1934), „Cyrułk Warszawski” (1935-1939). Okres II wojny światowej spędził na emigracji. Przebywał w Rumunii, we Francji (1939-1940), Portugalii, Brazylii (1940-1942), USA (1942-1946). W tym okresie nawiązał kontakty z pismami emigracji politycznej i działaczami skupionymi wokół O. Langego. Opowiadał się za porozumieniem między Polską a ZSRR. Do kraju przybył w czerwcu 1946 roku i osiadł w Warszawie. Objął kierownictwo artystyczne Teatru Nowego (1947-1950). Współpracował także z miesięcznikiem „Problemy”.

Rozległa spuścizna literacka obejmuje poezję, twórczość satyryczną i kabaretową, działalność przekładową, zbiory osobliwości literacko-obyczajowych, antologie historycznoliterackie, twórczość dla dzieci. Pisał również libretta operkowe, utwory estradowe, teksty szopek politycznych, piosenki, skecze i monologi, które publikował pod pseudonimami. W wierszach znajdziemy zachwyt dla świata, upojenie życiem, fascynację wielkim miastem i cywilizacją. Wprowadził do nich mowę potoczną. Późniejsze utwory cechowała refleksyjność, nawiązywały do tradycji klasycznej i romantycznej. Zbiór „Kwiaty polskie” był próbą syntezy osobistego i narodowego losu.

Na dorobek składają się m.in.: tomiki poetyckie – „Czyhanie na Boga” (1918), „Sokrates tańczący” (1920), „Rzecz czarnoleska” (1929), „Biblia cygańska” (1933), „Treść gorejąca” (1936), „Kwiaty polskie” (1949); satyra – „Bal w Operze” (1936 – poemat), „Jarmark rymów” (1934); antologie – „Cztery wieki fraszki polskiej” (1937), „Księga wierszy polskich XIX wieku” (1954); zbiory osobliwości literacko-obyczajowych – „Czary i czarty polskie” (1923); utwory dla dzieci – „Lokomotywa” (1938 – wiersze).

a. Pozycje zwarte

1. HEBRAJSKA obecność Juliana Tuwima : szkice literackie / Ryszard Lów. – Wyd. 2 popr. i rozsz. – Łódź : Oficyna Bibliofilów, 1996. – 74 s.
2. JULIAN Tuwim / Jadwiga Sawicka. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1986. – 447 s. : faks., fot., portr.. – (Profile)
3. JULIAN Tuwim / Józef Ratajczak. – Poznań : Rebis, 1995. – 150 s. – (Czytani Dzisiaj)

4. KABARET Juliana Tuwima / Tomasz Stępień. – [Katowice] : „Śląsk”, [1989]. – 315 s.
5. ŁÓDZKIE adresy Juliana Tuwima / Ryszard Bonisławski. – Łódź : Towarzystwo Przyjaciół Łodzi, cop. 1995. – 69 s. : faks., fot., portr.
6. ŁÓDZKIE pory roku / Irena Tuwim. – Wyd. 3. – Warszawa : „Czytelnik”, 1979. – 123 s.
7. MALOWNICZY most do poezji : wiersze Brzechwy i Tuwima w edukacji i wspomaganiu rozwoju dziecka / Katarzyna Krasoń. – Kraków : Wydaw. Edukacyjne, [1999]. – 150 s. : il., nuty
8. OBJAWIENIE według Tuwima czyli O poemacie „Bał w operze” / Józef Duk; Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego. Filia w Piotrowie Trybunalskim. Instytut Filologii Polskiej. – Piotrków Trybunalski : Naukowe Wydaw. Piotrkowskie przy Filii AŚ, 2001. – 111 s. : il.
9. POEZJA Juliana Tuwima w szkole / Beata Gendek. – Kraków : „Impuls”, 2000. – 164 s. : il.
10. ROZMOWY z Tuwimem / wybrał i oprac. Tadeusz Januszewski. – Warszawa : „Semper”, 1994. – 112 s.
11. SKAMANDRYCI / Jan Mark. – Warszawa : Alfa, 1993. – 636 s.
12. STUDIA o poezji Juliana Tuwima / pod red. Ireneusza Opackiego. – Katowice : UŚ, 1982. – 181 s. – (Skamander; t. 3) (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 502)
13. SZKICE i interpretacje / pod red. Ireneusza Opackiego. – Katowice : UŚ, 1991. – 148 s. – (Skamander; t. 8) (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 1170)
14. SZTUKA translatorska Juliana Tuwima : przekłady z poezji rosyjskiej. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1979. – 114 s.
15. WARSZTAT czarodzieja / Monika Warneńska. – Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1975. – 385 s.
16. WOBEC ojczyzn : o ojczyznach ziemskich i idealnych w twórczości Juliana Tuwima i Antoniego Słonimskiego / Tadeusz Makles. – Katowice : UŚ, 1987. – 123 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 912)

b. Artykuły

1. APOKALIPSA według Juliana Tuwima / Czesław Miłosz // G a z . W y b o r . – 1999, nr 55, s. 26-27
2. BAŁ u Belzebuba / Tadeusz Stefańczyk. – (Arcydzieła kultury polskiej) // W i a d . K u l t . – 1996, nr 3, s. 14

3. BUKIET, wiecheć, ikebana : uwagi o kompozycji „Kwiatów polskich” Juliana Tuwima / Piotr Michałowski // *Teksty Drugie*. – 1996, nr 6, s. 113-131
4. DYDAKTYZM inaczej, czyli o proveniencji oraz dydaktycznych i ludycznych walorach nonsensu w poezji Juliana Tuwima i Jana Brzechwy dla dzieci / Anna Szóstak // *Eduk. Hum.* – 1998, nr 4, s. 41-54
5. EKSPRES Tuwim / Aneta Wiatr // *Twórczość*. – 2001, nr 5, s. 41-53
6. FASCYNACJE i egzorcyzmy : Tuwim i twórczość Tuwima w kręgu pisarzy emigracyjnych / Wojciech Ligęza // *Pr. Polonist.* – 1996, Ser. 51, s. 35-60
7. „I TRWAĆ w uporze” : Julian Tuwim o poecie i poezji / Katarzyna Szewczyk // *Polonistyka*. – 2000, nr 2, s. 103-107
8. JULIAN Tuwim jako uczony i miłośnik nauk ścisłych : wspomnienia z okazji 100. rocznicy urodzin / Józef Hurwic // *Nauka*. – 1996, nr 1, s. 193-197
9. „KAMERZYSTA obskurny” kontra „mściwy hybryda” czyli o polemice Juliana Tuwima ze Stanisławem Piaseckim / Albert Duzinkiewicz // *PAL Prz. Artyst.-Lit.* – 2000, nr 3, s. 162-166
10. KIEDY autorytet staje się przyjacielem... / Monika Szczot // *Polonistyka*. – 2002, nr 3, s. 162-164
Przyjaźń Leopolda Staffa z Julianem Tuwimem.
11. LECHOŃ i Tuwim – dzieje przyjaźni / Wanda Nowakowska // *Polonist.* – 1996, Ser. 51, s. 237-247
12. NIE ma mnie / Zbigniew Mikolejko // *Twórczość*. – 1999, nr 11, s. 96-113
Na marginesie wiersza „Berlin 1913”.
13. PAN Julian w Warszawie / Lidia Olszewska-Wróblewska // *Sycyna*. – 1999, nr 8/9, s. 21
14. „PRACOWITA Pszczółka” i kalendarze / Albert Duzinkiewicz // *Teksty Drugie*. – 2000, nr 1/2, s. 189-208
Parodie Antoniego Słonimskiego i Juliana Tuwima wydawnictw kalendarzowych.
15. PRYWATNE kolekcje w depozycie fikcji : „Kwiaty polskie” Juliana Tuwima / Piotr Michałowski // *Teksty Drugie*. – 2000, nr 3, s. 179-195
16. ROK Tuwima / Witold Jabłoński // *Kron. M. Łodzi*. – 1995, z. 1, s. 102-104
Obchody setnej rocznicy urodzin w Łodzi.
17. SOKRATES tańczący / Maciej Krassowski. – (Arcydziela kultury polskiej) // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 16, s. 14

18. TUWIM jako Żyd, Polak, człowiek / Janusz Dunin // *Pr. Polonist.* – 1996, Ser. 51, s. 81-95
19. TUWIM kontra Wazyk, czyli „Oniegin” w służbie socjalizmu / Marcin Rychlewski // *Polonistyka.* – 2000, nr 6, s. 347-352
20. TUWIM odnaleziony / Tadeusz Januszewski // *Rzeczpospolita.* – 1999, nr 112, dod. s. II
21. TUWIM – poetyckie wizje Łodzi / Alina Kowalczykova // *Pr. Polonist.* – 1996, Ser. 51, s. 7-19
22. TRUDNE wybory : Julian Tuwim wobec tradycji żydowskiej i antysemityzmu / Albert Duzinkiewicz // *Opcje.* – 2000, nr 2/3, s. 5-8
23. Z POEZJĄ za pan brat / Małgorzata Ciurla // *Guliwer.* – 1996, nr 2, s. 44-47

Recepcja liryki Juliana Tuwima w klasach IV i VI.

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Jadwiga Ratajczak

WYDAWNICTWO PERIODYCZNE OPUBLIKOWANE W INTERNECIE ŹRÓDŁEM WIEDZY

Propozycja zajęć bibliotecznych z edukacji czytelniczej i medialnej
w I klasie gimnazjum

Czas realizacji: ok. 90 minut

Miejsce realizacji: czytelnia i pomieszczenie ze sprzętem komputerowym i dostępem do Internetu.

Cel główny:

Zapoznanie z elektronicznymi postaciami czasopism w Internecie, kształtowanie nawyków czytelniczych związanych z określonymi tytułami prasowymi;

Cele operacyjne:

Uczeń po lekcji:

Zapamięta:

- jakie czasopisma gromadzi się w bibliotece?
- adresy wyszukiwarek internetowych umożliwiających łatwe odnalezienie informacji;

Zrozumie:

- że czasopismo jest źródłem aktualnej wiedzy;
- znaczenie pojęć: prasa, gazeta, czasopismo, periodyk (wydawnictwo periodyczne), tytułatura, stopka redakcyjna, prenumerata;

Umie:

- dokonać wyboru rodzaju periodyku w zależności od potrzeby: pogłębiania wiedzy, rozwijania własnych zainteresowań, poszukiwania aktualnej informacji czy pragnienia rozrywki;
- rozpoznać różne elementy budowy czasopisma;

- opisać swoje ulubione czasopismo, określić jego podstawowe cechy wydawnicze oraz wskazać najbardziej ulubione przez siebie działy, uzasadnić swój wybór.
- dokonać podziału czasopism według różnych kryteriów;
- rozpoznać strukturę czasopisma i łatwo się w niej zorientować;

Metody i formy pracy:

Pokaz oraz analiza treści stron w Internecie, pogadanka, praca w grupach i praca indywidualna, praca z gazetą.

Materiały i pomoce dydaktyczne:

Plansze, encyklopedie (m.in. „Encyklopedia wiedzy o prasie”. Wrocław 1976), słowniki, numery różnych czasopism, sprzęt komputerowy.

Przebieg zajęć:

Część I

- Podanie celów lekcji.
- Bibliotekarz wspólnie z uczniami ustala najważniejsze różnice między książką a periodykiem, gazetą a czasopismem. Następnie dokonuje klasyfikacji prasy według różnych kryteriów:
  - częstotliwość ukazywania się (dzienniki, tygodniki, dwutygodniki, miesięczniki, dwumiesięczniki, kwartalniki, półroczniki, roczniki, czasopisma ukazujące się nieregularnie),
  - zasięg (szkolna, zakładowa, lokalna, regionalna, krajowa, międzynarodowa),
  - adresat (dziecięce, młodzieżowe, kobiece, ogólne, specjalne),
  - profil (popularne, dla hobbyistów, fachowe, zawodowe),
  - treść (naukowe, popularnonaukowe, sportowe, społeczne, polityczne, wyznaniowe, rozrywkowe),
  - forma (tradycyjne, w segregatorach, na CD, w Internecie),
- Praca w grupach. Z pomocą dostępnych plansz, słowników i encyklopedii uczniowie definiują wylosowane pojęcia: prenumerata, mutacja, szpalta, kolumna, tytułatura i jej elementy, stopka redakcyjna, wydawca, odbiorca, działy, stałe rubryki, spis treści, dodatki.
- Podsumowując zdobyte wiadomości, każda grupa określa otrzymane 3 egzemplarze prasy, klasyfikując je według różnych kryteriów, jak też wskazując elementy budowy i struktury czasopism i gazet.

Część II

- Praca w Internecie poprzedzona krótką pogadanką na temat prasy elektronicznej.
  - **Kiedy i gdzie powstała?**

Pierwsze próby utworzenia czasopism elektronicznych w USA i Wielkiej Brytanii sięgają początków lat 80-tych, były eksperymentami naukowymi. Dopiero rozwój ogólnosiwiatowej sieci Internet, od początku lat 90-tych, z jej coraz nowszymi możliwościami, głównie powstanie graficznego środowiska WWW spowodowało, że publikowanie elektroniczne stało się atrakcyjne i stosunkowo łatwe.
  - **Jakie są plusy takich czasopism?**

Elektroniczne gazety konkurują z innymi mediami w szybkości dostarczania wiadomości, a forma ich uległa daleko idącym przeobrażeniom: nastąpiła zmiana struktury linearniej na hipertekstową, istnieje możliwość dołączania do tekstu nie tylko zdjęć, ale i animacji, sekwencji video, dźwięku. Użytkownik otrzymuje również możliwość szybkiego dotarcia do numerów archiwalnych i przeszukiwania ich w prosty sposób.

- Jak można podzielić czasopisma internetowe?

Możemy to zrobić według kryteriów podziału periodyków drukowanych. Dodatkowo pisma istniejące w sieci można podzielić według tego czy:

  - Istnieją wyłącznie w formie elektronicznej (pojawiły się one najwcześniej, np. najstarsze polskie czasopismo w internecie „Donosy” powstało już w 1989 roku).
  - Są elektronicznymi wersjami czasopism drukowanych (zaczęły się pojawiać na początku 1993 roku. W Polsce pierwsze odpowiedniki gazet drukowanych ukazały się w 1994 roku. Był to dodatek do „Gazety Wyborczej” oraz „Gazeta w Krakowie”). Istnieje duża rozbieżność, jeśli chodzi o zakres zamieszczanych przez redakcje danych i informacji z pisma drukowanego. Niektóre redakcje zamieszczają w sieci pełne teksty swoich wydań (np. „Rzeczpospolita”), inne natomiast ograniczają się tylko do wyboru artykułów (np. „Przegląd Techniczny”), bądź zamieszczają dokładny spis treści, a niekiedy streszczenia (np. „Enter”), sporą grupę stanowią tytuły, które ograniczają się jedynie do zamieszczenia adresu redakcji oraz cennika ogłoszeń (np. „Magic English”).

- Kolejne kryterium podziału to sposób dystrybucji w sieci danego tytułu, np.:
  - Poczta elektroniczna (Web Kurier)
  - News (Donosy)
  - WWW (Dziennik Internetowy)

Możliwe jest oczywiście połączenie kilku form dystrybucji danego pisma w Internecie.

Polskie portale i serwisy informacyjne.

Uczniowie otwierają strony, których adresy podaje prowadzący i krótko je charakteryzują.

<http://www.pap.pl>

<http://www.radio.com.pl/iar/>

INFORMACYJNA AGENCJA RADIOWA

Wydziałem dla Informacyjnej Agencji Radiowej

IAR jest największą agencją informacyjną na rynku mediów elektronicznych. Specjalizuje się w produkcji informacji z kraju i zagranicy, z przeznaczeniem przede wszystkim dla radia publicznego - programów Polskiego Radia S.A., 17 rozgłośnia regionalnych, TVP, mediów polonijnych. Członek w strukturze PR S.A.

SERWIS OGÓLNOODBIĘTY

- Nierozdzielnie Świadomoci

SERWISY PŁATNE

- Światowy Biuletyn

- Światowy Biuletyn

W Serwisie IAR znajduje się średnio dziennie (w dni powszednie) około 220 materiałów, w tym około 170 depesz i około 80 materiałów dźwiękowych: relacji, wypowiedzi, korespondencji, dźwięków ze świata, fragmentów wypowiedzi z anten PR S.A. (Dyspozytów dnia, DSalon polityczny Trybunał i innych). Około 30 informacji zamieszczanych codziennie w Serwisie (aktualnych i dźwiękowych) pochodzi z 18 rozgłośnia regionalnych Polskiego Radia, około 20 od korespondentów zagranicznych PR S.A.

W roku 2000 Dyrekcja Informacji IAR zatrudniła 72 pracowników i ponad 20 stanowisk współpracowników. Corocznie zwiększa się podaż usług świadczonych.

<http://www.radiozet.pl/>

<http://www.reuters.pl/>

<http://www.gazeta.pl/>

Zwracamy uwagę m.in. na archiwum „Gazety Wyborczej”.

Gazeta.pl | <http://wyborcza.gazeta.pl/info/nykuj.asp?m=40096&dob=011807>

Gazeta.pl > Wyborcza

Internetowe Archiwum Gazety Wyborczej

Kliknij, żeby zobaczyć powiększenie.

Witamy w Internetowym Archiwum Gazety Wyborczej. To doskonały Polakowi prawdziwą encyklopedią wiedzy. Ponad półtora miliona artykułów. Umożliwiamy dyskusyjny dostęp do szczytowych informacji, analiz i przekrojowych raportów Gazety. Zapewniamy możliwość dotarcia do najlepszych informacji.

Nasze Archiwum to:

- Obrazne informacje na różnorodne tematy
- W Archiwum Gazety Wyborczej znajdują Państwo odpowiedzi na prawie każde pytanie, bowiem Gazeta przez niemal o wszystkie: o sprawach krajowych i międzynarodowych, o gospodarce w ujęciu makro i mikro, o kulturze, nauce, sporcie itp.
- Łatwy dostęp do informacji historycznych
- W naszym Archiwum znajdują się WSZYSTKIE teksty opublikowane w krajowym wydaniu Gazety Wyborczej i Gazety Stołecznej, począwszy od 1992 roku. Można też w nim znaleźć informacje o tekstach wcześniejszych - od pierwszego wydania Gazety z 8 maja 1989 roku.
- Najlepsze źródło informacji lokalnej

Bezpłatne wyszukiwanie
Znakuj Archiwum naszymi potężnymi wyszukiwarkami. Tępy użytkownik odnajdzie dla każdego słowa synonimy.

ZAMÓWIENIE
Aby mieć dostęp do Archiwum, należy zaktualizować Gazetę i zarejestrować się jako czytelnik. Wypełnij formularz zamówienia.

Create - English version

Członek Internetowego Archiwum

Wskazanie do zarejestrowanych użytkowników - administrator międzynarodowy

Wskazanie do zarejestrowanych użytkowników - dostęp gościnny

www.reporter.pl z magazynem „Reporter”.

www.rzeczpospolita.pl

Ciekawym rozwiązaniem tej gazety jest możliwość przesyłania wybranych artykułów pocztą elektroniczną. Z lewej strony tekstu znajduje się rubryka, gdzie wpisujemy swój adres e-mail i adres osoby, do której chcemy przesłać artykuł. Dzięki temu możemy w krótkim czasie podzielić się z wybraną osobą interesującym nas tekstem.

The screenshot shows the top section of the Rzeczpospolita website. At the top, there is a logo for 'RZECZPOSPOLITA' with a '500' anniversary emblem. Below the logo, the date '21.12.01 Nr 298' and 'Lata 500 w Rzeczpospolitej' are visible. The main content area is titled 'KULTURA'. The article headline is 'Anioł Stróż od moich wierszy'. The author is identified as 'Janina Twardowska'. A sub-headline reads 'Temat gorący by Janina Twardowskiego wybrany przez Aleksandra Jermolowa w wersji elektronicznej'. On the left side, there is a sidebar with a form titled 'A może warto przesłać ten tekst?'. The form includes fields for 'Adres odbiorcy (do):' and 'Adres nadawcy (od):', and a 'Wyślij' button. Below the form is a small portrait of an elderly woman with glasses, identified as Janina Twardowska.

Na stronach wydawców czasopism można uzyskać także informacje o wydawanych przez nich czasopismach, np.:

<http://www.deagostini.pl/kolekcje.html> Tytuły czasopism Wydawnictwa De Agostini.

<http://www.proszynski.com.pl> Strona Wydawnictwa Prószyński i S-ka.

Firma | Czasopisma | Sezajki | Internet | Szukacz

Prószyński i S-ka | Czasopisma

szukaj | Prenumerata | Listy | Szybki wybór | Skoczyć do...

WIEDZA I ŻYCIE

2002
Styczeń

Numer aktualny
Archiwum tekstów
Archiwum okładek
Stronka
Zaprenumeruj
Reklama
Napisz do nas

Comowe centrum rozrywki
UCZENI W ANEGODCIE
Życie prywatne Galileusza
FELIETON ETOLOGA
Ratuj się, kto może

2001
Grudzień

Zabawki nowj ary

hobby, kolekcje, edukacja - De Agostini Polska - Microsoft Internet Explorer - [Płaca w trybie off]

PL Edycja Widok Uklonone Narzedzia Pomoc

Wstecz Zatrzymane Odmowa Start Wyszukiwanie Uklonone Historia Pobierz Drukuj

Adres http://www.deagostini.pl/kolekcje.html

- Sprawdzenie w internecie adresów podanych czasopism;

<http://www.podroze.pl/>

<http://www.bravo.pl/>

<http://www.pcworld.pl/>

<http://www.chip.pl/>

<http://www.pcok.pl/>

<http://www.national-geographic.pl/>

<http://www.mi.com.pl/> „Magazyn Internet”

<http://www.sgk.com.pl/> „Świat Gier Komputerowych”

<http://www.pt.pol.pl/> Strona „Przeglądu Technicznego”.

<http://www.zhp.org.pl/prasa/index.html> Czasopisma: „Czuwaj”, „Na Tropie”, „Propozycje”, „Zuchowe Wieści”.

- Jeśli nie znamy wydawcy ani tytułu czasopisma, a chcielibyśmy odzyskać prasę z jakiejś dziedziny czy na interesujący nas temat powinniśmy skorzystać z wyszukiwarek internetowych. Uczniowie otwierają różne wyszukiwarki, wpisują hasła, np.: czasopisma młodzieżowe, czasopisma komputerowe, prasa popularnonaukowa itp.

www.interia.pl portal z wyszukiwarką Alta Vista.

<http://www.onet.pl/> jeden z największych portali oferujący dwa urządzenia wyszukiwawcze w jednym: Infoseek i Alta Vista oraz katalog stron polskiego Internetu.

<http://www.poland.com/> oferuje wyszukiwarkę Netoskop.

- Podsumowanie zajęć przez prowadzącego, zwrócenie uwagi na walory czasopism jako źródeł aktualnej informacji oraz możliwość bardzo szybkiego do niej dotarcia. Mankamentem jest tu ograniczenie dostępu do sprzętu komputerowego.

BIBLIOGRAFIA

1. Crumlish C., Internet dla zabieganych. Warszawa 1999.
2. Dec Z., Konieczny R., ABC... komputera 2000. Kraków 2000.
3. Pikoń K., ABC Internetu. Wyd.2. Gliwice [2000].
4. Rau K., Ziętkiewicz E., Jak aktywizować uczniów? „Burza mózgów” i inne techniki w edukacji. Poznań 2000.
5. Tymszan B.: Prasa i czasopismo jako źródła różnorodnej wiedzy, „Biblioteka w Szkole” 2000 nr12 s.24

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

ANDRAŁOJCŃ Mirosław

Poznań : przewodnik dla dzieci / Il. Ireneusz Woliński. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2003. – [8] s. : il.

Palmiarnia, ratusz, katedra, Malta i ZOO w bogato ilustrowanej publikacji dla dzieci.

BARANOWSKI Tadeusz, PUDEŁKO Edward, SPLITT Jerzy Aleksander

Pradzieje i wczesne średniowiecze regionu kaliskiego / Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej w Kaliszu; il. Adam Kędziński, Rafał Walendowski. – Kalisz: Edytor, 2003. – 121 s., [16] s. tabl. : fot.

Bibliografia s. 107-117

Dzieje osadnictwa od epoki kamiennej do XIII wieku. Publikacja towarzysząca stałej wystawie archeologicznej w Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej w Kaliszu.

BLIZIŃSKI Wacław

Wspomnienia z mego życia i pracy / oprac. i przypisy Grzegorz Waliś. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2003. – 246 s., [30] s. tabl. : fot.

Pierwsza pełna wersja wspomnień księdza z Liskowa z okresu przed pierwszą wojną światową oraz z okresu międzywojennego. Obszerne przypisy oraz wybór fotografii uzupełniają treść książki.

DAWNE Koło / oprac. Mariusz Kozajda. – Koło: Towarzystwo Przyjaciół Miasta Koła, 2002. – 144 s. : fot.

Wybór fotografii dot. Koła w latach 1807-1989. Zawiera m.in. szkic nt. za-
bytków miasta.

DOROBEK naukowy Profesora Józefa Orczyka w 40-leciu pracy nauko-
wo-dydaktycznej / red. Anna Grześ; Akademia Ekonomiczna w Poznaniu. –
Poznań: Wydaw. AE, 2002. – 78 s. : portr.

Zbiór pięciu opracowań poświęconych działalności naukowej profesora
Akademii Ekonomicznej w Poznaniu uzupełniony bibliografią prac za lata
1963-2002.

ENTDECKEN sie Wielkopolska : [informator] / text. Paweł Anders; uber-
setz. Renata Baranowska; fot. Andrzej Cieślík [i in.]; Marschallamt der Woiwod-

schaft Wielkopolska. – Poznań: Wielkopolska Informations und Promotionzentrum, 2003. – 57 s. : fot.

Tekst w jęz. niemieckim

GAJ Jerzy

Dzieje MKKS „Polonia – 1912” (1912-2002). – Leszno: MKKS Polonia Leszno, 2002. – 191 s. : fot., portr.

Monografia Międzyzakładowego Kolejowego Klubu Sportowego „Polonia 1912” w Lesznie, jednego z najstarszych klubów sportowych w Polsce. W zakończeniu zbiór fotografii zawodników – medalistów mistrzostw świata i Europy w poszczególnych dziedzinach sportu.

GMINA Dopiewo : [informator] / teksty i red. Edmund Wolski; tłum. Erwin Napierała; fot. Romuald Ereński . – Poznań: Oficyna Wydaw. Wielkopolski Sp. z o.o., 2003. – 36 s. : fot. – (Vademecum Wielkopolski)

GOLUS Władysław

Ziemia ostrzeszowska w baśniach i legendach / il. Edward Haładyn. – Ostrzeszów: Oficyna Wydaw. Kulawiak, 2003. – 56 s. : il. – (Biblioteka Ostrzeszowskiej Kroniki Regionalnej; t. 1)

Zbiór piętnastu legend, baśni, opowiadań i opisów poświęconych ziemi ostrzeszowskiej z jednobarwnymi ilustracjami E. Haładyna. Publikacja inauguruje nową serię wydawniczą „Biblioteka Ostrzeszowskiej Kroniki Regionalnej”.

INFORMATOR krajoznawczy / Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze; oprac. graf. Jarosław Kalużyński. – Szamotuły: Oddział PTTK w Szamotułach, 2003. – 125 s.

Przedruk fragmentów książki „Wielkopolska : słownik krajoznawczy”. Zawiera hasła dotyczące miejscowości i obiektów krajoznawczych położonych na trasach XLIV Ogólnopolskiego Wysokokwalifikowanego Rajdu Pieszego „Wielkopolska 2003”.

INSTRUKCJA w sprawie ochrony zabytków sztuki sakralnej oraz innych obiektów kościelnych Archidiecezji Gnieźnieńskiej. – Gniezno: Prymasowski Wydaw. Gaudentinum, 2003. – 19 s.

Instrukcja zawiera wybór przepisów oraz wskazówki dot. przygotowania dokumentacji ochrony, konserwacji i zabezpieczenia obiektów kościelnych.

KALENDARZ imprez powiatu poznańskiego : kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, turystycznych 2003 / oprac. Radosław Muszkieta, Bernadeta

Matysiak, Kinga Świst; Starostwo Powiatowe w Poznaniu. – Poznań: SP, 2003. – 71 s. : pl.

Druga edycja informatora. Z kalendarza wyodrębniono imprezy organizowane przez Poznańskie Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych oraz Szkolnego Zrzeszenia Sportowego Powiatu Poznańskiego. W zakończeniu wykaz teleadresowy instytucji – organizatorów imprez.

KASPRZAK Leszek

Model sedymentacji łądolołu wistuliankiego na Nizinie Wielkopolskiej. – Poznań: Wydaw. Naukowe UAM, 2003. – 214 s. : il., wyk., pl. – (Geografia / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; nr 66)

Praca naukowa z zakresu geologii.

KATALOG wolsztyńskich parowozów / tekst i fot. Dariusz Gulowaty. – Poznań: „PKP Przewozy Regionalne” Sp. z o.o. Wielkopolski Zakład Przewozów Regionalnych w Poznaniu, 2003. – [32] s. : fot.

Tekst także w jęz. niemieckim i angielskim

Katalog zawiera opis techniczno-historyczny parowozów należących do Parowozowni w Wolsztynie oraz informacje o ich bieżącym przeznaczeniu i wartości muzealnej.

KLASZTOR benedyktynów w Lubiniu [pow. Kościan] : gmina Krzywiń, „Soplicowo” : [przewodnik turystyczny]. – Swarzędz: Instar-Geo, [b.r.]. – 30 s. : fot.

Krótką historią zespołu opactwa lubińskiego oraz współczesnej działalności benedyktynów. Ponadto omówienie walorów turystycznych gminy Krzywiń oraz informacja o Skansenie Sztuki Filmowej „Soplicowo” w Cichowie.

KOLAŃCZYK Aneta

Wieczna narzeczona : literackie wędrówki po Wielkopolsce. – Toruń: Studio Oleksiak, 2003. – 103 s. : fot.

Zbiór opisów miejsc i pamiątek związanych z pobytem pisarzy w Wielkopolsce z pominięciem Kalisza i Poznania.

KONFERENCJE w Poznaniu : [informator] / Urząd Miasta Poznania. Wydział Rozwoju Miasta. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2003. – 64 s. : fot.

Tekst także w jęz. angielskim i niemieckim

Oferta dla organizatorów. Zawiera informacje na temat bazy noclegowej i gastronomii oraz propozycje rozrywki, sportu i rekreacji w Poznaniu i okolicach.

KOPEĆ Stanisław

Od Barcikowskich i Czepczyńskich do PZZ „Herbapol” S.A. w Poznaniu : wycinek z dziejów przemysłu drogeryjno-zielarskiego i farmaceutycznego w XIX i XX wieku. – Poznań: Wydaw. „Nasza Wielkopolska” przy Stowarzyszeniu Regionalny Ruch Wielkopolan, 2003. – 179 s. : fot., portr., tab.

Historia Poznańskich Zakładów Zielarskich „Herbapol” (od 1961 r.) na tle rozwoju handlu drogeryjnego i przemysłu farmaceutycznego w Poznaniu od połowy XIX wieku.

KOŚCIÓŁ św. Wita w Rogoźnie : praca zbiorowa / pod red. Edmunda Ławniczaka; Rogozińskie Centrum Kultury, Muzeum Regionalne im. Wojciechy Dutkiewicz, Parafia św. Wita w Rogoźnie. – Rogoźno: RCK, 2003. – 103 s. : fot.

Historia parafii i kościoła św. Wita w Rogoźnie od XIII wieku do 2002 roku. Odrębne rozdziały stanowią opis architektury i wystroju wnętrza zabytkowej budowli oraz wykazy i biogramy plebanów i księży związanych z parafią od XIII do XX wieku. Zbiór kolorowych fotografii uzupełnia treść książki.

KRZYŚLAK Bolesława

Dawny kościół św. Pawła na Fredry obecny kościół Najświętszego Zbawiciela. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2003. – 104 s. : fot., il. – (Biblioteka Kroniki Miasta Poznania)(Zabytki Poznania)

Dzieje budowy, architektura i wystrój wnętrza kościoła św. Pawła (od 1945 roku katolickiego kościoła parafialnego Najświętszego Zbawiciela) w Poznaniu w latach 1866-2002.

KUBEL Juliusz

Blubry Heli przy niedzieli. T. 1 / rys. Tadeusz Świątek. – Poznań: Wydaw. Halszka, 2002. – 81 s. : rys.

Gawędy napisane gwarą poznańską i prezentowane na antenie radia „Merkury”.

KUSIAK Władysław, DYMEK-KUSIAK Anna

Puszcza Notecka : monografia przyrodniczo-gospodarcza. – Poznań: Wydaw. Przegląd Leśniczy, 2002. – 122 s., [62] s. tabl. : fot., pl., tab., wykr.

Bibliografia s. 116-122

Dot. m.in. klimatu, stosunków wodnych, gospodarki łowieckiej, ochrony przyrody oraz zagospodarowania turystycznego.

LET'S Discover Wielkopolska : [informator] / text Paweł Anders; transl. Renata Baranowska; photo Andrzej Cieślak [i in]; the Marshal Office of the

Wielkopolska Voivodship. – Poznań: Wielkopolska Centre of Promotion and Information, 2003. – 57 s. : fot.

Tekst w jęz. angielskim

LIBICKI Marcin, LIBICKI Piotr

Dwory i pałace wiejskie w Wielkopolsce : [przewodnik]. – Wyd. 3 popr. i uzup. – Poznań: Dom Wydaw. Rebis, 2003. – 503 s. : fot.

Rozszerzona wersja publikacji wydanej w 1996 roku. Przewodnik zawiera syntetyczne informacje o dworach i pałacach w układzie alfabetycznym według nazw miejscowości z terytorium województwa poznańskiego w granicach z lat 1919-1939 opatrzone czarno-białymi fotografiami.

ŁĘCKI Włodzimierz

Wielkopolska : przewodnik po miejscach ładnych i ciekawych : 50 tras wycieczkowych dla posiadaczy wszelkich wehikulów. – Poznań: Wydaw. Kurpisz, 2003, – 480 s. : fot., il., pl.

Starannie wydany przewodnik po Wielkopolsce. W odrębnych częściach autor omówił trasy turystyczne po Poznaniu i okolicach oraz Szlaku Piastowskim.

ŁUCZAK Jacek

Wielkopolska : przewodnik turystyczny / fot. Karol Budziński; oprac. red. Błażej Kuszelski. – Poznań: Oficyna Wydaw. G&P, 2003. – 380 s. : fot., il., mapy, pl.

„W tym przewodniku znajdziesz ponad 1100 miejscowości, jezior, rzek, wzgórz, rezerwatów i szlaków”.

(Informacja z treści)

W poszczególnych częściach publikacji omówiono walory turystyczne Wielkopolski północnej, wschodniej oraz południowej. Materiały na temat Poznania i okolic oraz Szlaku Piastowskiego znajdują się w odrębnych rozdziałach. Liczne kolorowe fotografie, mapy i plany uzupełniają treść książki.

MEDYCKI Emil

Turek – moja mała ojczyzna : rozwój społeczno-kulturowy miasta i powiatu w okresie międzywojennym na podstawie publikacji „Echa Tureckiego”. – [Turek, 2003]. – 103 s. : fot., portr.

Historia miasta w okresie międzywojennym napisana w oparciu o artykuły opublikowane w tygodniku „Echo Tureckie” wydawanym w latach 1924-1939. W rozdziale pierwszym autor pomieścił informacje na temat najdawniejszych dziejów miasta oraz kościołów i cmentarzy. Rozdział drugi to omówienie roli pi-

sma jako animatora życia społeczno-kulturalnego. Rozdział trzeci to prezentacja wydarzeń z życia społecznego i gospodarczego mieszkańców w oparciu o publikacje „Echa Tureckiego”.

OCHRONA środowiska w województwie wielkopolskim w latach 1999-2001 / oprac. Krzysztof Olejniczak; Urząd Statystyczny w Poznaniu. – Poznań: US, 2003. – 107 s. : tab., wyk. – (Informacje i Opracowania Statystyczne)

Analiza problemów ochrony środowiska ujętych w ośmiu rozdziałach poświęconych m.in. ochronie gleb, wód, powietrza, przyrody i leśnictwa a także kontroli i warunków ekonomicznych. Informacje w postaci tabel i wykresów poprzedza wyjaśnienie użytych terminów i pojęć.

[OSIEMDZIESIĄT] 80 lat Studenckiego Koła Naukowego Geografów w Poznaniu (1923-2003) / red. Andrzej Kostrzewski; Studenckie Koło Naukowe Geografów im. Stanisława Pawłowskiego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań: Bugucki Wydaw. Naukowe, 2003. – 44 s.

Publikacja jubileuszowa. Zawiera omówienie działalności koła, spisy i biogramy członków honorowych oraz wybór prac członków Studenckiego Koła Naukowego Geografów dot. głównie Wolińskiego Parku Narodowego.

PASZEK Stefan, CHMIELEWSKI Marek T.

Pocysterski klasztor w Łądzie nad Wartą / red. Iwona Mokrzan; fot. Jacek Radunc, Szymon Kocioruba, Jerzy Kurczewski. – Konin: Wydaw. Markuz s.c., 2003. – 97 s. : fot., mapa. – (Miejsca Kultu Religijnego i Tradycji Historycznej w Wielkopolsce)

Dzieje zakonu cystersów w latach 1145-1819 oraz zakonu salezjanów w Łądzie od 1921 roku. Także historia zabytkowego zespołu klasztornego. Liczne kolorowe fotografie uzupełniają treść książki.

PASZEK Stefan, LECHWAR Mikołaj

Klasztor oo. franciszkanów reformatów w Koninie : [informator] / oprac. graf. Roman B. Chałasz. – Konin: Markuz s.c., 2002. – 52 s. : fot., Zsfg. – (Atrakcje Turystyczne Regionu Koniańskiego)

Dzieje klasztoru od 1631 roku oraz architektura i wystrój wnętrza klasztornej kościoła.

PAZDER Janusz

Poznań in a Nutshell : tourist guide / transl. Radosław Lewandowski; phot. Jerzy Micznikowski. – Third ed. revised and updated / Julia Hoffmann. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2003. – 46 s. : fot.

Tekst w jęz. angielskim. Tytuł wersji polskiej Poznań najkrócej
Prezentacja najciekawszych obiektów turystycznych miasta.

POKŁOSIE Konkursów Literackich im. Stanisława Grochowiaka 1994-2002 / red. Mieczysław Orski. – Leszno: „Cicer” Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka, 2002. – 111 s.

Wybór prac nagrodzonych w Ogólnopolskim Konkursie Literackim im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie. We wstępie dzieje imprezy w opracowaniu J.M. Halec.

POL Waldemar

Stulecie krajoznawstwa i przewodnictwa turystycznego w Kaliszu 1900-2000. – Kalisz: Wydaw. Regionalnej Pracowni Krajoznawczej PTTK w Kaliszu, 2002. – 148 s.

Publikacja zawiera m.in. kalendarium wydarzeń oraz sylwetki krajoznawców i przewodników kaliskich.

POWIAT nowotomyski : atlasowy plan : informator / oprac. graf. Alicja Pansiuk, Roman Gatz. – Bydgoszcz: Wydaw. Kreator, 2002. – 24 s. : fot., mapy

Plany miast powiatu nowotomyskiego wraz z informacją teleadresową, spisami ulic i branżowym indeksem firm.

POWIATOWA Kolej Wąskotorowa i inne atrakcje Ziemi Średzkiej : przewodnik turystyczny / Starostwo Powiatowe w Środzie Wlkp. – Środa Wielkopolska; Swarzędz: Instar-Geo, 2002. – 25 s. : fot., pl.

Przewodnik turystyczny po miejscowościach na trasie Średzkiej Kolei Powiatowej.

POZNAŃ w dokumentach : w 750 rocznicę lokacji miasta : katalog wystawy 10-30 czerwca 2003 / wybór dokumentów Zofia Wojciechowska, Krzysztof Strykowski; fot. Wenancjusz Płóciennik. – Poznań: Urząd Miejski w Poznaniu, Archiwum Państwowe w Poznaniu, 2003. – 34 s. : fot.

Wydawnictwo towarzyszące wystawie. Na kolorowych fotografiach wybór najstarszych dokumentów wybranych z zespołu akt miasta Poznania przechowywanych w Archiwum Państwowym w Poznaniu, m.in. przywilej lokacyjny miasta.

POZNAŃ: plan linii komunikacji miejskiej 2003 / MPK [Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne] Poznań Sp. z o.o.. – 1 : 50 000. – Wyd. 3. – Poznań:

Pietruska & Mierkiewicz, 2003. – 1 mapa : kolor.; 68 x 48 cm, złoż. 24 x 11 cm.
– (Top Mapa)

Zawiera m.in. krótkie kalendarium dziejów komunikacji w Poznaniu.

REZLER Marek

Kalendarium poznańskie. – Poznań: Wydaw. Halszka, 2003. – 254 s.

Wydarzenia z dziejów Poznania i Wielkopolski od czasów najdawniejszych do 2002 roku. We wstępie przegląd znanych kalendarium nie wyłączając opracowań internetowych.

RZEMIOSŁO pilskie : 50 lat Cechu Rzemiosł Różnych w Pile / red. Zuzanna Przeworska. – Piła: CRR, 2003. – 86 s. : fot., portr.

Dzieje rzemiosła w Pile przed i po 1945 roku. Ponadto wizytówki zakładów rzemieślniczych oraz spis członków Cechu Rzemiosł Różnych w Pile według branż.

SCHOLTZ Erazm, SZCZEPANIAK Marek

Gnieźnianina żywot codzienny : od rozbiorów do wybuchu II wojny światowej. – Gniezno: Prymasowskie Wydaw. „Gaudentinum”, 2002. – 271 s. : fot., pl.

Zbiór ciekawostek dotyczących codziennej egzystencji mieszkańców Gniezna pod zaborem pruskim i w okresie międzywojennym. W książce znajdziemy ponadto wykaz ulic Gniezna w latach 1793-1939 oraz plan miasta z 1913 r.

SOBCZAK Jerzy

Duchy i zjawy wielkopolskie / fot. Roman Chwaliszewski [i in.]. – Poznań: Zysk i S-ka Wydaw., 2002. – 253 s. : fot., rys.

Opowieści o duchach ziemi wielkopolskiej w powiązaniu z dziejami zabytków architektury i ich dawnych właścicieli – przedstawicieli rodów szlacheckich i arystokratycznych. Ponadto herby rodowe i drzewa genealogiczne bohaterów książki.

SUTERSKI Marek

Edward Przymuszała [1915-1979] rzeźbiarz ziemi wolsztyńskiej / fot. Roman Basak. – Wolsztyn: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Wolsztyn; Muzeum Regionalne w Wolsztynie, 2003. – 64 s. : fot., il., portr.

Biografia rzeźbiarza wolsztyńskiego, ucznia Marcina Rożka. Obszerny fragment publikacji stanowi omówienie prac artysty: pomników, figur, tablic pamiątkowych, płaskorzeźb i rzeźb portretowych, głównie z terenu Wolsztyna.

W KRĘGU powieści Gerarda Górnickiego „Bitwa szalała do wieczora” – 1984) („Mściwoj i Anna Maria” – 1994) z czasów Powstania Wielkopolskiego 1918/19. – Poznań, 2003. – 35 s.

Wybór recenzji opublikowanych w prasie. Zawiera m.in. recenzję spektaklu teatralnego „Poszli ci, którzy powinni” w realizacji Teatru Polskiego w Poznaniu.

WARTEL Zenon Czesław

Wysiedlenia niemieckie 1939-1945 : losy mieszkańców powiatu Nowy Tomyśl/Grodzisk [Wlkp.] / postowie Henryk Gołek, Tadeusz Roszkiewicz. – Opalenica: Wielkopolski Związek Solidarności Polskich Kombatantów w Poznaniu. Zarząd Koła w Opalenicy, 2002. – 475 s. : fot., portr., wykr.

W oparciu o dokumenty i materiały archiwalne autor omawia problemy wysiedleń ludności powiatu nowotomyskiego/grodziskiego na tle wydarzeń II wojny światowej. W aneksach m.in. wykaz niemieckich nazw miejscowości na omawianym obszarze, wykazy mieszkańców wysiedlonych i zamordowanych oraz szkód wojennych poniesionych przez mieszkańców powiatu.

WIELKOPOLANIE wobec integracji Polski z Unią Europejską / red. nauk. Ryszard Cichocki. – Poznań: Wydaw. Naukowe UAM, 2003. – 168 s. : wykr. – (Socjologia / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; nr 36)

Dziesięć prac zawierających wyniki badań poznańskich socjologów na temat wiedzy i poparcia Wielkopolan dla idei integracji europejskiej.

WIELKOPOLSKA : [informator] / Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Departament Rozwoju Regionalnego. – Toruń: Pracownia Sztuk Plastycznych, Studio Oleksiak, 2003. – Teka

WIELKOPOLSKA 2003 / teksty Grażyna Koczorowska [i in.]; tłum. Joanna Kowalska, Graham Weston; fot. Jerzy Miecznikowski [i in.]; oprac. graf. Krzysztof Oleksiak. – 152 s. : fot.

WIELKOPOLSKA : gospodarka – economy / tekst A. Rozpiątkowski; tłum. Joanna Kowalska; fot. J. Miecznikowski [i in.]. – 120 s. : fot.

Tekst także w jęz. angielskim

WILCZYŃSKI Leszek

Działalność Akcji Katolickiej w parafiach Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej w latach 1931-1939 : na podstawie materiałów Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu. – Poznań: Rys Studio, 2003

T. 1, A-D. – 459 s.

T. 2, E-K. – 552 s.

Pierwsze dwa tomy (z planowanych pięciu) obszernej publikacji poświęconej działalności parafialnych oddziałów gnieźnieńskiej i poznańskiej Archidiecezjalnej Akcji Katolickiej. W części początkowej tomu 1 omówienie materiałów organizacyjnych (regulaminów i instrukcji).

WILCZYŃSKI Leszek

Księża społecznicy w Wielkopolsce : 1919-1939. – Poznań: Księgarnia Świętego Wojciecha, 2003. – 117 s. : portr.

Biogramy 32 księży zasłużonych w działalności społecznej na terenie Wielkopolski w okresie międzywojennym.

WOJEWÓDZTWO wielkopolskie na drodze do Unii Europejskiej / rys. Zbigniew Jujka. – Warszawa: Biuro ds. Referendum Europejskiego KPRM, 2003. – 31 s. : wykry.

Publikacja promocyjna dot. głównie gospodarki w tym wykorzystania środków z zakresu pomocy finansowej Unii Europejskiej.

WYBITNI Polacy, Niemcy i Żydzi ziemi krotoszyńskiej : ludzie nauki, kultury i sztuki / oprac. Helena Kasperska, Daniel Szczepaniak; tłum. Justyna Bukowa [i in.]; Krotoszyńskie Towarzystwo Współpracy Polsko-Niemieckiej. – Krotoszyn: Muzeum Regionalne im. Hieronima Ławniczaka w Krotoszynie, 2002. – 52 s. : portr.

Słownik biograficzny. Zawiera biogramy trzydziestu osób działających na ziemi krotoszyńskiej w okresie od XIV do 2. połowy XX wieku.

ŻÓŁTOWSKA Janina

Dziennik : fragmenty wielkopolskie 1919-1933 / wybór, oprac. i wstęp Barbara Wysocka. – Poznań: Wydaw. WBPiCAK, 2003. – 438 s. : fot., portr. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski” / Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu)

Fragmenty dziennika Janiny z Puttkamerów Żółtowskiej, zony wielkopolskiego ziemianina i profesora filozofii, Adama Żółtowskiego. Książka zawiera m.in. tablice genealogiczne rodzin Puttkamerów, Żółtowskich i Kieniewiczów.

***

MERKURIUSZ Mosiński : bezpłatne pismo gminy Mosina / red. nacz. Bronisław Nowak. – 2003, R. 1, nr 1 – . – Mosina: Urząd Miejski, 2003

Nowe pismo lokalne poza doniesieniami z życia mieszkańców gminy zawiera artykuły na tematy historyczne i kulturalne, aktualności oraz materiały cy-

kliczne m.in. relacje z obrad i uchwały samorządu, słowniczek unijny, przeglądy nowości mosińskiej biblioteki i in.

ROCZNIK Statystyczny Poznania / red. Kazimierz Kruszka; Urząd Statystyczny w Poznaniu. – 2003, R. 18. – Poznań: US, 2003. – 206 s. : tab., wyk. Informacje statystyczne za lata 2000-2001. Tekst także w jęz. angielskim.

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(czerwiec–sierpień 2003)

W czerwcu biblioteki publiczne woj. wielkopolskiego zorganizowały liczne imprezy z okazji Dnia Dziecka i Dnia Ojca. W okresie wakacyjnym prowadzono zajęcia dla dzieci pod hasłem „Wakacje w bibliotece”. Dalej kontynuowana jest akcja „Cała Polska czyta dzieciom”.

Czerwiec

Babiałk (pow. Koło)

- Konkurs czytelniczy dla dzieci uczęszczających do świetlicy profilaktycznej przy Gminnym Ośrodku Kultury nt. „Biblioteka”

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawa „Szlakiem żółtym Gminy Baranów” – przeniesiona do Biblioteki Powiatowej (Mroczeń)
- Wystawa twórczości Aleksandra Fredry (Mroczeń)
- Wystawa książek Małgorzaty Musierowicz pt. „Najbardziej lubiane książki młodzieżowe” (Słupia)
- Konkurs rysunkowy dla dzieci pt. „Z bajką dookoła świata” (Słupia)

Borek Wilk. (pow. Gostyń)

- Konkurs plastyczny (rysowanie kredą na rynku) pt. „Dzieci świata w tańcu i piosence” – przy współpracy z MGOK

Chodów (pow. Koło)

- Wystawka: „210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry”
- Plakat okolicznościowy „Dzień Ochrony Środowiska”

Chodzież

- Rozwiązanie konkursu na najlepszy dzienniczek lektur pn. „Czytam i notuję” (Oddział dla Dzieci)
- Spotkanie z Panem Kuieczką – bohaterem książki Wojciecha Widłaka (Oddział dla Dzieci)
- Promocja książki „Zasłużeni dla Ziemi Chodzieskiej”
- Rozwiązanie konkursu na wywiad pn. „My chodzieżanie”
- Wystawa pokonkursowa „Droga do Unii Europejskiej”

Cienin Zaborny (pow. Słupca)

- Wystawka: Unia Europejska (Filia Cienin Kościelny)
- Spotkania, podczas których czytano bajki dzieciom ze Środowiskowego Ogniska Wychowawczego w Cieninie Kościelnym oraz zaprezentowano przegląd nowości czytelniczych (Filia Cienin Kościelny)
- Wystawa książek Ireny Jurgielewiczowej (Filia Młodojowo)
- Wystawka książek Kornela Makuszyńskiego „70 lat Koziołka Matołka” (Filia Młodojowo)
  - Czytanie dzieciom przygód Koziołka Matołka
  - Prace rysunkowe pt. „Świat Koziołka w oczach dzieci”
- Przedstawienie pt. „Calineczka” zorganizowane w ramach współpracy ze szkołą (Filia Młodojowo)
- Inscenizacja pt. „Stroje Unii Europejskiej” (Filia Młodojowo)
- Gminny konkurs plastyczny zatytułowany „Świat baśni Ch. Perraulta” (Filia Młodojowo)
- Podsumowanie konkursu czytelniczego „Cudowna kraina Juliana Tuwima” (Filia Młodojowo)
- Wystawka „210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry”

Czempiń (pow. Kościan)

- Wystawy:
  - „My w Unii Europejskiej” (Filia Głuchowo)
  - Książka na wakacje (Filia Głuchowo)
- Inne formy pracy:
  - Dzień Dziecka – konkurs wiedzy o bibliotece
  - Lekcja biblioteczna – Biblioteka, co to i do czego służy?
  - Dzień Dziecka – gry, zabawy i ognisko (Filia Borowo)
  - IV Festyn Rodzinny – prezentacja umiejętności muzycznych i recytatorskich dzieci, zabawy dla całych rodzin (Filia Borowo i Szkoła Podstawowa w Borowie)
  - Album „Co warto wiedzieć o naszej okolicy” – czytelnicy przynieśli stare fotografie, wycinki prasowe i inne informacje (Filia Borowo)

- Podsumowanie konkursu czytelniczego dla klas V-VI (Filia Głuchowo)
- Z książką na wakacje – konkurs (Filia Głuchowo)

Czermin (pow. Pleszew)

- III Gminny Konkurs Ekologiczny pt. „Żyjmy w zgodzie z przyrodą”

Dąbie (pow. Koło)

- Wystawki:
  - „20 rocznica śmierci Anny Seghers”
  - „135 rocznica urodzin Jamesa Olivera Curwooda”
  - „165 rocznica urodzin Jana Matejki”
- Spotkanie z poezją Mirona Białoszewskiego w 20 rocznicę śmierci poety; wystawka tematyczna

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- 210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry: projekcja filmu „Zemsta”, wystawa okolicznościowa

Gostyń

- Podsumowanie konkursu plastycznego pt. „750 lat stolicy Wielkopolski” i wystawa prac pokonkursowych

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Plakat pt. „Czysta Planeta”

Grzegorzew (pow. Koło)

- Wieczór baśni dla dzieci z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka; wystawka tematyczna

Jastrowie (pow. Złotów)

- Realizacja programu promującego czytelnictwo na Ogólnopolski Tydzień Głośnego Czytania

Kaczory (pow. Piła)

- Festiwal piosenki dziecięcej

Kalisz

- Spotkanie z Leszkiem Ziąbką – archeologiem, pracownikiem MOZK – w ramach „Promocji regionalnego środowiska twórców” (Filia nr 4)
- „Popołudnie wspomnień” – spotkanie ze sponsorami z udziałem artysty plastyka i regionalisty – Władysława Kościelniaka
- Kiermasz książki zorganizowany z okazji Święta Miasta na Głównym Rynku Kalisza

- Wystawy:
  - ~ „Dramat życia prawdę wybierający” – w 120 rocznicę śmierci Cypriana Kamila Norwida (Biblioteka Główna)
  - Wydawnictwa regionalne w zbiorach Filii nr 4 (Filia nr 4)
  - ~ „My, kaliszanie” – wystawa fotograficzno-literacka (Filia nr 5)
- Konkursy:
  - ~ Podsumowanie V edycji Konkursu Wiedzy o Kaliszu i Regionie Kaliskim połączone ze spotkaniem z Ojcem Stefanem Dzierżkiem (Ratusz – sala recepcyjna)
  - Zakończenie i rozdanie nagród w konkursie plastycznym dla osób sprawnych inaczej pod hasłem „Moja przygoda” (Biblioteka Główna)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Uroczyste otwarcie III edycji cyklu wystaw regionalnych pn. „Szlaki turystyczne Ziemi Kępińskiej” – prezentujących region w gminnych bibliotekach powiatu kępińskiego
- Rozstrzygnięcie pierwszej edycji konkursu literackiego o nagrodę „Przydrożnego Kwiatu” zorganizowanego przez Wielkopolskie Towarzystwo Ekonomiczno-Kulturalne „Droga”

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- VI Festiwal Małych Form Teatralnych
- Rozstrzygnięcie i wystawa pokonkursowa III Konkursu Fotograficznego „Ziemia Kępińska w Obiektywie”

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Wystawa „Lednica 2000”

Kłodawa (pow. Koło)

- Fotogazetki:
  - ~ „Międzynarodowy Dzień Dziecka”
  - ~ „Dzień Ojca”
- Plakat „Światowy Dzień Ochrony Środowiska”
- „8 Dni Otwartych Drzwi Biblioteki” – spotkanie członków Towarzystwa Kulturalnego Kłodawy
- Wystawy:
  - ~ „Ekologia”
  - ~ „75 lat Biblioteki Narodowej w Warszawie”
  - ~ Formy wydawnicze „Kubusia Puchatka”
- Wystawka „Książki na wakacje”

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa „Europejski Rok Niepełnosprawnych”

Koło

- „Dni Koła”:
  - Spotkanie autorskie z regionalistą Kazimierzem Kasperkiewiczem
  - Finał konkursu literackiego „Moje miasto w legendzie” dla uczniów gimnazjów (Filia dla Dzieci)
- Wystawki:
  - „105 rocznica urodzin Ericha Marii Remarqua”
  - „5 czerwca Dniem Ochrony Środowiska”
  - „Helena Bobińska z Brunów” (Filia dla Dzieci)
  - „Jan Matejko (1838-1893)” (Filia dla Dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna:

- Wystawy:
  - Światowy Dzień Ochrony Środowiska Naturalnego (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
  - Dzień Ojca – „Nie potrafię wskazać na żadną inną potrzebę dzieciństwa równie silną jak potrzeba opieki ojca” (Z. Freud) (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
  - „Malarstwo Izabelli Czarny” (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
  - „W Pacanowie kozy kują” – 70 rocznica urodzin Koziołka Matołka (Oddział dla Dzieci)
  - Ziemia planeta wiecznie zielona – piękno mojego miasta – wystawa prac pokonkursowych (Oddział dla Dzieci)
  - Europa naszym wspólnym domem – wystawa książek (Filia nr 1 MBP)
  - Ilustracje do wierszy Juliana Tuwima – wystawa rysunków (Filia nr 1 MBP)
  - Koziołek Matołek w poszukiwaniu Pacanowa – wystawa rysunków (Filia nr 1 MBP)
  - Pisarki i poetki znane i lubiane (Filia nr 2 MBP)
- „Ginące gatunki fauny na Ziemi Kościańskiej” – wykład Marteny Kowalkowej z cyklu wykładów Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej (TMZK i Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- Wernisaż wystawy „Malarstwo Izabelli Czarny” – z udziałem artystki (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- „Kościan moje miasto” – pogadanka (Oddział dla Dzieci)

- W ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom” – spotkanie przed budynkiem biblioteki z Koziołkiem Matołkiem – czytanie, rysowanie, beczenie – Koziołkowa zabawa (Oddział dla Dzieci)
- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego pn. „Ziemia planeta wiecznie zielona – piękno mojego miasta” (Oddział dla Dzieci)
- Prelekcja: Zarys dziejów książki: Od pisma węzełkowego do Johanna Gutenberga (Oddział dla Dzieci)
- Rozstrzygnięcie XV Konkursu Literackiego „Młodych Piór” pn. „Widok z mojego okna: Mój dom, moje miasto, moja Europa” (Oddział dla Dzieci)
- Popołudnie z poezją – piknik na działce – spotkanie Klubu Miłośników Książki (Filia Nr 1 MBP)
- Głośne czytanie połączone z zajęciami plastycznymi – Aktyw Biblioteczny „Bratki” (Filia nr 1 MBP)

Kościelec (pow. Koło)

- Gazetka „Wakacje z książką”
- „Polska w Unii Europejskiej” – prelekcja dla uczniów gimnazjum wygłoszona przez konsultantki Gm. Innego Punktu Informacji Europejskiej; gazetka tematyczna

Koźmin Wlkp. (pow. Krotoszyn)

- Wystawa „Polska w drodze do Unii Europejskiej”
- Pogadanka nt. referendum unijnego – spotkanie z młodzieżą

Krajenka (pow. Złotów)

- Wystawa „210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry”

Krotoszyn

- Wystawa „Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii”
- Wystawa publikacji dot. regionu krotoszyńskiego „Poznajemy Powiat Krotoszyński” (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie autorskie z Zofią Lipińską, autorką publikacji „Klucz gimnazjalisty” (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- 70 rocznica urodzin Koziołka Matołka – imprezy plenerowe, quizy, głośne czytanie z udziałem znanych krotoszyńców (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- II Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom – głośne czytanie „Lokomotywy” na festynie szkolnym w Drobninie

Lądek (pow. Sępca)

- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego pt. „Bohaterowie W pustyni i w puszczy” (Filia Ciążeń)

Leszno

Wystawy („Galeria Za Regałami”):

- „Jan Jonston w leszczyńskich zbiorach” zorganizowana wspólnie z Leszczyńskim Towarzystwem Kulturalnym
- „Stefan Rowecki jako pisarz wojskowy”
- Wystawa fotograficzna „Architektura Wielkopolski – dwory, zamki, pałace”
- Wystawa fotograficzna Ryszarda Fórmanka pt. „Twarze, które mówią”
- Wystawa prac znanych artystów plastyków pt. „Fiknijmy Koziółka”

Imprezy:

- Obchody Międzynarodowego Dnia Dziecka: przejazd kolejką wąskotorową ze Starego Bojanowa do Wielichowa („Pacanova”) na piknik z okazji siedemdziesiątych urodzin Koziółka Matołka oraz festyn w Śmiglu zorganizowany wspólnie z Centrum Kultury w Śmiglu i Centrum Kultury w Wielichowie
- II Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom – głośne czytanie na dziedzińcu Biblioteki „Przygód Koziółka Matołka” K. Makuszyńskiego i M. Walentynowicza i „Szatana z siódmej klasy” K. Makuszyńskiego przez osoby znane w środowisku, połączone z podsumowaniem konkursu plastycznego „Krasnoludki są na świecie”, uroczystym włączeniem obrazu Joanny Imielskiej pt. „Koziółek Kolorek” do kolekcji prac artystów plastyków „Fiknijmy Koziółka” oraz spektakl dla dzieci Teatru Lajkonik z Krakowa pt. „Polak – obywatel Europy”
- Podsumowanie Konkursu Dziennikarskiego o Nagrodę im. Andrzeja Rutckiego oraz występ Włodzimierza Nahornego i Lory Szafran wraz z zespołem
- Z cyklu „Wokół Globusa” – spotkanie z Grzegorzem Lorkiem pt. „Kirgistan – kraj u stóp słońca”

Lipka (pow. Złotów)

- Wystawy:
  - ~ Książek Jamesa Olivera Curwooda
  - ~ Książek Aleksandra Fredry
  - ~ Malarstwa Jana Matejki

Lipno (pow. Leszno)

- Spotkania autorskie z Emilią Waśniowską w GBP i Filii w Wilkowicach, w których wzięła też udział ilustratorka książek Elżbieta Krygowska-Butlewska
- II Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom – głośne czytanie książek dla dzieci, zakończone wspólną zabawą

- Wystawa malarstwa Marii Skrzypczak w „Galerii na piętrze”
- Wystawa książek z okazji 210 rocznicy urodzin Aleksandra Fredry

Łobżenica (pow. Piła)

- Gminny konkurs plastyczny o tematyce ekologicznej dla uczniów klas V
- Turniej recytatorski dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
- Bractwo Strzeleckie w Łobżenicy – ekspozycja

Nowy Tomyśl

- Z cyklu „Jakie państwo” – debaty z udziałem Młodzieży szkół średnich i pracowników administracji samorządowej i policji zorganizowane wg projektu Szkoły Liderów
  - ~ „Czy warto chodzić na wybory?”
  - ~ „Czy akcje w stylu radomskiego „Małolata” zwiększają bezpieczeństwo społeczności?”
- Pierwszy Powiatowy Przegląd Piosenki Europejskiej Gimnazjów zorganizowany wspólnie z Gimnazjum w Nowym Tomyślu i Nowotomyskim Ośrodkiem Kultury
- „Groszki i róże” – koncert piosenek Zygmunta Koniecznego w wykonaniu Róży Wójcik-Roszkowskiej utrzymany w klimacie krakowskiej „Piwnicy pod Baranami”

Oborniki

- Wystawa „Moja mała ojczyzna w fotografii Henryka Wojtysiaka”
- Podsumowanie konkursu czytelniczego (Filia w Kiszewie)

Okonek (pow. Złotów)

- „Pani Kredka zaprasza” – cykl zabaw dla dzieci
- „Spotkania z bajką” – zabawy z książką, quizy i konkursy dla dzieci

Olszówka (pow. Koło)

- Wystawka „Troszczymy się o środowisko naturalne”
- Konkurs plastyczny „Wydajemy własną książkę” (Filia Łubianka)

Osiek Mały (pow. Koło)

- Wystawki:
  - „Ziemia, rośliny, zwierzęta – poznajemy, podziwiamy, chronimy”
  - „135 rocznica urodzin Jamesa Olivera Curwooda” (Osiek Mały, Filia Dęby Szlacheckie)
  - „210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry” (Filia Dęby Szlacheckie)

Ostrów Wlkp.

- Przygoda z książką „Tropem Indian” – wystawa, konkurs, impreza plenerowa (Biblioteka Główna)
- „Wakacje na wesoło” – konkurs fotograficzny (Biblioteka Główna)

Perzów (pow. Kępno)

- Rozstrzygnięcie konkursów publicystycznego i literackiego dla szkół podstawowych i gimnazjum Gminy Perzów ogłoszonego przez Bibliotekę w ramach corocznych obchodów Dni Gminy Perzów:
  - ~ Przemoc i agresja wśród młodzieży. Czy twoim zdaniem alkohol lub narkotyki mają znaczący wpływ na takie zachowanie wśród rówieśników, a może jest jakaś inna przyczyna?
  - ~ Napisz list do przyjaciela o książce, która cię urzekła.
  - ~ Najpiękniejszy zakątek mojej miejscowości i okolicy.
  - ~ Rok 2003 jest Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych. Czy w twoim środowisku osoba niepełnosprawna jest akceptowana czy odrzucana? Jaki jest twój stosunek do takich osób – pozwolisz im „wejść na swój pokład”?

Piła

- „Bractwo Dobrej Książki” – spotkanie ze Stefanem Stuligroszem
- „Przystanek Piła i okolice” – „Woda źródłem życia”, spotkanie z Bogumiłą Stawińską, dyrektorem Miejskich Wodociągów i Kanalizacji, pokaz filmu Tomasza Plucińskiego
- „Śladami Koziołka Matołka” – impreza biblioteczna w 50 rocznicę śmierci Kornela Makuszyńskiego (Filia nr 6)

Pleszew

- Konkurs Regionalny dla uczniów gimnazjalnych ph. „Czy znasz swoje miasto?”
- Odświeżenie tablicy pamiątkowej „Włodzimierz Jacorzyński – nauczyciel, animator kultury w 100-lecie urodzin” (Pleszewskie Towarzystwo Kulturalne i BPMiG)
- Wystawy:
  - ~ Wystawa regionalistów i dokumentów życia społecznego ph. „720 lat Pleszewa: Pleszew – nasza mała ojczyzna”
  - ~ „Ziemia Pleszewska w literaturze”

Pogorzela (pow. Gostyń)

- Konkurs pt. „Ryczka, tytka, pyrka czyli pogorzelskie gadanie” przy współpracy z Gimnazjum w Pogorzeli

- Spotkanie z redaktorką ABC – Elżbietą Curyk-Sierszulską – dla młodzieży gimnazjalnej

Przygodzice (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wystawka „210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry”

Raszków (pow. Ostrów Wlkp.)

- „Powitanie Lata 2003” – festyn rodzinny

Rychtal (pow. Kępno)

- Wystawa książek w 165 rocznicę urodzin Jana Matejki

Sieroszewice (pow. Ostrów Wlkp.)

- Piknik przy bibliotece – wycieczka dzieci z Przedszkola Nr 3 z Ostrowa – wizyta w bibliotece
- Spotkanie z Krzysztofem Świątkowskim – literatem z Kalisza. Spotkanie odbyło się w Szkole Podstawowej w Masanowie
- Festiwal Piosenki Wakacyjnej – przy współpracy z GOK-iem

Słupca

- Wystawki:
  - ~ „Polska w Unii Europejskiej”
  - ~ „Rok 2003 rokiem Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego”

Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- Podsumowanie konkursu na wykonanie folderu „Sulmierzyce – przewodnik”
- Wystawy tematyczne:
  - ~ Dzień Dziecka
  - ~ Dzień Ojca

Szamocin (pow. Chodzież)

- Spotkanie czytelnicze z okazji Dnia Matki i Dnia Dziecka połączone ze zwiedzaniem biblioteki (Filia Józefowice)

Śmigiel (pow. Kościan)

- Wystawy:
  - ~ „Aleksander Fredro – 210 rocznica urodzin”
  - ~ Międzynarodowy Dzień Dziecka (Filia Nietążkowo)
  - ~ 210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry (Filia Nietążkowo)
  - ~ Poczet królów Polski – wystawa fotograficzna (Filia Nietążkowo)
  - ~ O uśmiech dziecka (Filia Czacz)
- Wyjazd do „Wielichowa – Pacanowa” z grupą dzieci z okazji urodzin Koziołka Matołka: przejazd kolejką wąskotorową, gry, zabawy, czytanie „Lokomotywy” Juliana Tuwima, pieczenie kielbasek. Powrót kolejką do

Śmigła i przejazd bryczkami pod wiatraki, gdzie zorganizowano blok imprez dla dzieci z okazji Dnia Dziecka

Trzcianka

- „Bał u piratów” – zakończenie całorocznych zajęć edukacyjnych dla grup „0” – występ grupy teatralnej Dudula z Poznania
- „Dziecko w literaturze” – wystawa z okazji obchodów Dnia Dziecka
- „Regiony turystyczne Polski... *Wielkopolskim Szlakiem*” – wystawa prezentująca najciekawsze miejsca i opisująca region turystyczny Wielkopolski
- „Aleksander Fredro – życie i twórczość” – wystawa z okazji 210 rocznicy urodzin komediopisarza
- „Poznańskie Koziołki” – widowisko grupy teatralnej Dudula – impreza powiatowa
- „Promuję swoje miasto i gminę – projektuję widokówkę” – konkurs plastyczny. Spotkanie z ilustratorem i warsztaty twórcze z Edytą Ówiek.

Trzcinica (pow. Kępno)

- Wystawa publikacji i zdjęć ph. „Szlaki turystyczne Ziemi Kępińskiej” (filia)
- W czasie festynu „Rodzinnie – Sportowo – Bezałkoholowo” – czytanie bajek o Koziołku Matołku (Filia Laski)

Turek

- Spotkanie autorskie Emilii Waśniowskiej z uczniami szkół podstawowych
- „Jaki piękny jest mój świat” – wystawa o tematyce ekologicznej

Ujście (pow. Piła)

- Gminny konkurs literacki dla uczniów klas VI „Napisz list do kolegi...”
- Wystawa z okazji 590 rocznicy nadania Ujściu praw miejskich „Historia zamknięta w przedmiotach”
- Wystawa malarstwa Tomasza Karcza

Wijewo (pow. Leszno)

- Wystawki książek z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka i Światowego Dnia Ochrony Środowiska

Witkowo (pow. Gniezno)

- Konkurs dla szkoły podstawowej i gimnazjum „Zostań mistrzem ortografii”

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Wystawka książek „Światowy Dzień Ochrony Środowiska” (Filia Bukowiec Górny)

Wrząca Wielka (pow. Koło)

- Wystawka „210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry”

Zagórz (pow. Słupca)

- Wystawka: 210 rocznica urodzin Aleksandra Fredry

Zakrzewo (pow. Złotów)

- Przegląd twórczości amatorskiej dzieci i młodzieży
- Konkurs plastyczny – Kościół pw. św. Michała w Głomsku

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Wystawa książek: „Jan Matejko w 165 rocznicę śmierci”
- Cykl tematycznych spotkań z przedszkolakami (Konarzew)
- Wystawa książek: „Irena Jurgielewiczowa – 100 rocznica urodzin”

Zdziechowa (pow. Gniezno)

- Spotkanie z Piotrem Urbaniakiem, aktorem Teatru Gnieźnieńskiego

Złotów

- „70-te urodziny Koziolka Matołka” – uroczystość urodzinowa ulubionej polskiej kozy z udziałem dzieci
- Konkurs literacki i plastyczny na najładniejsze życzenia urodzinowe dla Koziolka Matołka
- Wystawy:
  - „Światowy Dzień Ochrony Środowiska”
  - „Namalował historię Polski – w 165 rocznicę urodzin Jana Matejki”
- Spotkanie z J.P. Tranbergiem z Ambasady Królestwa Duńskiego w Sekcji Angielskojęzykowej
- „Euroentuzjaści i Eurosceptycy” – dyskusja panelowa z Piotrem Ebbigiem z UAM w Poznaniu

Lipiec

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawa „80 rocznica urodzin Wisławy Szymborskiej – dorobek literacki” (Mroczeń)
- Wystawka dorobku pisarskiego ph. „50 rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego” (Mroczeń)

Bralin (pow. Kępno)

- Wystawa książek Kornela Makuszyńskiego z okazji 50 rocznicy śmierci

Borek Wilk. (pow. Gostyń)

- Konkurs plastyczny „Przyjaciele mojego dzieciństwa”
- Konkurs plastyczny „Wakacje bez uzależnień – wesole, ciekawe i przyjazne” – współpraca z MGOK
- Wycieczki rowerowe przy współpracy z MGOK:
  - ~ do Wycisłowa z pogadanką „To są moi przyjaciele – rozpoznajemy uczucia i pomagamy innym” oraz grami terenowymi i zajęciami plastycznymi
  - ~ do Lisiej Góry, Zalesia i Strumian z pogadanką „Ludzie różnią się od siebie” z ogniskiem i grami terenowymi

Chodów (pow. Koło)

- Gazetka „110 rocznica śmierci Guy de Maupassant”
- Plakat „50 rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego”

Chodzież

- Wystawa „Poznajemy okolice Chodzieży”
- Rusza wakacyjny pociąg – lokomotywa (zajęcia plastyczne)
- Tuwim „Tralaluwim” i jego wiersze (głośne czytanie, zajęcia plastyczne)
- Spotkanie z dziećmi z Bullerbyn (quizy, elementy dramy, głośne czytanie)
- Kuferek braci Grimm (głośne czytanie, zabawy z komputerem, zajęcia plastyczne)

Cienin Zaborny (pow. Słupca)

- Wystawka: 125 rocznica urodzin Janusza Korczaka

Czempiń (pow. Kościan)

- Wystawa prac plastycznych uczestników zajęć wakacyjnych
- Wakacyjne spotkania z Koziolką Matolkiem
- Zaczarowany świat komiksów – układanie komiksów i prezentacja ulubionych bohaterów komiksowych (Filia w Borowie)

Czermin (pow. Pleszew)

- Konkurs rysunkowy „Malujemy najpiękniejsze zakątki naszej gminy”
- Wycieczka krajoznawcza do Jarosławek

Dąbie (pow. Koło)

- Wystawki:
  - „Książka na wakacje”
  - ~ „125 rocznica urodzin Janusza Korczaka”

- „50 rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego”

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Wystawki przewodników i folderów turystycznych

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Spotkania z komputerem
- Spotkania w kole modelarskim

Gostyń

- Konkurs plastyczny pt. „Obrazki z życia Muminków”
- Wystawa „Muminki według Tove Jansson”

Grzegorzew (pow. Koło)

- Wystawka „50 rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego”

Jastrowie (pow. Złotów)

- Wakacyjna Akademia Ekonomiczna

Kalisz

- Wystawy:
  - „Wakacyjne wędrówki po Europie” (Biblioteka Główna)
  - Wystawa prac nagrodzonych w Konkursie Wiedzy o Kaliszu i Regionie Kaliskim (Filia nr 9)
- Konkursy:
  - „Moje wakacje” – konkurs plastyczny dla dzieci (Filia nr 1; Oddział dla dzieci)
  - „Wakacje moich marzeń” – konkurs plastyczny (Filia nr 5)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- „Wakacje z Internetem” – zajęcia komputerowe z dziećmi i młodzieżą ze Świątlicy Socjoterapeutycznej Katolickiego Stowarzyszenia Trzeźwości DOM

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa „Już wakacje – stop zagrożeniom”

Koło

- Wystawki:
  - „80-lecie urodzin Wisławy Szymborskiej”
  - „George Orwell 1903-1950”

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna:

- Wystawy:
  - Światowy Dzień Architektury „Architektura jest prawdziwą opowieścią o człowieku i jego życiu” (J. Hryniewski) (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
  - Wakacje – doskonała okazja zwiększania aktywności ruchowej (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
  - ~ Wystawa prac osób nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie plastycznym „Niepełnosprawni w Unii Europejskiej” (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
  - ~ „Wędrówki dalekie i bliskie. Z przewodnikiem dookoła świata” (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
  - ~ Wakacje z... Kornel Makuszyński „O jednym takim, co skradł dzieciom serca” – 50 rocznica śmierci (Oddział dla Dzieci)
  - ~ Wakacje w Polsce – książki, kartki pocztowe (Filia Nr 1 MBP)
  - ~ „Chatka Puchatka” – wystawa rysunków (Filia Nr 1 MBP)
  - ~ Kornel Makuszyński – 50 rocznica śmierci (Filia Nr 2 MBP)
- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Niepełnosprawni w Unii Europejskiej” zorganizowanego przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kościanie (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- „W Pacanowie kozy kują” – konkurs plastyczny (Oddział dla Dzieci)
- „Harry Potter – najsympatyczniejszy czarodziej” – konkurs czytelniczy (Oddział dla Dzieci)
- Prelekcja „Zarys dziejów książki. Od pisma węzełkowego do Johanna Gutenberga” (Oddział dla Dzieci)
- Popołudnie z baśniami: Bajki dla przedszkolaków „Króliczki na basenie”, „Kamila nie chce się myć” (Oddział dla Dzieci)
- Czytanie wierszy Wisławy Szymborskiej – w 80 rocznicę urodzin – spotkanie w Klubie Miłośników Książki (Filia Nr 1 MBP)
- Konkurs rysunkowy „Ilustrujemy Koziołka Matołka” (Filia Nr 2 MBP)

Kościelec (pow. Koło)

- Wystawki prac dziecięcych
  - ~ „Ulubiony bohater bajek”
  - ~ „Flaga Unii Europejskiej”
  - ~ „Poznajemy kraje członkowskie Unii Europejskiej” (szkic mapy, wykreślanki tematyczne)

Kozmin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa książek i zdjęć prezentująca 50 rocznicę śmierci Kornela Makuszyńskiego

Krajenka (pow. Złotów)

- W 120 rocznicę urodzin Franza Kafki

Krobia (pow. Gostyń)

- Biwak pod namiotami – impreza rekreacyjno-sportowa dla dzieci i młodzieży (Filia w Chwałkowie)

Krotoszyn

- Wystawa „80 rocznica urodzin Wisławy Szymborskiej”
- Wystawa przewodników turystycznych – Na szlakach i ścieżkach Wielkopolski

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Wakacje w bibliotece” – cykl imprez dla dzieci obejmujący konkursy plastyczne, literackie, turniej wiedzy o Unii Europejskiej, różne gry i zabawy
- „Wakacyjne spotkania w amfiteatrze” – koncerty muzyczne, konkursy muzyczne, spektakl „Świat magii i iluzji na wesolo”

Lądek (pow. Słupca)

- Wystawka „Piękno naszej okolicy” (Filia Ciążeń)
- Konkurs plastyczny „Ciążeń w oczach dzieci” (Filia Ciążeń)

Leszno

Wystawy („Galeria Za Regalami”):

- „Magiczny świat książek” – duńska literatura dla dzieci
- „Wielkopolska Press Photo 2002”
- „Atrakcje ziemi leszczyńskiej”
- „Kościoły Leszna”

Imprezy:

- Cykl spotkań „Uroda miejsc znanych i nieznanych” zorganizowanych wspólnie z WBPICAK w Poznaniu
  - ~ „Powiadali ludzie, że w Bukówcu dobrze...” – spotkanie w Kawiarence Literackiej z Zofią Dragan, regionalistką, muzykiem i animatorką Zespołu Regionalnego z Bukówca Górnego i Tomaszem Kicińskim z Zespołu grającym na dudach
  - ~ „Zakłęte szept...”: dawne i współczesne kościoły Leszna – spotkanie z Aleksandrem Piwoniem z Leszna
  - „Jak żyją ptaki?” – spotkanie z ornitologiem Stanisławem Kuźniakiem z Leszna
  - ~ „Rozśpiewana Galeria” – wycieczka do Górska i gospodarstwa agroturystycznego w Brennie

Lipka (pow. Złotów)

- Konkurs plastyczny „Żyj z przyrodą w zgodzie”
- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Żyj z przyrodą w zgodzie” – Piknik w Parku

Lipno (pow. Leszno)

- Zajęcia wakacyjne dla dzieci – konkursy czytelnicze, plastyczne, quizy, gry i zabawy. Na zakończenie odbył się piknik w Błotkowie

Miasteczko Krajeńskie (pow. Piła)

- Zajęcia wakacyjne „Bajkowe wakacje”

Oborniki

- Wystawa „Wakacje z książką” (Filia w Popówku)
- Wystawa książek i ilustracji do utworów K. Makuszyńskiego „50 rocznica śmierci K. Makuszyńskiego” (Filia w Ocieszynie)

Okonek (pow. Złotów)

- „Wielkane pejzaże” – zajęcia plastyczne dla dzieci
- „Moja miejscowość” – wykonywanie albumów o Okonku

Osiek Mały (pow. Kolo)

- Wystawki:
  - „165 rocznica urodzin Jana Matejki”
  - „50 rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego” (Filia Dęby Szlacheckie)
  - „125 rocznica urodzin Janusza Korczaka” (Filia Dęby Szlacheckie)
- „Cała Polska Czyta Dzieciom” – wspólne czytanie książeczki „Wanda leży w naszej ziemi” w 50 rocznicę śmierci Kornela Makuszyńskiego; wystawka tematyczna

Ostrów Wlkp.

- „Generał nie żyje” – wystawa, prelekcja M. Walczaka (Biblioteka Główna)
- „Poniedziałki literackie” (Filia dla Dzieci i Młodzieży)
- Cykl spotkań wyłaniający „Ostrowski kanon książki dla dzieci” (Biblioteka Główna)

Perzów (pow. Kępno)

- Wieczór poetycko-literacki:
  - Montaż słowno-muzyczny w wykonaniu koła teatralnego działającego przy bibliotece pt. „Pamiętajcie o ogrodach”, upamiętniający 15 rocznicę śmierci Jonasza Kofty
  - Prezentacja twórców – amatorów z Perzowa

- ~ Prezentacja twórców – poetów regionu kępińskiego
- ~ Dyskusja

Piła

„Przystanek Piła i okolice”:

- „Miejsca te same, nie takie same” – spacer po Pile, podczas którego porównywano obecną zabudowę miasta z przedwojenną (na podstawie materiałów regionalnych)
- „Granica II Rzeczypospolitej” Piła – Leszków – Kaczory – Kalina – wycieczka rowerowa. W programie m.in. szukanie śladów przeszłości, zwiedzanie Przedsiębiorstwa Papieru Toaletowego „Paks” w Kaczorach; zgodnie z dawną tradycją pilan – piknik pod „Smokiem” w Kalinie
- Wycieczka autokarowa do Drukarni „Angora”

Pleszew

- Wystawa książek „Serie wydawnicze – beletrystyka”

Pogorzela (pow. Gostyń)

- Wystawa pt. „Gmina Pogorzela na starych fotografiach”

Powidz (pow. Sępólno)

- Wystawa „Twórczość artystyczna osób niepełnosprawnych”
- Konkurs plastyczny pt. „Legendy powidzkie piaskiem wypisane”

Przygodzice (pow. Ostrów Wlkp.)

- Konkurs dla klas IV-VI „Harry Potter bez tajemnic”
- „Przedszkołek to już czytelnik” – spotkania z przedszkolakami
- Konkurs rysunkowy „Mój ulubiony bohater książkowy” i wystawka pokonkursowa (Filia Wysocko Małe)
- Wystawki:
  - ~ „Świat bajek”
  - ~ Z okazji urodzin Wisławy Szymborskiej
  - ~ „Książka na wakacje”

Raszków (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wystawka „Książka na lato”
- Wystawka książek Kornela Makuszyńskiego (50 rocznica śmierci)

Rychtal (pow. Kępno)

- Wystawa „Poznaj najciekawsze zakątki naszego kraju”

Rydzyna (pow. Leszno)

- Wycieczka dzieci do zamku w Rydzynie, spotkanie z kustoszem Zdzisławem Molińskim

- Spotkania z artystami ludowymi tworzącymi w Rydzynie – Tadeuszem Łynda i Anielą Szymańską

Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- Wakacje w mieście – blok imprez, konkursy czytelnicze, plastyczne, recytatorskie, spotkania przy ognisku

Szamocin (pow. Chodzież)

- Wystawa pn. „55 rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego”

Szydłowo (pow. Piła)

- Wycieczka dla najaktywniejszych młodych czytelników do Koszalina na koncert zespołu „Arka Noego”

Śmigiel (pow. Kościan)

- Wystawy:
  - ~ Wakacyjne przygody
  - ~ Wakacje z naturą (Filia w Nietązkowie)
  - ~ Sport to zdrowie (Filia w Nietązkowie)
  - ~ Wakacyjne przygody (Filia Czacz)

Trzcianka

- „Akcja Lato 2003” – ważniejsze imprezy:
  - ~ „Bal na Dzikim Zachodzie z Koziołkiem Małolkiem” – przemarsz przebierańców ulicami miasta i występ grupy teatralnej Duduła
  - ~ „Kraina Czarnoksiężnika” – spotkanie małych iluzjonistów z czarodziejem oraz występ grupy teatralnej Duduła z Poznania
  - ~ „Portret Koziołka Małolka” – zabawy plastyczne – modelowanie w masie solnej i plastelinie
  - ~ „Śpiewać każdy może” – mini playback show
- „Widokówka z wakacji” – wystawa prezentująca najciekawsze pocztówki i przedstawiająca historię powstania kart pocztowych na świecie

Ujście (pow. Piła)

- Wystawa malarstwa Tomasza Karcza
- Plenerowe warsztaty plastyczne dla dzieci „Ujście i okolice”

Wijewo (pow. Leszno)

- Malowanie na szkle ilustracji do książki K. Makuszyńskiego „Przygody Koziołka Małolka”
- Wystawa książek Janusza Korczaka z okazji 125 rocznicy urodzin

Wioszakowice (pow. Leszno)

- Wystawka książek z okazji 50 rocznicy śmierci Kornela Makuszyńskiego

Wrząca Wielka (pow. Kolo)

- Wystawka „50 rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego”

Wysoka (pow. Piła)

- IV Biesiada „Kochamy Wysoką”

Zagórz (pow. Słupca)

- Wystawka z okazji 80 rocznicy urodzin Wisławy Szymborskiej

Zakrzewo (pow. Złotów)

- „Wesołe wakacje” – cykl wakacyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży

Złotów

- Wystawy:
  - ~ „Wielkie figle pierwszej damy poezji polskiej – w 80 rocznicę urodzin Wisławy Szymborskiej”
  - ~ „Odnawialne źródła energii”
  - ~ „Europ Eco Meeting IX edycja” – wystawa folderów, DZS
  - ~ „Twórcy Koziółka Matołka – wystawa w 50 rocznicę śmierci Kornela Makuszyńskiego i 70 urodziny Koziółka Matołka”
  - ~ „Euro – walutą Europy”
- Konkursy:
  - ~ „Wiem prawie wszystko” – konkurs i parada postaci literackich
  - ~ „Magiczne wiersze Juliana Tuwima”
- Warsztaty literackie i konkursy „Jesteśmy twórcami nowych historii Koziółka Matołka”
- Warsztaty połączone z konkursem geograficzno-plastycznym „Mapa baśni polskich”
- „Wakacyjna Akademia Ekonomiczna” – konkursy, gry, wycieczki, warsztaty i interaktywne wykłady – realizowane w ramach autorskiego projektu grantowego

Sierpień

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawka ph. „Twórczość Tadeusza Dołęgi-Mostowicza” (Mroczeń)
- Gazetka ph. „Święto Wojska Polskiego” (Mroczeń, Słupia)
- Zajęcia z dziećmi – konkurs rysunkowy ph. „Moje wakacje” (Mroczeń)
- Zajęcia plastyczne pt. „Przygoda w wakacje” (Słupia)

Borek Wlkp. (pow. Gostyń)

- „Zakończenie lata 2003” (Stawiszyn)

Chodów (pow. Koło)

- Wystawka „145 rocznica śmierci Edith Nesbit”

Chodzież

- Podróżujemy po świecie (Wielki Rajd dookoła świata z Koziółkiem Matołkiem – ekspozycje i prezentacje materiałów informacyjnych, prezentacje medialne)

Cienin Zaborny (pow. Słupca)

- Wystawka: „Wrześniowe dzieci w literaturze”

Czempiń (pow. Kościan)

- Wystawy:
  - Dorobek literacki Emily Bronte
  - Wojnie „NIE”
  - Nasi ulubieni pisarze i ich dzieła (Filia w Borowie)
- „Wędrówki palcem po mapie” – wyszukiwanie ciekawych miejsc, zdobywanie o nich informacji, wytyczanie trasy turystycznej (Filia w Borowie)
- Grecja w Unii Europejskiej – wykonywanie albumu (Filia w Gluchowie)

Czermin (pow. Pleszew)

- Współorganizacja Gminnych Dożynek

Dąbie (pow. Koło)

- Wystawki:
  - „145 rocznica śmierci Edith Nesbit”
  - „65 rocznica śmierci Karela Capka”
- Konkurs plastyczny na plakat o tematyce antyalkoholowej
- Impreza okolicznościowa dla dzieci na koniec wakacji:
  - Konkurs tańca dyskotekowego
  - Konkurs na najciekawszy strój dyskotekowy

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- „Czytelnicy czytelnikom” – akcja wymiany podręczników

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wystawa w rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego
- Spotkania w kole modelarskim

Gostyń

- Konkurs dla młodzieży „Europa bez granic”

Jastrowie (pow. Złotów)

- „Wakacyjna Akademia Ekonomiczna” – cykl zajęć z przedsiębiorczości

- „Moja wakacyjna firma” – zajęcia praktyczno-techniczne: wykonywanie pamiątek
- Podsumowanie „Powiatowego Konkursu na najlepsze młodzieżowe mini-przedsiębiorstwo”

Kalisz

- Wystawa „59 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego” (Filia nr 5)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- „Wakacje z Internetem” – zajęcia komputerowe z dziećmi i młodzieżą ze Świecicy Socjoterapeutycznej Katolickiego Stowarzyszenia Trzeźwości DOM

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa „Powstanie Warszawskie w literaturze”

Koło

- Wystawki:

- ~ „Stanisław Konarski 1700-1773”
- ~ „185 rocznica urodzin Emilii Jane Bronte”
- ~ „Powstanie Warszawskie 1944”

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:

- „1 rocznica śmierci Adama Tomaszewskiego” (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
- Sierpień miesiącem trzeźwości – „Nie niszczy siebie” (Dział Udostępniania dla Dorosłych)
- ~ „Wędrówki dalekie i bliskie. Z przewodnikiem dookoła świata” (Dział Informacyjno-Edukacyjny)
- ~ Wakacja z... Joanne K. Rowling „Harry Potter z czarował dzieci i dorosłych” (Oddział dla Dzieci)
- Adam Tomaszewski – w pierwszą rocznicę śmierci – wystawa książek (Filia Nr 1, 2 MBP)
- ~ Rysunek z przeczytanej książeczki (Filia Nr 1 MBP)
- Konkurs plastyczny „W Pacanowie kozy kują” (Oddział dla Dzieci)
- Konkurs czytelniczy „Harry Potter – najsłynniejszy czarodziej” (Oddział dla Dzieci)
- Prace plastyczne (Filia Nr 1 MBP)

Kościelec (pow. Koło)

- Quizy:

- ~ „Kubuś Puchatek i jego przyjaciele”
- ~ Baśnie J.Ch. Andersena
- ~ Wiem wszystko
- ~ Unia Europejska bez granic

Koźmin (pow. Krotoszyn)

- Wakacje w Koźminie – wystawa zdjęć miejsc wartych odwiedzenia w Koźminie
- Wakacje w bibliotece – zajęcia z dziećmi, które nie wyjechały na wakacje; krzyżówki literackie i ortograficzne, pogadanka nt. nalogów, spotkanie w redakcji Echa Koźmina – pisanie artykułu, wycieczka do Muzeum Ziemi Koźmińskiej

Krajenka (pow. Złotów)

- Wystawa „W 65 rocznicę śmierci Karola Čapka”

Krobia (pow. Gostyń)

- Wystawy:
  - ~ „165 rocznica urodzin Adama Asnyka”
  - ~ „175 rocznica urodzin Lwa Tołstoja”

Krotoszyn

- Wystawy:
  - ~ „20 rocznica śmierci Kazimierzy Iłakowiczówny”
  - ~ „Powstanie Warszawskie”
  - ~ Wystawa prac uczestników półkolonii integracyjnych lato 2003 „W tych kolorowych kredkach – radość serc dzieci niepełnosprawnych mieszka” (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Wystawa „Magiczny świat książek” – duńska literatura dla dzieci

Lądek (pow. Słupca)

- Konkurs plastyczny pt. „Wakacyjna przygoda”

Leszno

Wystawy („Galeria Za Regalami”):

- „Wielkopolska Press Photo 2003”
- „Atrakcje ziemi leszczyńskiej”
- „Ze zbiorów leszczyńskich kolekcjonerów” zorganizowana wspólnie z Leszczyńskim Towarzystwem Kulturalnym
- „Ocalić od zapomnienia” – wystawa obrazów Joanny Kamińskiej

Imprezy:

- Wernisaż wystawy Joanny Kamińskiej połączony z recitałem Ewy Góry i autorską prezentacją poezji Krystyny Grys pt. „Miłość niejedno ma imię...”
- VI Turniej Poezji Biesiadnej – zorganizowany wraz ze Stowarzyszeniem Kupców Leszczyńskich i Unią Wielkopolan pod hasłem „Leszno – Europa”, prowadzony przez Sergiusza Sternę-Wachowiaka z towarzyszeniem gitary i śpiewu w wykonaniu Damiana Wilka. Udział wzięli: Konstanty Biernat, Monika Donaj, Dorota Dziedzic, Krystyna Grys, Tadeusz Hofmański, Elżbieta Kuśnierek, Janusz Ragankiewicz, Andrzej Waldman, Emilia Waśniowska, Anna Elżbieta Zalewska, Waldemar Zamlewski
- Cykl spotkań „Uroda miejsc znanych i nieznanych” zorganizowanych wspólnie z WBPICAK w Poznaniu:
  - „Życie pod ziemią czyli ślady dawnego Leszna na trasie WZ” – spotkanie z archeologiem Łukaszem Lisieckim
  - „Różowe konwale i czarne bociany” – spotkanie z regionalistą Stanisławem Jędrasim z Leszna
  - „Tu żyli ludzie” – wycieczka po dworach, zamkach i pałacach ziemi leszczyńskiej (Osieczna, Witosław, Racot, Turew, Kopaszewo, Choryń), cz. II, z przewodnikiem Zdzisławem Molińskim, kustoszem, dyrektorem Zamku w Rydzynie
  - „Czy to prawda czy nieprawda?": legendy ziemi leszczyńskiej – spotkanie z Antonim Wiercińskim
  - „Kiełbaski czy kapustka?": razem z Koziołkiem Matolkiem żegnamy wakacje – piknik na dziedzińcu Biblioteki

Lipka (pow. Złotów)

- „Wakacyjna Akademia Ekonomiczna” – cykl zajęć z przedsiębiorczości
- „Moja wakacyjna firma” – zajęcia praktyczno-techniczne: wykonywanie pamiątek
- Podsumowanie „Powiatowego Konkursu na najlepsze młodzieżowe mini-przedsiębiorstwo”

Lipno (pow. Leszno)

- Wycieczka krajoznawcza dla dzieci do Galerii Ptaków w Górsku i Świąteczowej – zwiedzanie galerii w wiatraku
- Wycieczka do Bucza, gdzie dzieci zwiedziły wystawę „Czar starych maszyn”

Miasteczko Krajeńskie (pow. Pila)

- Zajęcia wakacyjne „Bajkowe wakacje”

Nowy Tomyśl

- Wystawa poplenerowa podsumowująca I Międzynarodowy Plener Malarско-Rzeźbiarski „Zabytki Powiatu Nowotomyskiego”, zorganizowany przez Starostwo Powiatowe
- Wystawa prac plastycznych Ryszarda Pozdrowicza „Pejzaże – Nastroje – Klimaty”
- Wystawa przygotowana przez Ośrodek Informacji o Regionie „Miasta Powiatu Nowotomyskiego na starej pocztówce”

Oborniki

- Wystawka książek: Literatura popularnonaukowa dla dzieci (Filia w Rożnowie)

Okonek (pow. Złotów)

- „Wakacyjna Akademia Ekonomiczna” – cykl zajęć z przedsiębiorczości
- „Moja wakacyjna firma” – zajęcia praktyczno-techniczne: wykonywanie pamiątek
- Muzeum Kultury Ludowej w Osieku – warsztaty dla dzieci
- Podsumowanie „Powiatowego Konkursu na najlepsze młodzieżowe mini-przedsiębiorstwo”

Olszówka (pow. Koło)

- Wystawa „Po przygodę z Koziołkiem Matołkiem”

Opatów (pow. Kępno)

- „Kubuś Puchatek i jego przyjaciele” – głośne czytanie bajki połączone z malowaniem portretu Kubusia Puchatka

Osiek Mały (pow. Koło)

- Wystawki:
  - „Powstanie Warszawskie w literaturze” (Filia Osiek Wielki)
  - „Nowości w bibliotece” (Filia Osiek Wielki)

Ostrowite (pow. Słupca)

- Konkurs na „Najładniejszy wieniec dożynkowy” zorganizowany w ramach współpracy z Urzędem Gminy w Ostrowitem

Ostrów Wlkp.

- „Poniedziałki literackie” (Filia dla Dzieci i Młodzieży)
- Cykl spotkań wyłaniający „Ostrowski kanon książki dla dzieci” (Biblioteka Główna)

Piła

„Przystanek Piła i okolice”:

- Wycieczka do redakcji „Tygodnika Nowego” i Radia „100”
- „Od Piła Mówi...” – pogadanka nt. historii piłskiej prasy, Maria Bochan, dyrektor PiMBP w Pile, spotkanie z dziennikarzem
- Wycieczka do Oczyszczalni Ścieków „Gwda”
- Piła – góra Dąbrowa – Piła – wycieczka rowerowa na najwyższe wzniesienie w powiecie piłskim
- Festyn na pożegnanie wakacji i pożegnanie akcji „Lato 2003”:
  - ~ Wystawa „Z bliska i daleka. Piła i okolice”
  - ~ Konkursy – na piosenkę hip-hopową o Pile
  - ~ Pogadanka Zuzanny Przeworskiej „Literacki obraz Piły i okolic”

Pleszew

- Wystawa książek „Serie wydawnicze – literatura popularno-naukowa”

Rychtal (pow. Kępno)

- Konkurs rysunkowy dla dzieci pt. „Pozdrowienia z wakacji”

Rydzyna (pow. Leszno)

- Konkurs rysunkowy „Wspomnienia z wakacji”

Sieroszewice (pow. Ostrów Wlkp.)

- Współorganizowanie dożynek gminnych – Wielowieś

Słupca

- Wystawa w Miejskim Domu Kultury w Słupcy całorocznych prac pokonkursowych

Szamocin (pow. Chodzież)

- Wystawa pn. „145 rocznica urodzin Edith Nesbit”

Śmigiel (pow. Kościan)

- Wystawy:
  - ~ Moja ulubiona książka
  - ~ 105 rocznica urodzin Tadeusza Dołęgi-Mostowicza (Filia w Nietążkowie)
  - ~ 80 rocznica urodzin Wisławy Szymborskiej (Filia w Starym Bojanowie)
  - ~ 50 rocznica śmierci Kornela Makuszyńskiego (Filia w Starym Bojanowie)

Trzcinica (pow. Kępno)

- Konkurs dla dzieci „Zgaduj – zgadula” – w czasie III Powiatowego Festynu Młodzieży Wiejskiej w Laskach

Turek

- Wystawa „Włodzimierz Pietrzak – patron Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Turku” w 90 rocznicę urodzin

Wijewo (pow. Leszno)

- Wystawka książek z okazji 59 rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Wystawka książek „Święto Wojska Polskiego”

Wrząca Wielka (pow. Koło)

- Wystawka „185 rocznica urodzin Emilii Jane Bronte”

Zagórów (pow. Słupca)

- Wieczorek literacki poezji księdza Jana Twardowskiego i Karola Wojtyły

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Wystawa książek „Komel Makuszyński w 50 rocznicę śmierci” (Filia Baszków)
- Wystawa ilustracji oraz książek ilustrowanych przez Jana Marcina Szancera w 30 rocznicę śmierci

Złotów

- Wystawa:
  - ~ „W rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego”
  - ~ „Na turystycznym szlaku – zamki i pałace polskie”
  - ~ „Pieniądze świata” – wystawa i warsztaty
  - ~ „Cud nad Wisłą”
  - ~ „Rowerem przez Powiat Złotów”
  - ~ „Zagrody agroturystyczne – tutaj szukaj wytchnienia i wypoczynku”
- Konkursy:
  - ~ „Lokomotywa Pana Tuwima” – konkurs plastyczny
  - ~ „Cuda i Dziwy Pana Juliana”
- „Bawimy się w rymy” – warsztaty i konkurs literacki
- „Mapa baśni złotowskich” – warsztaty połączone z wycieczką pieszą i rowerową
- „Wakacyjna Akademia Ekonomiczna” – konkursy, gry, wycieczki, warsztaty i interaktywne wykłady – realizowane w ramach autorskiego projektu grantowego
- Podsumowanie „Powiatowego Konkursu na najlepsze młodzieżowe mini-przedsiębiorstwo”

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM
ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

AMBASADOR z przytupem: „Cepelia” spisala się na medal. – Fot. / Wojciech Nentwig // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 206, dod. *Głos Poznaniaka* s. IX

Powrót Zespołu Folklorystycznego „Cepelia” z wyjazdu do Korei.

ARCHITEKTURA Wielkopolski – Wystawa pokonkursowa / Piotr Chojnacki // *Wiadomości Fotograficzne.* – 2003, nr 1, s. 16

Konkurs fotograficzny zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu.

AUTOBUSEM w rytmie break dance: Festiwal „Otwartych Oczu i Uszu” / Anna Polito // *Głos Wielkop.* – 2003, nr 173, s. 4

Festiwal zorganizowany m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

AUTOGRAFY: książka / MAZ // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 138, dod. *Express Pozn.* s. 3

M.in. o książce Anny Plenzler „Legendy Poznania” wydanej przez Wydawnictwo WBP.

BIAŁO-CZARNE i w kolorze / eb // *Głos Wielkop.* (Wyd. A). – 2003, nr 204, s. II

Warsztaty fotograficzne i wystawa zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

CEPELIA na Uniwersjadzie: jedna z pięciu / ELKA // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 192, s. 4

Udział Zespołu Folklorystycznego „Cepelia” w Letniej Uniwersjadzie 2003 i EXPO 2003 w Korei Południowej.

CEPELIA wyleciała: Ławica / ELKA // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 194, dod. *Express Pozn.* s. 3

Udział Zespołu Folklorystycznego „Cepelia” w Letniej Uniwersjadzie 2003 i EXPO 2003 w Korei Południowej.

CYBERFOTO 2003: Fotoplastykon: Wojewódzka Biblioteka Publiczna – do 24 września: wystawa / gula // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 211, s. 15

Pokonkursowa wystawa fotograficzna w siedzibie WBPiCAK w Poznaniu.

DZISIAJ początek warsztatów / Jarosław Walerczak // Głos Wielkop. (Wyd. A). – 2003, nr 137, s. II

Warsztaty fotograficzne zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

EGZOTYCZNE integracje: folklor / Piotr Michalak // Gaz. Pozn. – 2003, nr 190, dod. Express s. 4

III Światowy Przegląd Folkloru „Integracje 2003” z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

EUROPA na ludowo: Integracje 2003 / Joanna Łukomska // Gaz. Pozn. – 2003, nr 195, dod. Magazyn Tyg. s. VI-VII

III Światowy Przegląd Folkloru z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia” działającego przy WBPiCAK w Poznaniu.

EXPO folk: folklor: podróże Cepelii / JB // Gaz. Wybor. – 2003, nr 168, dod. Poznań s. 6

Wyjazd Zespołu Folklorystycznego „Cepelia” na Uniwersjadę i Expo 2003 do Korei.

FOLDERY „małych ojczyzn” / Stefan Drajewski // Głos Wielkop. – 2003, nr 153, dod. Ultrafiolet s. 5

Konkursy „Mój region w Europie” i „Rok 2003 – wybieramy przyszłość” zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu.

FOLKLOR jak adrenalina / JB // Gaz. Wybor. – 2003, nr 187, dod. Poznań s. 6

III Światowy Przegląd Folkloru „Integracje 2003” z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

FOLKLOR w parku / agu // Głos Wielkop. – 2003, nr 188, s. 4

III Światowy Przegląd Folkloru z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

FOTOGRAFICZNE wspomnienia: Miłostaw / (dez) // Przem. na Szlaku Piast. – 2003, nr 24, s. 14

M.in. o Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii zorganizowanej przez WBPiCAK w Poznaniu a prezentowanej w Miłostawskim Centrum Kultury.

FOTOGRAFOWALI Gniezno: wystawa / EM // Gaz. Pozn. – 2003, nr 139, dod. Express s. 3

Warsztaty fotograficzne oraz wystawy zorganizowane m.in., przez WBPICAK w Poznaniu.

GNIEZNO na fotografii: z galerii / EM // Gaz. Pozn. – 2003, nr 206, dod. Express s. 3

Warsztaty fotograficzne i wystawa zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

GNIEZNO w obiektywie: pod patronatem „Przemian” / (o!) // Przem. na Szlaku Piast. – 2003, nr 23, s. 9

Warsztaty fotograficzne zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

GNIEZNO w obiektywie: powarsztatowa wystawa w sierpniu lub wrześniu / Jarosław Waterczak // Głos Wielkop. (Wyd. A). – 2003, nr 140, s. II

Wystawa pokonkursowa „Wielkopolska Press Photo” i warsztaty fotograficzne zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

GNIEŹNIEŃSKIE galerie pełne fotografii / Elwira Humeniuk // Głos Wielkop. (Wyd. A). – 2003, nr 146, s. IV

Warsztaty fotograficzne zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

„HEJ prosili mnie na muzykę” / Edyta Wasielewska // Głos Wielkop. – 2003, nr 173, dod. Świat Rodzinny s. 6

Zespół Folklorystyczny „Cepelia” działający przy WBPICAK w Poznaniu.

INTEGRACJE 2003: Poznań / JŁ // Gaz. Pozn. – 2003, nr 188, s. 5

III Światowy Przegląd Folkloru z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

JAKA jesteś Europo? / (luk) // Przem. na Szlaku Piast. – 2003, nr 29, s. 14

Wyprawa „Bruksela 2003”. M.in. o pomocy w dziedzinie fotografii udzielonej uczestnikom wyprawy przez WBPICAK w Poznaniu.

- [KONCERT Dyplomowy] / sdr // Głos Wielkop. – 2003, nr 144, s. 13
Informacja o Koncercie Dyplomowym Absolwentów Studium Tańca Współczesnego działającego przy WBPiCAK w Poznaniu
- KONCERT, jakich mało: Światowy Przegląd Folkloru „Integracje 2003” w Grodzisku / awy // Głos Wielkop. (Wyd. B). – 2003, nr 192, s. 1
Przeegląd z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.
- KOREAŃSKIE fale na EXPO / Wojciech Nentwig // Głos Wielkop. – 2003, nr 199, s. 5
Udział Zespołu Folklorystycznego „Cepelia” w Uniwersjadzie 2003 i EXPO 2003 w Korei Południowej.
- KOROWÓD na ulicach miasta: festiwal folkloru / JŁ // Gaz. Pozn. – 2003, nr 188, dod. Express Pozn. s. 3
III Światowy Przegląd Folkloru „Integracje 2003” z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepella”.
- KSIĄŻKI / oprac. ew. – Fot. // IKS – 2003, nr [7/8], s. 42
Omówienie książki Anny Plenzler „Legendy Poznania” wydanej przez Wydawnictwo WBP.
- MAJĄ medale, dostana komputery / (luk) // Przem. na Szlaku Piast. – 2003, nr 21, s. 8
Działalność biblioteki w Gnieźnie. M.in. wzmianka o czasopiśmie „Panorama Wielkopolskiej Kultury” wydawanym przez WBPiCAK w Poznaniu.
- MARGONIN 2002 / Henryk Król // Wiadomości Fotograficzne. – 2003, nr 1, s. 11
Warsztaty fotograficzne zorganizowane przez GOK w Margoninie i WBPiCAK w Poznaniu.
- MARZENIA o wieży Eiffla: konkurs „Podróżuję po Europie” / DOL // Gaz. Wybór. – 2003, nr 141, dod. Poznań s. 2
Konkurs plastyczny zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu.
- MOJA Wielkopolska // Wiadomości Fotograficzne. – 2003, nr 1, s. 11
Ogłoszenie konkursu fotograficznego „Moja Wielkopolska” przez WBPiCAK w Poznaniu.

NA folkowej scenie / mik // Głos Wielkop. (Wyd. B). – 2003, nr 193, s. V
III Światowy Przegląd Folkloru „Integracje 2003” z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

NAPOLEOŃSKI trop / mm // Głos Wielkop. – 2003, nr 175, dod. Głos Poznaniaka s. III

Wycieczka „Ciekawostki Ziemi Konirskiej” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPICAK w Poznaniu.

OBJAZDOWA Galeria Wielkopolskiej Fotografii // Wiadomości Fotograficzne. – 2003, nr 1, s. 11

Forma popularyzacji sztuki fotograficznej realizowana przez WBPICAK w Poznaniu.

OGŁOSZENIE o konkursie // Gaz. Wybór. – 2003, nr 181, dod. Poznań s. 4

Konkurs na opracowanie koncepcji graficznej albumu fotograficznego „Drewniane kościoły w Wielkopolsce” wydawanego przez WBPICAK w Poznaniu.

OKIEM fotoreportera / AK // Gaz. Pozn. – 2003, nr 176, dod. Express s. 4

Prezentacja fotografii z „Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów Ulicznych Dzieci i Młodzieży – Pniewy 1999-2002” w Miłosławskim Centrum Kultury w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii.

OKLASKIWANI przez tysiące: poznańska „Cepelia” wystąpiła na Uniwersjadzie / Wojciech Nentwig. – Fot. // Głos Wielkop. – 2003, nr 197, s. 5

PAMIĘTAJĄ o Słowackim: Miłosław / (dez) // Przem. na Szlaku Piast. – 2003, nr 25, s. 10

Rozstrzygnięcie XVIII Wojewódzkiego Konkursu Recytatorskiego im. Juliusza Słowackiego zorganizowanego przez Miłosławskie Centrum Kultury i WBPICAK w Poznaniu.

PIĘĆ lat z życia miasta: Miłosław / Dionizy Zdziabek // Przem. na Szlaku Piast. – 2003, nr 34, s. 14

Wystawy fotograficzne organizowane w Miłosławiu przez Miłosławskie Centrum Kultury i WBPICAK w Poznaniu.

PNIEWSKI festiwal w obiektywie: nowa wystawa Galerii MCK / Jarosław Walerczak // Głos Wielkop. (Wyd. A). – 2003, nr 176, s. 5

Prezentacja fotografii z „Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów Ulicznych Dzieci i Młodzieży – Pniewy 1999-2002” w Miłostawskim Centrum Kultury w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii zorganizowanej przez WBPICAK w Poznaniu.

PO Wielkopolsce i Polsce: wycieczka / mm // Głos Wielkop. – 2003, nr 174, s. 13

Wycieczki organizowane przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPICAK w Poznaniu.

PODRÓŻE po Europie / sdr. – Fot. // Głos Wielkop. – 2003, nr 159, dod. Ultrafiolet s. 1

Finał konkursu plastycznego dla dzieci zorganizowanego przez WBPICAK w Poznaniu – wystawa pokonkursowa w holu biblioteki.

POKAŻA, co zobaczyli: pod patronatem „Przemian” / (tuk) // Przem. na Szlaku Piast. – 2003, nr 26, s. 9

Warsztaty fotograficzne zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

POPULARYZUJĄ fotografię: wystawa / KP // Gaz. Pozn. – 2003, nr 142, dod. Gnieźnieński Tydzień s. 4

Objazdowa Galeria Wielkopolskiej Fotografii w Miejskim Ośrodku Kultury w Gnieźnie.

POZNAJ swój region // Gaz. Pozn. – 2003, nr 184, dod. Na Afiszu s. VII

Wycieczka „Ciekawostki Ziemi Konińskiej: Napoleon, rzeczne kanały, sanktuaria” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPICAK w Poznaniu.

POZNAŃ bez tajemnic: niedziela, 7 września / ELKA // Gaz. Pozn. – 2003, nr 207, dod. Na Afiszu s. VII

Wycieczka „Koła w ruch, czyli o dowodzeniu publicznym transportem” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPICAK w Poznaniu.

POZNAŃSKI róg obfitości / Małgorzata Derwich. – Fot. // Głos Wielkop. – 2003, nr 124, dod. Głos Poznaniaka s. X

Omówienie książek o Poznaniu, m.in. „Legendy Poznania” Anny Plenzler wydanej przez Wydawnictwo WBP.

PRZEDSTAWIENIE na pięć teatrów: Zbąszyń / RR // G a z . P o z n . – 2003, nr 156, dod. Express s. 1

III Międzynarodowe Spotkania Teatralne „Eksperyment” zorganizowane przez Zbąszyńskie Centrum Kultury, Teatr „S”, Urząd Marszałkowski i WBPICAK w Poznaniu.

PRZYJACIÓŁKI od serca / Edyta Wasielewska // G ł o s W i e l k o p . – 2003, nr 189, s. VII

Sylwetki Katarzyny Przepiórkowskiej i Magdaleny Królikowskiej, sióstr bliźniaczek, tancerek Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

RECYTOWALI Słowackiego / der // G ł o s W i e l k o p . – 2003, nr 136, dod. Ultrafiolet s. 2

XVIII Wojewódzki Konkurs Recytatorski im. Juliusza Słowackiego zorganizowany przez Miłosławskie Centrum Kultury i WBPICAK w Poznaniu.

REPORTAŻ z Gniezna / EM // G a z . P o z n . – 2003, nr 188, dod. Express s. 3

Wystawa fotograficzna „Reportaż z Gniezna” zorganizowana w Galerii „Porkom” w Gnieźnie przez WBPICAK w Poznaniu.

ROWEREM i z aparatem do Brukseli / Grażyna Koczorowska // G ł o s W i e l k o p . (Wyd. A). – 2003, nr 188, s. III

Wystawa fotografii z wyprawy do Brukseli zaprezentowana w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii zorganizowanej przez WBPICAK w Poznaniu.

STRACILI szansę?. Ostrzeszów / WOLF // Z i e m . K a l i s . – 2003, nr 157, dod. Express s. 3

M.in. o prezentacji powiatu ostrzeszowskiego w kwartalniku „Kronika Wielkopolski”.

STROFY uczuć i nadziei: V Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Stanisława Czernika / Małgorzata Nawrocka // Z i e m . K a l i s . – 2003, nr 148, dod. Magazyn s. 10

Konkurs zorganizowany w Ostrzeszowie m.in. przez ostrzeszowską bibliotekę i WBPICAK w Poznaniu.

ŚWIĘTO muzyki i tańca: IV Wędrowny Festiwal Otwartych Oczu i Uszu to już historia / sad // G ł o s W i e l k o p . (Wyd. B). – 2003, nr 177, s. I

Festiwal zorganizowany m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

TAŃCZĄ i grają w Wielkopolsce: folklor: początek III Światowego Przeglądu „Integracje 2003” / MAW // G a z . W y b o r . – 2003, nr 188, dod. Poznań s. 7
Przeгляд z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

TEATRALNIE nad Błędem: Zbąszyń / Roman Rzepa // G a z . P o z n . – 2003, nr 152, dod. Express s. 5

III Międzynarodowe Spotkania Teatralne „Eksperyment” zorganizowane przez Zbąszyńskie Centrum Kultury, Teatr „S”, Urząd Marszałkowski i WBPiCAK w Poznaniu.

TO był naprawdę wielki „Eksperyment” / saw // G ł o s W i e l k o p . (Wyd. B). – 2003, nr 157, s. II

III Międzynarodowe Spotkania Teatralne „Eksperyment” zorganizowane w Zbąszyniu przez Zbąszyńskie Centrum Kultury, Teatr „S”, Urząd Marszałkowski i WBPiCAK w Poznaniu.

TRADYCJE przyjaciół: muzyka / ELKA // G a z . P o z n . – 2003, nr 184, s. 10

III Światowy Przegląd Folkloru „Integracje 2003” z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

TRADYCYJNE nowości / gula // G ł o s W i e l k o p . – 2003, nr 191, s. 21

III Światowy Przegląd Folkloru „Integracje 2003” z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

TRAFIAJ do kroniki / WOLF // Z i e m . K a l i s . – 2003, nr 144, dod. Express s. 4

Zapowiedź numeru „Kroniki Wielkopolski” poświęconego ziemi ostrzeszowskiej.

W KADRZE zatrzymane / eb // G ł o s W i e l k o p . (Wyd. A). – 2003, nr 176, s. I

Wystawa „Wielkopolska od.do” prezentowana w Miejskim Ośrodku Kultury w Gnieźnie w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii.

III [TRZECI] Światowy Przegląd Folkloru / ELKA // G a z . P o z n . – 2003, nr 189, dod. Na Afiszu s. VII

Przeгляд z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

W kadrze zatrzymane / eb // G ł o s W i e l k o p . (Wyd. A). – 2003, nr 159, s. II

Wystawa fotograficzna „Wielkopolska od.do” prezentowana w Miejskim Ośrodku Kultury w Gnieźnie w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii zorganizowanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

WARSZTATY fotograficzne: niepełnosprawni / D // Gaz. Pozn. – 2003, nr 210, s. 35

Warsztaty w Gołańczu zorganizowane m.in. przez Gołański Ośrodek Kultury i WBPICAK w Poznaniu.

WERNISAŻ w „Promyku” / gk // Głos Wielkop. (Wyd. A). – 2003, nr 188, s. VI

Wystawa fotografii z wyprawy do Brukseli zaprezentowana w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii zorganizowanej przez WBPICAK w Poznaniu.

WĘDROWALI z tańcem i muzyką: polsko-białorusko-niemieckie grupy wystąpiły dla dzieci wiejskich / saw // Głos Wielkop. (Wyd. B). – 2003, nr 175, s. II

IV Festiwal Wędrowny Otwartych Oczu i Uszu zorganizowany m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

WIELKIE Łowy Powiatowe / Agnieszka Głyżewska // Aktualności Lokalne. – 2003, nr 32, s. 14

Warsztaty fotograficzne zorganizowane w Złotowie m.in. przez Złotowski Dom Kultury i WBPICAK w Poznaniu.

WIELKOPOLSKA „Cepelia” w dobrej kondycji: Koreańczycy okłaskują zespół z Poznania / Wojciech Nentwig. – Fot. // Głos Wielkop. – 2003, nr 202, s. 5

Występy Zespołu Folklorystycznego „Cepelia” działającego przy WBPICAK w Poznaniu.

WIELKOPOLSKA Od.Do // Wiadomości Fotograficzne. – 2003, nr 1, s. 10

Prezentacja fotografii Grupy Twórczej „Od.Do” w ramach Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii.

WIELKOPOLSKA Press Photo / Mariusz Forecki // Wiadomości Fotograficzne. – 2003, nr 1, s. 6

Rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego zorganizowanego przez WBPICAK w Poznaniu.

WIĘCEJ niż książka. – Fot. // Kron. Wielkop. – 2003, nr 1, s. 92

Notka reklamowa książki „Słownik biograficzny arcybiskupów gnieźnieńskich i prymasów Polski” Kazimierza Śmigła.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna... / mm // Głos Wielkop. – 2003, nr 130, s. 16

Wystawa w siedzibie biblioteki – „Ogólnopolski Festiwal Teatrów Ulicznych Dzieci i Młodzieży w Pniewach 1999 - 2002 w Fotografii Roberta Frąckowiaka”.

ZAGRAJĄ dudy i kozły: Stęszew / Danuta Rzepa // Gaz. Pozn. – 2003, nr 201, dod. Express s. 5

VII Wielkopolskie Spotkania Budowniczych Dud i Kozłów zorganizowane w Stęszewie m.in. przez Dom Kultury w Stęszewie i WBPiCAK w Poznaniu.

ZATAŃCZĄ i zaśpiewają w Korei / w. – Fot. // Głos Wielkop. – 2003, nr 193, s. 4

Udział Zespołu Folklorystycznego „Cepelia” w Letniej Uniwersjadzie 2003 i EXPO 2003 w Korei Południowej.

ZNAJĄ Wielkopolskę / cyt // Głos Wielkop. – 2003, nr 135, s. 7

Rozstrzygnięcie VII Konkursu Wiedzy o Wielkopolsce zorganizowanego przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Urząd Marszałkowski, Kuratorium Oświaty i WBPiCAK w Poznaniu.

ZWIEDZANIE stolicy / ELKA // Gaz. Pozn. – 2003, nr 184, dod. Na Afiszu s. VII

Wycieczka „Z Wielkopolski do Sejmu Rzeczypospolitej i Królewskiego Zamku” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę im. Janusza Zajdla** za 2002 rok otrzymali: *Andrzej Sapkowski* za powieść „Narrentum” i *Andrzej Pilipiuk* za opowiadanie „Kuzynki”.
- **Nagrodę Ministra Kultury** w 2003 roku otrzymały m.in.: *Joanna Guze* za dorobek translatorski, *Barbara Toruńczyk* – współtwórczyni „Zeszytów Literackich”.
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych Wiosna 2003** otrzymali: *Jan Grzegorzczak* za książkę „Adieu. Przypadki księdza Grosera” (Poznań; „W drodze”); *Wojciech Kuczok* za książkę „Gnój” (Warszawa; „W.A.B.”); *Krzysztof Siwczyk* za książkę „Zdania z treścią” (Legnica; „Port Legnica”).
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych Lato 2003** otrzymali: *Dariusz Chętkowski* za książkę „Z budy. Czy spuścić ucznia z łańcucha” (Kraków; Wydaw. Literackie); *Maria Rostworowska* za „Portret za mgłą. Opowieść o Oldze Boznańskiej” (Warszawa; Wydaw. Terra Nowa); *Tomasz Węclawski* za książkę „Powiedzcie prawdę” (Kraków; Wydaw. Znak).

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Booker Prize** za 2002 rok otrzymał *Yann Martel* za powieść „Życie Pi”.
- **Order Legii Honorowej** w 2003 roku otrzymał *Sławomir Mrożek*.
- **Nagrodę Hugo** – najważniejsze światowe wyróżnienie dla pisarzy science fiction – za 2002 rok otrzymał *Neil Gaiman* za powieść „Koralina”.

C. Zmarli

- **Zofia Hertz** (20.06.2003), współtwórczyni Instytutu Literackiego, redaktor paryskiej „Kultury”.
- **Klir Bułyczow** (05.09.2003), pisarz science fiction, publicysta, historyk.